



TAMPEREEN  
AMMATTIKORKEAKOULU

LIIKETALOUS

OPINNÄYTETYÖRAPORTTI

**PUOLUSTUSVOIMIEN PÄÄESIKUNNAN JA SEN ALAISTEN  
LAITOSTEN SIVIILIMATERIAALIHANKINNAT  
KANSAINVÄLISESSÄ TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ**

**Hankintaohje kansainvälisille hankinnoille**



**Tero Asikainen**

Liiketalouden koulutusohjelma  
joulukuu 2007  
Työn ohjaaja: Simo Vesterinen

TAMPERE 2007



<b>Tekijä(t):</b>	Tero Asikainen	
<b>Koulutusohjelma(t):</b>	Liiketalouden koulutusohjelma	
<b>Opinnäytetyön nimi:</b>	Puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten siviilimateriaalihankinnat kansainvälisessä toimintaympäristössä	
<b>Title in English:</b>	International public procurement of Finnish Defence Forces Command and establishments subordinated to it	
<b>Työn valmistumis- kuukausi ja -vuosi:</b>	Joulukuu 2007	
<b>Työn ohjaaja:</b>	Simo Vesterinen	<b>Sivumäärä: 84</b>

---

## TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyö tehtiin puolustusvoimien pääesikunnan toimeksiannosta. Lähtökohtana työn tekemiselle oli tarve kehittää hankintatoimen ohjeistusta kansainvälisten hankintojen osalta puolustusvoimien pääesikunnassa ja sen alaisissa laitoksissa. Työn tarkoituksena oli selvittää mitä valtion hankintayksikön tulee ottaa huomioon tekemissään ulkomaisissa siviilimateriaalihankinnoissaan. Työssä keskityttiin erityisesti Pääesikunnan alaisten laitosten hankintoja tekevän henkilöstön esille tuomiin ongelmakohtiin. Haastattelujen perusteella luotiin pohja ja sisältö tutkimustyön tuloksena syntyneelle hankintaohjeelle.

Työn sisältö tuotettiin vertailemalla kirjallisuudesta sekä muista kirjallisista lähteistä kerättyä teoreettista tietoa haastatteluista saatuihin käytännön näkökulmiin. Työn tavoitteena oli luoda nykyisten toimintatapojen sekä olemassa olevan teorian pohjalta toimivat ja lain edellyttämät toimintatavat Pääesikunnan ja sen alaisten laitosten käyttöön. Tutkimuksen aikana haastateltiin kansainvälisten hankintojen kanssa tekemisissä olevia henkilöitä puolustusvoimien hankintayksiköistä sekä asiantuntijoita muista puolustusvoimien yksiköistä sekä Tullihallituksesta.

Työ ja sen tuloksena syntynyt hankintaohje esittelee tärkeimmät tuontitoiminnan periaatteet julkisyhteisön näkökulmasta. Työ ottaa kantaa Euroopan Unionin alueelta sekä kolmansista maista tehtävien hankintojen asettamiin vaatimuksiin kattaen ne tekijät, joiden osalta ulkomaiset hankinnat poikkeavat kotimaisista hankinnoista.

Tutkimuksen tulokset ovat sovellettavissa myös muiden kansainvälistä kauppaa käyvien julkisyhteisöjen hankintayksikköjen tekemiin hankintoihin tietyin varauksina. Työ on tehty puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten näkökulmasta, joten kaikki työn sisällään pitämät asiat eivät välttämättä sovellu sellaisenaan käytettäväksi muissa hankintayksiköissä. Työn ja sen tuloksena syntyneen hankintaohjeen kansainvälisille hankinnoille avulla kansainvälisen kaupan erityispiirteet ja tärkeimmät käytänteet on mahdollista saada tutuksi myös harvoin ulkomaisia hankintoja tekevälle henkilöstölle. Materiaali on käytettävissä myös uusien työntekijöiden perehdyttämisessä.

---



<b>Author(s):</b>	Tero Asikainen	
<b>Degree Programme(s):</b>	Business Administration	
<b>Title:</b>	International public procurement of Finnish Defence Forces Command and establishments subordinated to it	
<b>Title in Finnish:</b>	Puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten siviilimateriaalihankinnat kansainvälisessä toimintaympäristössä	
<b>Month and year:</b>	December 2007	
<b>Supervisor:</b>	Simo Vesterinen	<b>Pages:</b> 84

---

## SUMMARY

This final thesis was made on Finnish Defence Forces Defence Command's assignment. The starting point for the study was to develop directions for international public procurement for Defence Command and establishments subordinated to it. The mission was to find out and clarify the factors that establishments should take into consideration in their international procurement. The focus was set on highlighted problems brought up by the procurement staff. The basis and contents for the directions were formed through interviews.

The contents were yielded by comparing the existing theoretical information from source books to the practical views collected through interviews. The target for the study was to create working and lawful ways of action for Defence Command and establishments subordinated to it. During the study several experts on international procurement from Finnish Defence Forces and Finnish Customs were interviewed.

The thesis and its output "Directions for International Public Procurement on civilian material" is presenting the most common and prime principles in import from a governmental point of view. The thesis covers procurements both from European Union region and from countries outside the community.

The results of this study can be put on practise in other governmental organizations with minor adaptations. The study is made from Finnish Defence Forces' point of view and, therefore, not all its sectors can necessarily be enforced into practice in all governmental organizations. With the "Directions for International Public Procurement on civilian material" the principles and ways of action in international procurement can be familiarized for staff who less often participate in international procurement.

# Sisällysluettelo

<b>1</b>	<b>Johdanto</b> .....	<b>6</b>
1.1	Tutkimuksen tarkoitus .....	7
1.2	Käytetyt tutkimusmenetelmät.....	7
<b>2</b>	<b>Puolustusvoimat</b> .....	<b>8</b>
2.1	Puolustusvoimien tehtävät .....	8
2.2	Puolustusvoimien organisaatio .....	8
2.3	Pääesikunta ja sen alaiset laitokset .....	9
2.4	Hankintatoiminta Puolustusvoimissa .....	10
2.5	Hansel .....	12
<b>3</b>	<b>Hankinta EU-alueelta</b> .....	<b>14</b>
3.1	Tavaran alkuperä ja vapaa liikkuvuus .....	14
3.2	Intrastat-tilastointi.....	15
3.3	CN-nimikkeet .....	17
3.4	Valuuttakurssit.....	17
3.5	Arvonlisävero .....	18
<b>4</b>	<b>Hankinta EU-alueen ulkopuolelta</b> .....	<b>19</b>
4.1	Tavaran liikkuvuus yhteisöalueella .....	19
4.2	Tuontirajoitukset yleisesti.....	19
4.3	Tullinimike .....	21
4.3.1	HS-nimikkeistö .....	22
4.3.2	TARIC-käyttötariffi.....	22
4.4	Tulliselvitys .....	22
4.4.1	Tuontitavaran alkuperä .....	23
4.4.2	ITU-tuontitullaus .....	24
4.4.3	Kauppalasku .....	25
4.4.4	Todistus tullille puolustustarvikkeita varten .....	26
4.5	Arvonlisävero .....	27
4.6	Valuuttakurssiriskit.....	27
<b>5</b>	<b>Huolinta</b> .....	<b>28</b>
5.1	Huolintapalvelut .....	28
5.2	Huolintaliikkeen käyttö puolustusvoimissa.....	28
5.3	Huolinta-asiakirjat .....	28
5.3.1	Rahtikirja .....	28
5.3.2	Saapumisilmoitus ja huolintaohje.....	29
<b>6</b>	<b>Muut kansainvälisten hankintojen erityispiirteet</b> .....	<b>31</b>
6.1	Ostosopimus .....	31
6.1.1	Perustiedot .....	31
6.1.2	Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot .....	32
6.2	Incoterms 2000 -toimituslausekkeet.....	33

6.3	Vientilisenssi .....	35
6.3.1	Loppukäyttäjätodistus.....	36
6.3.2	Turvallisuusselvitys .....	36
6.4	Sähköiset palvelut.....	37
<b>7</b>	<b>Tutkimusprosessi.....</b>	<b>38</b>
<b>8</b>	<b>Yhteenveto ja johtopäätökset .....</b>	<b>40</b>
	<b>Lähteet.....</b>	<b>43</b>
	<b>Liitteet.....</b>	<b>45</b>
	Liite 1: Lyhenteet ja termit .....	45
	Liite 2: Haastattelulomake - Pääesikunta ja sen alaiset laitokset .....	47
	Liite 3: Haastattelulomake - Tulli.....	49
	Liite 4: Hankintaohje kansainvälisille hankinnoille .....	50

---

# 1 Johdanto

Aloitin työharjoitteluni Puolustusvoimien Teknillisellä Tutkimuslaitoksella (jäljempänä PVTT) helmikuussa 2007. Työtehtäväni koostuivat erilaisista kansainväliseen ja kotimaiseen kaupankäyntiin liittyvistä tehtävistä painottuen tavaroiden hankintaan sekä ulkomaisten hankintojen osalta myös tavaroiden tuontiin. Harjoitteluni aikana tiedustelin mahdollisuutta saada laitokselta toimeksiantoa opinnäytetyölleni, mutta soveltuvaa aihetta ei löytynyt. Työn aihe alkoi kuitenkin hahmottua parin kuukauden työn teon jälkeen havaittuani kehittämistarpeen hankintatoimen ohjeistuksissa. Ehdotin aihetta hankintaohjeesta kansainvälisille hankinnoille puolustusvoimien pääesikunnan hankintapäällikkö Tiina Kivelle, joka koki aiheen tarpeelliseksi hankintatoimen kehittämisen kannalta. Aihe tarkentui tämän jälkeen koskemaan Puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten siviilimateriaalihankintoja.

Puolustusvoimilla on olemassa kattava ohjeistus hankinnoista, mutta se ei juuri ota kantaa kansainvälisissä hankinnoissa vastaan tuleviin erityispiirteisiin. Näin ollen tutkimuksesta koituu hyötyä pääesikunnan ja sen alaisten laitosten hankintahenkilöstölle sekä itselleni ja omalle kehitykselleni kansainvälisen kaupan asiantuntijana.

Aihe sai hyvän vastaanoton hankintoihin osallistuvilta työkavereiltani ja he nostivat esiin useita kysymyksiä, joihin pyrin tällä tutkimuksella vastaamaan. Näitä olivat tuonnin tilastointi, vientilisenssien hakeminen, tariffien käyttöön sekä huolintaan liittyvät asiat. Yleisesti kaivattiin koko prosessin kattavaa tukimateriaalia käytettäväksi kansainvälisiä hankintoja tehtäessä.

Pääesikunta ja sen alaiset laitokset hankkivat pääasiallisesti käyttöönsä siviilimateriaalia, jonka hankintaa sääntelee laki julkisista hankinnoista. Puolustusmateriaalihankinnat tehdään lähinnä puolustushaarojen materiaalilaitoksissa eikä niitä tehtäessä noudateta samaa lakia kuin siviilimateriaalihankintojen kohdalla. Työn laajuus ja ohjetta käyttävän henkilöstön tarpeet huomioiden keskityin tutkimaan siviilimateriaalihankintoja. Ohjeen ulkopuolelle jäävät myös palveluhankinnat.

Harjoitteluni päätyttyä elokuussa, jatkoin työsuhdettani PVTT:llä ja tein samalla tutkimustani. Se, että olin päivittäin tekemisissä ulkomaankaupan kanssa, antoi hyvää vaihtelua tutkimusprosessin tekemiseen sekä tarjosi vahvan käytännön näkökulman. Samalla kertyi myös paljon käyttökelpoista aineistoa. Yleistä ulkomaankauppaan liittyvää aineistoa oli saatavilla paljon, mutta kyseen ollessa valtion laitoksesta tai virastosta, kaikki materiaali ei ole sovellettavissa sellaisenaan. Myös 1.6.2007 voimaan astunut uusi hankintalainsäädäntö aiheutti sen, että

---

---

julkisia hankintoja käsittelevää, ajan tasalla olevaa kirjallisuutta on vielä työn tekovaiheessa varsin niukasti saatavilla.

## 1.1 Tutkimuksen tarkoitus

Projekti on osa kansainvälisen hankintatoimen kehityshanketta, joka pitää sisällään yhtenäisten toimintatapojen luomisen ja käyttöönottamisen. Lopputuotoksena syntyvää hankintaohjetta kansainvälisille siviilimateriaalihankinnoille tullaan käyttämään osana valmisteilla olevaa hankintatoimen ohjeistusta Pääesikunnalle ja sen alaisille laitoksille. Työ tehdään jo olemassa olevaa kirjallisuutta sekä aikaisempia, aiheeseen soveltuvia tutkimuksia apuna käyttäen. Merkittävässä osassa ovat pääasiassa lokakuussa 2007 tehtävät benchmarking-haastattelut, joita tehdään kolmessa eri kansainvälisissä hankintoja tekevässä laitoksessa Puolustusvoimien sisällä. Tämän lisäksi tarkoituksena on haastatella asiantuntijoita niin Puolustusvoimista kuin sen ulkopuoleltakin.

Tarkoituksena on kerätä Best practices -periaatteen mukaisesti eri hankintayksiköiden toimintatapoja ja luoda niiden pohjalta yhteinen toimintatapa Puolustusvoimien Pääesikunnalle ja sen alaisille laitoksille liitettäväksi Pääesikunnan ja sen alaisten laitosten hankintaohjeeseen.

Työ käsittelee siviilimateriaalihankintojen ostoa ja maahantuontia sekä Euroopan Unionin alueelta että kolmansista maista. Työ on sovellettavissa tavarahankinnoille sekä palveluiksi luokiteltaville tietotekniikka-alan ohjelmisto hankinnoille. Työ ei käsittele muiden palveluiden hankintoja eikä tuotoksena oleva ohje ole sovellettavissa sellaisenaan vientitapahtumissa. Työ ei ole myöskään kaiken kattava ohjeistus tuonti-toimintaa varten vaan se on tehty puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten näkökulmasta niiden tarpeet ja erityispiirteet huomioiden.

## 1.2 Käytetyt tutkimusmenetelmät

Tutkimukseen käytetty aineisto on kerätty perehtymällä niin julkisia hankintoja, kansainvälistä kaupankäyntiä kuin näitä ohjaavaa lainsäädäntöä käsittelevää kirjallisuutta apuna käyttäen. Lisäksi käytössäni on ollut puolustusvoimien sisäisiä ohjeistuksia sekä muiden valtion viranomaisten tuottamaa materiaalia kuten ohjeita ja asetuksia. Yhdistämällä keräämäni tiedot ja tekemäni haastattelut syntyi lopputuloksena tutkielma, joka pitää sisällään puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten hankintatoimessa käytettävät lainsäädännön mukaiset toimintatavat ja käytännöt kansainvälisille hankinnoille.

---

## 2 Puolustusvoimat

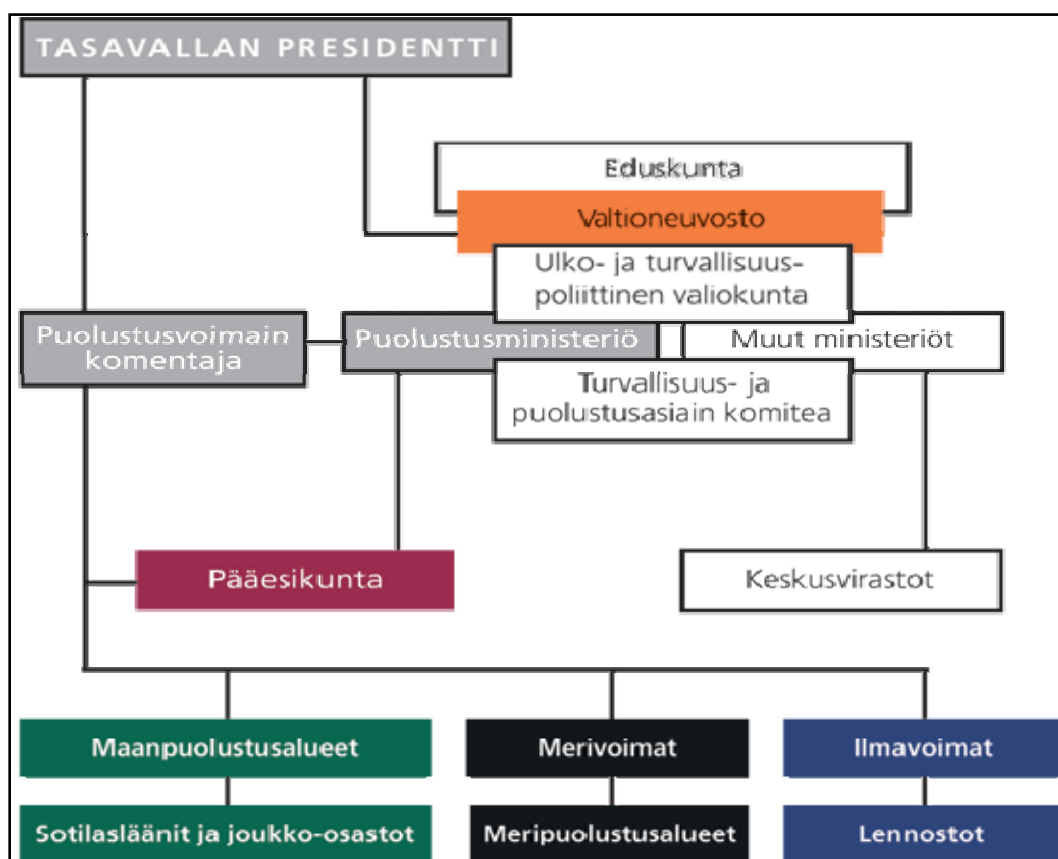
### 2.1 Puolustusvoimien tehtävät

Puolustusvoimien ensisijaiset tehtävät ovat aluevalvonta, alueellisen koskemattomuuden turvaaminen ja Suomen itsenäisyyden turvaaminen kaikissa tilanteissa. Laki määrittelee sen tehtävät kolmeen pääluokkaan:

- Suomen sotilaallinen puolustaminen
- Muiden viranomaisten tukeminen
- Osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan (Laki puolustusvoimista 11.5.2007/551.)

### 2.2 Puolustusvoimien organisaatio

Puolustusvoimien johtosuhteet on esitetty kuviossa 1:



Kuvio 1: Maanpuolustuksen johtosuhteet (Taskutietoa puolustusvoimista 2005: 14).



---

Puolustusvoimia johtaa Puolustusvoimain komentaja. Hänen joh-toesikuntanaan toimii Puolustusvoimien Pääesikunta, joka on sotilas-käskyasioissa Puolustusvoimain komentajan alainen ja hallinnollisissa asioissa Puolustusministeriön alainen. Puolustusvoimain komentaja on puolestaan sotilaskäskyasioissa suoraan Tasavallan presidentin alainen.

Puolustusvoimain komentaja johtaa kolmea maavoimien maanpuolus-tusaluetta, ilmavoimia ja merivoimia. Meri- ja ilmavoimat ovat omien komentajiensa johtamia, itsenäisiin sotatoimiin kykeneviä puolustus-haaroja, joilla on omat esikuntansa. (Taskutietoa puolustusvoimista 2005: 14-15.)

Maanpuolustusalueet on jaettu kahteentoista sotilaslääniiin, jotka vas-taavat alueensa asevelvollisuusasioista, sodan ajan joukkojen perusta-misesta, paikallispuolustuksen järjestelyistä sekä vapaaehtoisen maan-puolustustyön ohjaamisesta ja tukemisesta.

Puolustusvoimien Pääesikunnan alaisuudessa toimii erilaisia laitoksia, joilla kaikilla on oma tehtävänsä tukipalveluiden tuottajina, Puolustus-voimien varustamisessa sekä tutkimuksessa ja koulutuksessa.

Puolustusvoimat työllistää kaiken kaikkiaan noin 16.500 henkilöä, jois-ta merkittävä osa on siviileitä. Ammattisotilaiden osuus on noin 8.700. Suomen Puolustusvoimien sodan ajan vahvuus on noin 490.000 miestä ja naista, mutta Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonte-on mukaisesti sodan ajan kokonaisvahvuus laskee vuoteen 2009 men-nessä 350.000 henkilöön. (Taskutietoa puolustusvoimista 2005: 16-20.)

## 2.3 Pääesikunta ja sen alaiset laitokset

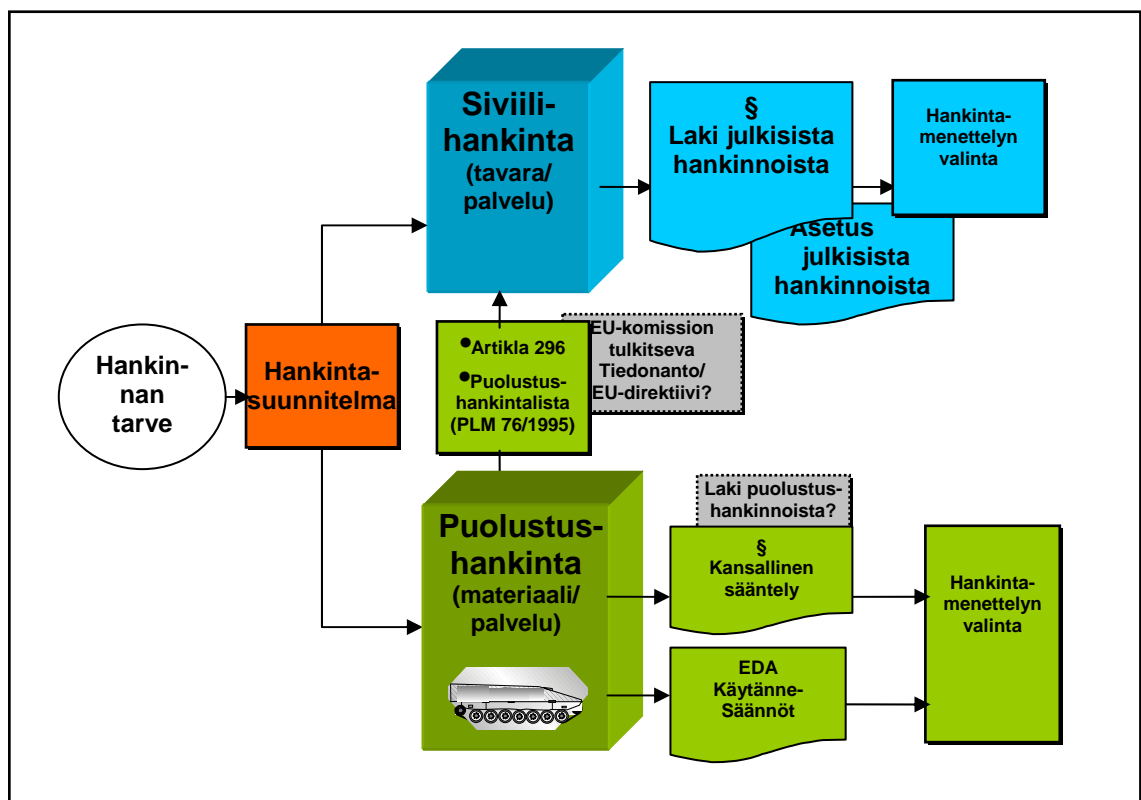
Pääesikunnan alaiset laitokset ovat kukin omaan toimialaansa erikois-tuneita laitoksia, joihin on keskitetty kyseisen toimialan asiantuntemus ja erityisosaaminen. 1.1.2008 alkaen Pääesikunta ja sen alaiset laitokset muodostuvat seitsemästä eri yksiköstä:

- Pääesikunta PE
  - Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskus PVJJK
  - Puolustusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos PVTT
  - Sotilaslääketieteen Keskus SOTLK
  - Maanpuolustuskorkeakoulu MPKK
  - Puolustusvoimien ruokahuollon palvelukeskus PURU
  - Puolustusvoimien Tiedustelukeskus PVTK
-

Pääesikunnan ja sen alaisista laitoksista kansainvälisiä hankintoja tekevät käytännössä kaikki hankintayksiköt, mutta toiminta on paikoitellen suhteellisen pientä. Pääperiaatteena kuitenkin on, että jokainen laitos hankkii itse tarvitsemansa tavarat ja palvelut olivat ne siten kotimaisia tai ulkomaisia. Laitosten avulle puolustusvoimien palvelutoiminta on keskitetty toimimaan omissa yksiköissään. PVJJK vastaa koko puolustusvoimien Tietotekniikka-alan palveluista sekä suurimmasta osasta alan hankintoja. Puolustusvoimien tutkimustoiminta puolestaan on keskitetty pääasiallisesti PVTT:lle samoin kuin ruokahuollon palvelut PURU:lle. (Kivi 14.9.2007, haastattelu; Pylvänäinen 10.10.2007, haastattelu; Selenius 10.10.2007, haastattelu; Tainio 10.10.2007, haastattelu.)

## 2.4 Hankintatoiminta Puolustusvoimissa

Puolustusvoimien tekemät hankinnat jaetaan puolustushankintoihin ja siviilihankintoihin (kuvi 2):



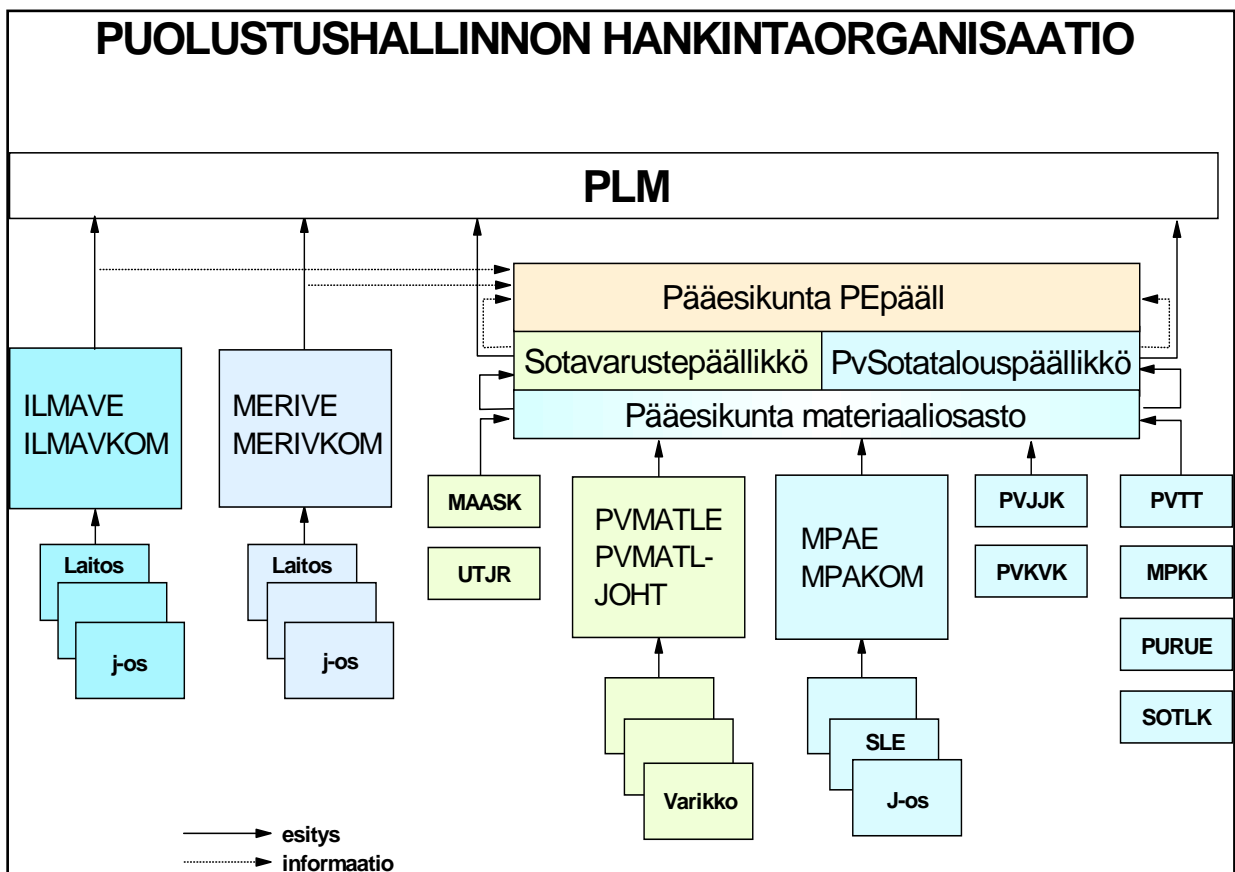
Kuvio 2: Hankintojen prosessikaavio (Tossavainen 2007: 8)

Puolustushankinnoilla tarkoitetaan kohteita, jotka soveltuvat pääasiassa sotilaalliseen käyttöön. Siviilihankinnat puolestaan ovat hankintoja, jotka pääsääntöisesti eivät sovellu pääasiassa sotilaskäyttöön. Siviilihankintoihin sovelletaan lakia julkisista hankinnoista (2007/348) (Tossavainen 2007: 7).

Siviilihankinnat jaetaan edelleen kolmeen ryhmään hankinnan arvioidun kokonaisarvon perusteella:

1. EU-kynnysarvon ylittäviin hankintoihin
2. Kansalliset kynnysarvot ylittäviin hankintoihin
3. Kansalliset kynnysarvot alittaviin hankintoihin (Hytönen & Lehtomäki: 2007: 31)

Vuoden 2008 alusta puolustushaarojen hankinnat keskitetään puolustushaarojen omien materiaalilaitosten alaisuuteen. Vuoden 2007 hankintaorganisaatio on kuvattuna kuviossa 3:



Kuvio 3: Siviilihankintojen ohjaus - puolustushallinnon hankintaorganisaatio (Puolustusvoimat 2007.)

---

Pääesikunnan alaisuudessa toimivat laitokset hankkivat jatkossakin omaan käyttöön tarvitsemansa tuotteet ja palvelut. Jatkossakin laitosten erityisosaamista hyödynnetään myös puolustushaaroissa. Esimerkiksi PURU hankkii edelleen koko puolustusvoimien elintarvikkeet.

Hankintatoiminnan tulee puolustusvoimissa pohjautua huolelliseen suunnitteluun. Hankintatoimen tavoitteena on edistää avoimuutta sekä hankintojen taloudellisuutta. Sen tulee olla tasapuolista ja syrjimätöntä sekä kaikin puolin lain säädösten mukaista. Lain julkisista hankinnoista (2007/348) mukaan puolustusvoimat on valtion viranomaisena hankintayksikkö. Hankintayksiköllä tarkoitetaan Puolustusvoimissa sitä yksikköä tai laitosta, jossa hankinta toteutetaan. (Tossavainen 2007: 9-10.)

Vuoden 2006 suuntaa antavien tilastojen mukaan puolustusvoimien hankinnoista euromääräisesti noin puolet tehdään ulkomaisilta toimittajilta, joista lähes 80 % Euroopan Unionin alueelta. Loput 20 % ovat kolmansista maista. EU:n ulkopuolisten maiden hankinnoista noin 70 % tehdään Yhdysvalloista. Tilastoissa on huomioitu vuoden 2006 aikana solmittujen sopimusten arvo kokonaisuudessaan. (Tanninen 2007.)

## 2.5 Hansel

Valtionhallinnossa Hansel Oy toimii hankintalaissa tarkoitettuna valtion yhteishankintayksikkönä ja tuottaa valtion hankintayksiköille asiantuntijapalveluita hankintoihin liittyvissä kysymyksissä. Hansel Oy tekee puitejärjestelyjä sovitusta tuoteryhmistä ja toimii talousarviolain 22 a §:n ja valtion yhteishankintoja koskevan valtioneuvoston asetuksen (765/2006) määrittelemänä yhteishankinnan hankintayksikkönä, joka toteuttaa kaikki keskitetyt kilpailutukset määriteltyjen tuoteryhmien osalta:

1. Sähkö, polttoaineet ja öljytuotteet
2. Toimistokoneet, -tarvikkeet ja -kalusteet
3. Tietokoneet ja tietotekniset laitteet, niiden osat ja tarvikkeet
4. Ajoneuvot ja ajoneuvopalvelut
5. Matkustuspalvelut
6. Eräät muut palvelut

Kun valtion hankintayksikkö hankkii tavaroita yhteishankintayksikön kilpailuttaman hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn kautta, hankintayksikön katsotaan noudattavan hankintalain kilpailuttamisvaatimusta. Puolustusvoimien hankintayksiköiden on järjestettävä hankintatoimen-

---

---

sa siten, että se käyttää Hansel Oy:n kilpailuttamia sopimuksia. (Hytönen & Lehtomäki 2007: 20-22.)

---

---

## 3 Hankinta EU-alueelta

Tavarain ostamista toisesta Euroopan Unionin jäsenvaltiosta kutsutaan yhteisöhankinnaksi. Tavaroiden kaupankäynti ja vaihto alueen sisällä tapahtuvat sisämarkkinasääntöjen mukaisesti. Yhteisöalue muodostaa merkittävän osan Suomen ulkomaankaupasta. Tullausmäärien perusteella yli 90 % tuonti- ja vientikaupasta käydään Euroopan unionin jäsenmaiden kanssa.

Rooman sopimus kieltää Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä viennin- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutuksiltaan vastaavat maksut. Kiellettyjä ovat myös jäsenvaltioiden väliset viennin ja tuonnin määrälliset rajoitukset.

EU:n sisäkaupassa tavarat liikkuvat pääsääntöisesti vapaasti yhteisömaasta toiseen. Tavaroita ei tarvitse tulliselvittää, mutta niiden yhteisöstatus tulee osoittaa. (Melin 2003: 93.)

### 3.1 Tavarain alkuperä ja vapaa liikkuvuus

Euroopan yhteisön jäsenmaiden välillä tavarat ja palvelut liikkuvat pääsääntöisesti vapaasti. Maiden välillä ei ole tullirajoja eikä tavaroita tullata. Kansallisten standardien ja teknisten määräysten nojalla ei tavaroiden vapaata liikkuvuutta saa rajoittaa vaan yhdessä jäsenmaassa laillisesti tarkastettu ja hyväksytty tuote on hyväksyttävä myös muissa jäsenmaissa ns. Cassis de Dijon -periaatteen mukaisesti. Tuote, joka on hyväksytty myyntiin jossain jäsenmaassa, voidaan vapaasti myydä myös muihin jäsenmaihiin. Ainoastaan tietyissä poikkeustapauksissa viranomaiset voivat estää tavaroiden vapaan liikkumisen. Tällaisia poikkeuksia voivat olla esimerkiksi terveydelliset syyt. (Fintra 2002: 66.)

Jäsenvaltioiden viranomaiset voivat rajoittaa tavaroiden vapaata liikkumista Rooman sopimuksen 36 §:n mukaisesti mm. korkea teknologian, ohjusten ja ohjusteknologian, kemiallisten ja biologisten aineiden ja puolustustarvikkeiden osalta. (Hörkkö, Koskinen, Mattson, Ollikainen, Reinikainen & Werdermann 2005: 77.)

Tavaroiden vapaa liikkuvuus perustuu niiden yhteisöasemaan. Yhteisöasema on kaikella tavaralla, joka on joko tuotettu yhteisön alueella tai tuotu sen ulkopuolelta ja tullattu yhteisöalueelle.

EU:n sisäkaupassa ei pääsääntöisesti tarvita todistusta tavarain alkuperästä. Tavarain alkuperämaa on kuitenkin hyvä olla näkyvissä kauppailaskussa, sillä alkuperämaa tilastoidaan sisäkaupassa ja ostajan on il-

---

---

moitettava alkuperämaa Intrastat-tilastoilmoituksessaan. Myyjän on tarvittaessa annettava ostajalle selvitys tavaran alkuperästä hankkijan ilmoituksella. Tarvittaessa myyntimaan tulli voi vahvistaa myyjän antaman ilmoituksen INF.4-todistuksella. Mikäli ostajalle riittää pelkästään vahvistus tavaroiden alkuperämaasta sisäkaupassa, voi myyjä antaa ostajalle kauppakamarin vahvistaman alkuperätodistuksen. (Fintra 2002: 65-66.)

### 3.2 Intrastat-tilastointi

Euroopan unionin jäsenmaiden välisen sisäkaupan tilastotiedot kerätään Intrastat-järjestelmän kautta. Sekä viejät että tuojat ovat velvollisia antamaan tulliviranomaisille tilastoilmoituksen käymästään yhteisökaupasta. Suomessa tilastot kerää tullilaitos, joka toimittaa tilastotiedot Eurostatin käyttöön. Sisäkaupan tilastointi perustuu Euroopan parlamentin ja komission asetukseen 638/2004, joka sitoo kaikkia jäsenmaita. (Hörkkö ym. 2005: 88) Tilastot ovat välttämätön perusta taloutta koskevien päätösten tekemiseksi sekä kansallisella että teollisuuden tasolla. (Euroopan komissio 1999: 20.)

Ilmoitusvelvollisia ovat kaikki ne yritykset, joiden vuosituonti ylittää jäsenvaltion määrittelemän rajan, joka vuonna 2007 on 100.000 euroa. Tiedonantovelvollisuuden perusteena käytetään verottajalle ilmoitettujen sisäkaupan hankintojen ja myyntien vuosiarvoja. Intrastat-tilastoinnin piiriin kuuluu ainoastaan tavarakauppa. Palveluiden hankintaa ja myyntiä ei tilastoida Intrastat-järjestelmän kautta. (Melin 2003: 94–95) Intrastat-ilmoitusta ei myöskään tehdä tavaroista, jonka tuonnin katsotaan olevan väliaikaista. Vuokra- ja lainatavarat joiden käyttöaika on alle kaksi vuotta sekä tavarat jotka tuodaan tutkimus-, analyysi- ja testaustarkoituksiin jäävät tilastoinnin ulkopuolelle. Myös tietovälineelle tallennettu atk-erikoisohjelma sekä Internetin välityksellä toimitetut tuotteet katsotaan palveluiksi ja jäävät siksi Intrastat-tilastoinnin ulkopuolelle. (Tullihallitus 2006: 9-30.)

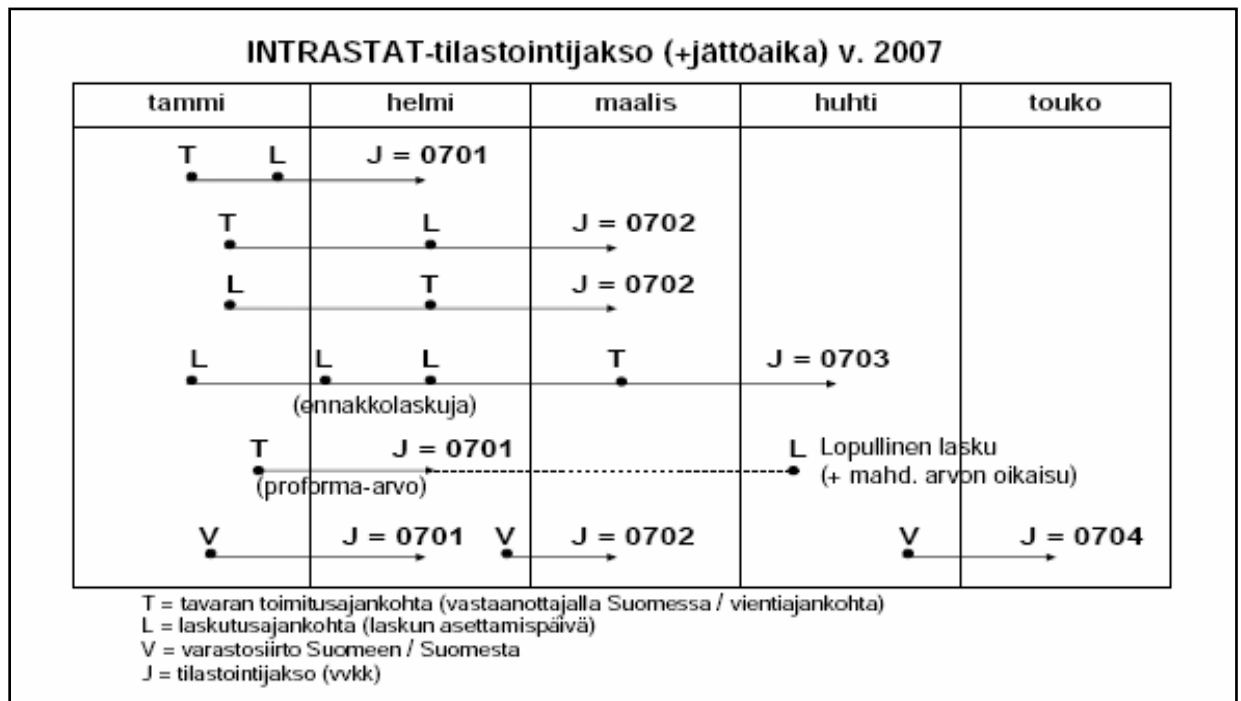
Tilastointivelvollisuuden yleisen arvorajan ylittävät yritykset ovat veloitettuja antamaan tilastointi-ilmoituksessaan arvotietona vain kaupan laskutusarvot. Yhteisö tuonnin ylittäessä 13,2 miljoonaa euroa, on tuojan ilmoitettava myös kaupan tilastoarvo eli hinta vapaasti Suomen rajalla. Laskutusarvo eli kauppahinta pitää sisällään kaupan kohteena olevan tuotteen hinnan sekä toimitusehdon mukaiset rahtikustannukset. Tilastoarvo eroaa laskutusarvosta siinä, että tilastoarvoon sisällytetään rahti- ja vakuutuskustannukset ainoastaan Suomen rajalle saakka.

---

Tilastoilmoitus on annettava vaikka ilmoitusvelvollisella ei tilastointijakson aikana ole ollut vientiä tai tuontia lainkaan. Tällöin annettavaa ilmoitusta kutsutaan nollailmoitukseksi. (Hörkkö ym. 2005: 88-90.)

Puolustusvoimia käsitellään kokonaisuutena tilastointivelvollisuutta ajateltaessa, ja sitä koskee näin ollen täydellinen ilmoitusvelvollisuus. Pääesikunnan alaisten laitosten tulee siis ilmoittaa kuukausittain tuontinsa joko itsenäisesti omilla raportointitunnuksillaan tai esimerkiksi keskitetyn menettelyn kautta.

Tilastointijakso on kalenterikuukausi. Tilastoilmoitus on annettava yrityksen kotipaikan tullille viimeistään tilastointijaksoa seuraavan kuukauden 10. työpäivään mennessä. Tilastointijaksolla tarkoitetaan sitä kalenterikuukautta, jonka aikana tavarat tuodaan maahan edellyttäen, että tavaroiden laskutus on tapahtunut kyseisen tai sitä edeltävien kuukausien aikana. Tavarat, jotka laskutetaan toimituskuukautta seuraavana kuukautena, ilmoitetaan laskutuspäivän mukaisen kuukauden tilastoilmoituksessa. Mikäli laskutus tapahtuu myöhemmin, käytetään tilastoinnissa tavaroiden toimituskuukautta. (Hörkkö ym. 2005: 91.) Tilastointi-ilmoitusten jättöaikoja sekä tilastointijaksoja kuvataan kuvaajassa 4:



Kuvio 4: Intrastat-tilastointijaksot (Tullihallitus 2006: 15)



---

Tilastoilmoitus voidaan jättää joko valmiiksi painetulla tullilomakkeella tai internetissä olevalla sähköisellä Intrastat-lomakkeella. Sähköinen lomake löytyy Internet-osoitteesta <http://tyvi.elma.fi>. Sähköisen lomakkeen käyttäminen vaatii rekisteröitymisen palvelun käyttäjäksi.

Tilastoilmoituksen antajan on säilytettävä tilastoilmoituksen sisältämät tiedot vähintään kaksi vuotta tilastointivuoden päättymisen jälkeen. Käytännön syistä tilastoyksikön suositus on, että kuluvan tilastovuoden ilmoitusten tietojen lisäksi säilytetään kahden aikaisemman kalenterivuoden tiedot.

Tilastotietojen antamisen laiminlyömisestä on säädetty rangaistusseuraamus. Tullilain mukainen virhemaksu voidaan määrätä, mikäli tilastoilmoitusta ei ole annettu määräajassa. (Tullihallitus 2006: 15-17.)

### 3.3 CN-nimikkeet

Eu:n sisäkaupan tilastoinnissa käytetään CN-nimikkeistöä (Combined Nomenclature) huolimatta siitä, ettei tavaroita tullata. CN-tavaranimikkeistö koostuu 8-numeroisista koodeista, jotka luokittelevat kaupan kohteena olevan tuotteen tai sen edustaman tuoteryhmän. CN-nimikkeistössä on kaiken kaikkiaan noin 10.500 nimikettä. (Fintra 2002: 73.) CN-nimikettä käytetään muun muassa Intrastat-ilmoituksessa sekä toimivaltaisen viranomaisen antamassa todistuksessa yksilöimään tuonnin kohteena oleva tuote.

### 3.4 Valuuttakurssit

Yhteisö Hankintojen valuuttana käytetään pääasiassa euroa, jolloin valuuttakurssiriskiä ei ilmene. Poikkeuksia kuitenkin on. Esimerkiksi Iso-Britannia käyttää edelleen rahayksikkönään puntaa ja Ruotsi kruunua. Kuitenkin useat yritykset näissä valtioissa käyttävät liiketoiminnassaan euroa.

Tilastoilmoitusta tehdessä laskutusarvo ja tilastoarvo ilmoitetaan aina euroina. Valuutan muunnossa käytetään laskutuspäivän mukaista viimeisintä liikepankin vahvistamaa valuutan myyntikurssia. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää Tullihallituksen vahvistamaa, tullauksessa sekä maahantuonnin veron perustetta määritettäessä käytettävää, ulkomaan valuutan muuntokurssia. Tullihallitus julkaisee kuukausittain muuntokurssit tiedotuksissaan sekä Internet-sivuillaan: <http://www.tulli.fi/>. Muuntokurssi määritellään kullekin kuukaudelle tullin ilmoittaman edellisen kuukauden 15. päivän kurssin mukaan. Tulli ilmoittaa kesken

---

---

kalenterikuukauden tapahtuvista muutoksista. (Tullihallitus 2006: 24-27.)

### 3.5 Arvonlisävero

Yhteisöhankinnassa ostettaessa tavaraa toisesta yhteisömaasta arvonlisävero siirtyy kotimaan verotuksen yhteyteen ja ostaja maksa veron oman maansa verokannan mukaan ns. määrämaaperiaatteen mukaisesti. Ostajan tulee saada myyjältä veroton kauppalasku, jonka loppusummasta ostaja itse laskee arvonlisäveron. Arvonlisävero merkitään kirjanpitoon vähennettäväksi ostoveroksi. (Melin 2003: 94.)

Yhteisömyynti on arvonlisäverotonta, jos molemmat kaupan osapuolet ovat alv-rekisteröityjä yrityksiä. Kauppalaskussa tulee näkyä ostajan ja myyjän alv-tunnus. Muuten myyjä voi joutua maksamaan veron itse oman maansa varokannan mukaisesti. Lisäksi myyjän tulee tarvittaessa pystyä todistamaan tavaran maastalähtö esimerkiksi rahtikirjan avulla. (Melin 2003: 93.)

Yhteisöhankinnan arvonlisäverokanta on Suomessa 22 %, 17 % tai 8 %. Yhteisöhankinnan veron peruste koostuu ostosopimuksen mukaisesti hinnasta, joka pitää sisällään kaikki ostajalta perittävät hinnanlisät ilman veron osuutta. Näin ollen myös kuljetuskustannukset verotetaan yhteisöhankintana. (Arvonlisäverotus EU...2007: 13.)

Yhteisöhankintalaskut ovat verottomia arvonlisäverovelvollisiksi rekisteröityneiden yritysten välisessä yhteisökaupassa. Valtion virastot ja laitokset, kuten Puolustusvoimat, laskevat arvonlisäveron määrän Suomen arvonlisäverolainsäädännön mukaisesti. Yhteisöhankintojen osalta veroa ei kuitenkaan makseta rahasuorituksena verovirastolle vaan maksun sijasta arvonlisävero kirjataan kirjanpitoon. (Valtion kirjanpidon käsikirja 2007: 6-5 - 6-6.)

---

---

## 4 Hankinta EU-alueen ulkopuolelta

Tuonti EU-alueen ulkopuolelta ei ole yhtä vapaata kuin yhteisökauppa. EU:n kauppapolitiikan pyrkimyksenä on suojella yhteisöalueen yrityksiä sekä niiden intressejä asettamalla tuonnille rajoituksia, mikäli tuonnin voidaan katsoa vaikeuttavan liiaksi yhteisössä toimivien tavaravalmistajien toimintaedellytyksiä. Tuojan on siis hyvä selvittää tavaran tuontia koskevat tullimääräykset jo ennen kauppasopimuksen tekemistä välttyäkseen muun muassa yllättäviltä lisäkuluilta. (Fintra 2002: 75.)

EU:n kaupassa kolmansienmaiden kanssa sovelletaan yhteistä tullitariffia ja kauppapolitiikkaa. Näihin liittyvät tuonnin valvonta, tuonnin määrälliset rajoitukset, tullimaksut, tullivapautukset, alennetut eli suspensiotullit, polkumyyntisäännökset, tasoitustullit, jalostusliikenne, viennin valvonta, preferenssisopimukset, GSP-järjestelmä sekä kansainvälisiin sopimuksiin liittyvät kiintiöjärjestelyt (Hörkkö ym. 2005: 120.) On siis samantekevää, mitä kautta tavara tuodaan yhteisön tulli-alueelle sillä säännöksiä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Euroopan Unionin tullitoimintaa koskevat säädökset ovat pääosin EU:n komission tai neuvoston antamia asetuksia. Ne ovat lain taseisia säädöksiä ja siten voimassa sellaisenaan Suomessakin. Yhteisön lainsäädännössä määrätään esimerkiksi tullitariffista ja -nimikkeistöstä. Tämän lisäksi jäsenmailla on voimassa kansallisia tullisäädöksiä. Suomessa tärkein kansallinen säädös on vuonna 1995 voimaan tullut tullilaki, joka täydentää yhteisön tullilainsäädäntöä. (Hörkkö ym. 2005: 120.)

### 4.1 Tavarankuuvuus yhteisöalueella

Kolmansista maista peräisin olevalla tavaralla, jota ei ole tullattu yhteisön alueelle, ei ole yhteisöasemaa eikä se näin ollen voi liikkua vapaasti yhteisöalueella vaan ainoastaan tullivalvonnassa. Kolmannen maan alkuperätuote, joka tullataan yhteisöalueelle ja asetetaan vapaaseen liikkeeseen saa yhteisöaseman. Tämän jälkeen tuote voi vapaasti liikkua yhteisöalueella ilman että sitä enää missään tullataan. (Fintra 2002: 65.)

### 4.2 Tuontirajoitukset yleisesti

GATT:in ja sen seuraajan, Maailmankauppa järjestö WTO:n neuvotteleva julkisten hankintojen sopimus eli GPA-sopimus avasi julkiset hankinnat kansainväliselle kilpailulle. Sopimuksen periaatteen on syr-

---

---

Jimättömyys. Sopimuksen säännöt perustuvat siihen, että EU:n tai kolmansien maiden yrityksiä ei syrjitä kansallisuuden perusteella ja että kilpailu on vapaata. EU:n säädöksissä ulkomaisten toimittajien syrjittäminen julkisissa hankinnoissa tulkitaan määrällisiin rajoituksiin verrattavaksi kaupan esteeksi. Esteiden poistamiseksi on säädetty joukko direktiivejä. (Fintra 2004: 128-130.)

Kilpailevien tuotteiden tuontia kolmansista maista rajoittavia sekä näiden tuotteiden tuonnin valvontaa säänteleviä tuontirajoituksia on EU:ssa paljon. Tuonnin valvonta liittyy tuotteisiin, joiden maahantuontia halutaan erityisesti valvoa. Tarkkailu voidaan suorittaa ennakkotarkkailuna, jolloin tuotteet lasketaan vapaaseen liikkeeseen tullilaitoksen myöntämää tarkkailuasiakirjaa vastaan. Jälkitarkkailussa jäsenvaltiot tiedottavat komissiota tuonnin kehityksestä tilastotiedoin. Teollisuustuotteisiin voidaan kohdistaa kiintiöitä, joiden tarkoituksena on antaa joko etuja tuonnissa tai suojata yhteisöalueen teollisuutta. Etuja voivat olla tullialennukset tai tullittomuus, joita voidaan toteuttaa kiintiöiden puitteissa. Kiintiö voi olla etukiintiö tai rajoituskiintiö. (Fintra 2002: 76-77.)

Etukiintiö voi olla joko tariffikiintiö tai tariffikatto. Tariffikiintiöllä tarkoitetaan tavaran arvoon tai paljouteen perustuvaa tuontikiintiötä. Kiintiö voi olla rajoittava, jolloin tavaran tuonti yhteisön alueelle rajoitetaan tasolle jota ei voida määrällisesti tai arvollisesti ylittää tai jonka ylityksestä maksetaan kaikki tariffin mukaiset tullit ja muut maksut. Tariffikatto on puolestaan viitteellinen kiintiö, jonka ylittyminen ei sinällään merkitse tulliedun lakkaamista, vaan edellyttää jonkun jäsenmaan vaatimuksesta komission erillistä päätöstä tariffin mukaisten tulliedun kumoamiseksi. (Fintra 2002: 76-77.)

Rajoituskiintiöt ovat määrätty suojaamaan yhteisöalueen omaa teollisuutta. Rajoituskiintiöt voivat olla EU:n yksipuolisesti määräämiä kiintiöitä tai kahdenvälisin sopimuksin sovittuja kiintiöitä. Tällöin toimittajamaalla on velvollisuus rajoittaa ja tarkkailla määrättyjen tuotteiden vientiä yhteisöalueelle. Kiintiöity tuote tarvitsee yleensä lisenssin, jonka myöntää Tullihallitus hakemuksesta. Vapaan kilpailun periaatteen mukaisesti kiintiöt ovat yhteisökiintiöitä, eivät jäsenmaakohtaisia kiintiöitä. Jäsenmaiden yritysten on haettava osuutta kiintiöidystä määrästä. (Fintra 2002: 76-77.)

Tullisuspensio on määräaikainen, täydellinen tai osittainen vapautus tullitariffista ja se voidaan myöntää hakemuksesta raaka-aineille ja puolivalmisteille sekä tuotantolaitteille. Suspension perusedellytyksenä on, ettei kyseistä tai korvaavaa tavaraa valmisteta yhteisön alueella.

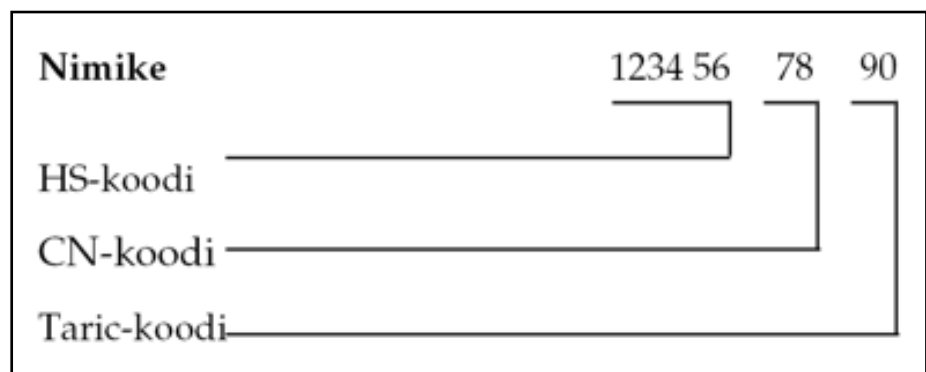
---

EU on tehnyt lukuisia tullietuusopimuksia maailman maiden kanssa. Suomen kannalta merkittävimpiä ovat Euroopan Unionin sopimukset EFTA:n, ETA:n ja eräiden Unioniin kuulumattomien Itä-Euroopan maiden sekä Turkin kanssa. Vapaakauppaa käydään kolmansien maiden kanssa, jotka ovat tehneet EU:n kanssa vapaakauppa-, assosiaatio-, tai yhteistyösopimuksen tai kuuluvat GSP- tai vaikutukseltaan johonkin vastaavaan järjestelmään. Vapaakauppasopimuksilla ja vastaavilla tullietuusjärjestelyillä vapautetaan tai niillä alennetaan tai vähennetään tulleja ja vaikutuksiltaan vastaavia maksuja sekä määrällisiä ja vaikutukseltaan vastaavia rajoituksia. (Hörkkö ym. 2005: 120-125.)

Euroopan Unionilla on yksipuolinen tai kaksipuolinen eli vastavuoroinen vapaakauppajärjestely lähes kaikkien maailman maiden kanssa. Järjestelyjen ulkopuolella ovat kuitenkin esimerkiksi Yhdysvallat, Kanada, Japani, Taiwan sekä Australia.

### 4.3 Tullinimike

Tullinimike yksilöi kaupan kohteena olevan tuotteen. Tuotteille asetetut tuontimääräykset ovat tullinimikekohtaisia. Tästä johtuen tuojan on ensin selvitettävä tuotteiden nimikkeet. Kansainvälisesti käytössä on harmonisoitu tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmä HS (Harmonized System). EU käyttää tuonnissaan HS-nimikeistöä tarkempaa, 10-numeroista TARIC-nimikkeistöä (Integrated Tariff of the European Communities). TARICin avulla tavaroiden määrittelyssä päästään HS-nimikkeistöä suurempaan tarkkuuteen. Suomi ilmoittaa Eurostatille ulkomaankauppätietonsa TARIC-nimikeen tarkkuudella, mutta julkaisee omat ulkomaankauppatilastonsa CN8-nimikeen tarkkuudella. (Fintra 2002: 75-76.) Tullinimikkeiden muodostumista ja niiden eroavaisuuksia kuvataan kuviossa 5:



Kuvio 5: Tullinimikkeiden muodostuminen (Tullitariffi 2006.)

---

### 4.3.1 HS-nimikkeistö

HS-nimikkeistö on maailmanlaajuisesti käytössä oleva tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmä. HS-nimikkeistöstä ovat peräisin nimikkeistön yleiset tulkintasäännöt, jaksojen ja ryhmien huomautukset, jaksot ja ryhmät sekä 4-numeroiset päänimikkeet sekä 6-numeroiset alanimikkeet nimiketeksteineen. EU:n käyttämä TARIC-nimikkeistö pohjautuu HS-nimikkeistöön. (Fintra 2002: 75-76.)

### 4.3.2 TARIC-käyttötariffi

Tullitariffi on kaikissa jäsenmaissa sama, vaikka tariffit julkaistaankin kansallisina versioina vuosittain. Kunkin jäsenmaan viranomaisten käytössä oleva käyttötariffi eli TARIC perustuu Brysselistä annettuun versioon ja Suomen käyttötariffi on TARICin suomenkielinen versio.

10-numeroiseen TARIC-nimikkeeseen voidaan liittää lisäkoodeja, jolloin tavaroiden luokittelussa päästään suureen tarkkuuteen. TARIC on EU:n yhteinen käyttötariffi ja pitää sisällään tiedon tullietuuskohteluun oikeuttavista sopimuksista ja järjestelyistä sekä muista tullimääräyksistä johtuvat alanimikkeet ja tullimäärät. Se pitää sisällään noin 18.000 nimikettä. Tuojan on ilmoitettava tulliselvitystä tehtäessä tuotavien tuotteiden TARIC-nimikkeet tullille. (Fintra 2002: 75-81.)

Myyjä määrittelee kaupan kohteena olevan tavaran usein kauppalaskussa HS-nimikkeistön mukaan. Tällöin ostajan on tarkennettava nimikettä TARIC-nimikkeistön mukaiseksi tuotaessa tavaraa yhteisöalueelle.

## 4.4 Tulliselvitys

Kolmansista maista saapuvista tavaroista on annettava yleisilmoitus tullille viimeistään saapumispäivää seuraavana arkipäivänä. Ilmoituksenä käytetään yleensä kuljetusyhtiön lastilistaa tai rahtikirjaa. Ilmoituksen jättää yleensä tulliviranomaisille rahdinkuljettaja. Tavara on tulliselvitettävä ja asetettava johonkin tullimenettelyyn merikuljetuksissa 45 päivän kuluessa tai muissa kuljetuksissa 20 päivän kuluessa tavaran saapumisesta. Tavara on tullin hallussa, kunnes se asetetaan tullimenettelyyn. (Hörkkö ym. 2005: 147-148.)

Tavara on tulliselvitettävä maahantuonnin yhteydessä. Tulliselvitys on tehtävä siinäkin tapauksessa, että varsinaista tullia ei esimerkiksi vapaakauppasopimuksen tai jonkin muun etuuskohteluun oikeuttavan syyn vuoksi peritä. Tulli perii kuitenkin maahantuonnista tavaran ar-

---

---

vonlisäverokannan mukaisen veron tullauksen yhteydessä sekä huolehtii tuonnin tilastoinnista. Tuoja ei siis tarvitse tehdä erillistä tilastoilmoitusta kolmansista maista tapahtuvan tuonnin yhteydessä kuten se tekee yhteisöhankintojen kohdalla. Tulliselvityksessä tavara asetetaan johonkin yhteisön tullimenettelyn mukaiseen tullimenettelyyn. Yhteisöalueella sovellettavia menettelytapoja ovat:

- Tavarain laskeminen vapaaseen liikkeeseen
- Ulkoinen passitus
- Sisäinen passitus
- Sisäinen jalostus
- Ulkoinen jalostus
- Siirto tullivararastoon
- Väliaikainen maahantuonti
- Valmistus tullivalvonnassa
- Vienti

Yleisimmin tuonnista käytetään nimitystä tavarain laskeminen vapaaseen liikkeeseen. Tällöin tavara on tullattu ja saanut yhteisötavarain aseman. Tavara on tämän jälkeen vapaa liikkumaan koko yhteisön alueella. Liikkuvuutta voidaan rajoittaa tällöin vain erityistapauksissa. (Fintra 2002: 81-90.)

Jotta tavaralle voidaan mahdollistaa mahdollisimman esteetön kulku ja oikea tullimenettely, on maahantuojan ja huolitsijan oltava yhteydessä jo ennen tavarain saapumista maahan (Hörkkö ym. 2005: 128).

Tullimenettelyyn asettamisesta on tehtävä tulli-ilmoitus, joka voidaan antaa joka SAD-lomakkeella tai sähköisenä EDI-ilmoituksena. Tullin asiakkaat ovat lähtökohtaisesti käteisasiakkaita, joiden on esitettävä tarpeelliset asiakirjat tullissa sekä maksettava tullit ja verot ennen kuin saavat tuomansa tavarat haltuunsa. (Fintra 2002: 81-90.)

Puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten tapauksessa tuonti tapahtuu yleensä asettamalla tavara vapaaseen liikkeeseen. Maahantuonti on joissakin tapauksissa myös väliaikaista. Koekäyttöön tulevat laitteet sekä tutkimuskäyttöön tulevat esineet ja materiaalit palautetaan sen toimittaneelle taholle työn valmistuttua. (Tainio 10.10.2007, haastattelu; Koivula 2.11.2007, haastattelu.)

#### 4.4.1 Tuontitavarain alkuperä

Tullinimikkeen lisäksi tuojan on syytä selvittää tuotteen alkuperä jo ennen kaupan solmimista. Euroopan yhteisön solmimat vapaakauppa-

---

---

sopimukset sekä muut tullijärjestelyt ovat voimassa myös Suomessa ja saattavat näin ollen poistaa tullit kokonaan tiettyä alkuperää olevilta tuotteilta. Jotta tulliedut ovat sovellettavissa tulliselvitettävillä tuotteilla, on tavaran alkuperästä esitettävä sopimusten mukainen alkuperäselvitys tuontitullauksen yhteydessä. Euroopan unioni on tehnyt lähes 40 erilaista sopimusta, jotka pitävät sisällään tullietuuksia, tullittomuuksia ja tullialennuksia. Kunkin sopimuksen kohdalla vaadittava todistus tavaran alkuperästä vaihtelee, mutta yleisimmin alkuperä voidaan osoittaa EUR.1-todistuksella tai kauppalaskuilmoituksella. Eroavista käytännöistä johtuen tuojan on esitettävä vaadittu todistus alkuperästä tulliedun saamiseksi. Tuojan on siis pyydettävä myyjältä asianmukainen selvitys tavaran alkuperästä oman maansa tulliviranomaisia varten. Ja vaikka erillistä todistusta tavaran alkuperästä ei tarvittaisikaan tulliedun saamiseksi, on tavaran alkuperä oltava kirjattuna ainakin kauppalaskuun. (Fintra 2002: 78-79.)

#### 4.4.2 ITU-tuontitullaus

Suomi siirtyi vuoden 2005 alussa sähköisen ITU-tuontitullaus järjestelmän täyskäyttöön. Kaikki tullimenettelylajit ovat uudistuksen seurauksena sähköisen luovutuksen ja tullauksen piirissä. ITU:n suurimpia hyötyjä on yksivaiheisen tulliselvittämisen mahdollistuminen. Jotta ITU-tullaus on mahdollista, on sellaisen maahantuojan, joka on tullin rekisteröity asiakas, hakeuduttava EDI-ilmoittajaksi. Maahantuojaja voi tällöinkin käyttää hyödykseen ITU-tullauksen tuomia etuja.

Mikäli kaikki lopullisen tullaukseen tarvittavat tiedot ovat käytettävissä, voidaan lopullinen tullaus tehdä suoraan sähköisesti, johon vastausnanomana tullauksen tekevä maahantuojaja tai valtuutettu huolitsija saa luovutussanomana sekä lopullisen tullauspäätöksen. Jos täydelliseen tulli-ilmoitukseen tarvittavat tiedot eivät ole saatavilla luovutushetkellä, voidaan luovutuspäätös pyytää vaadittavan vähimmäistietomäärän sisältävällä sanomalla. Tällöin tiedot tulee täydentää 10 päivän kuluessa luovutusluvan saamisesta, jotta voidaan tuottaa lopullinen tullauspäätös. Muissa tapauksissa voidaan vaatia asiakirja tai tavara tarkastettavaksi.

Ongelmattomissa ja riskittömissä tuotteissa, jota ei oteta satunnaisotannan kautta tarkempaan käsittelyyn, luovutuspäätös saadaan annettua ilman ihmisten osallistumista tapahtumaan. Palvelu on käytössä ympäri vuorokauden keskiyön tuntia lukuun ottamatta. (Hörkkö ym. 2005: 242.)

---



---

### 4.4.3 Kauppalasku

Kauppalaskun tehtävänä on antaa tietoja ensisijaisesti kaupan osapuolille, mutta se on kansainvälisessä kaupankäynnissä merkittävä tuontiin tai vientiin liittyvä asiakirja. Kaupan osapuolten lisäksi se antaa tietoja myös tulliviranomaisille, huolitsijalle, kuljetusliikkeelle, pankille sekä vakuutusyhtiölle. (Fintra 2002: 86-87.)

Kaupallisissa lähetyksissä laadittavan kauppalaskun tulee pitää sisälleen kauppasopimuksen pääkohdat sekä lisäksi erinäisiä tietoja niitä tarvitseville tahoille. Tiedot on esitettävä kauppalaskussa mahdollisimman tarkasti, koska ne ovat perustana useille muille vienti- ja tuontikaupassa tarvittaville asiakirjoille. Tästä syystä ostajan onkin ilmoitettava myyjälle maansa kauppalaskua koskevat vaatimukset. Vaatimukset voivat vaihdella maittain ja joissakin tapauksissa kauppalasku on laadittava ostajamaan viranomaisten hyväksymälle pohjalle. Suomessa tulli on antanut omat suosituksensa kauppalaskun vähimmäisvaatimuksista:

- Myyjän ja ostajan nimi ja osoitetiedot
- Kauppalaskun asettamispäivä
- Tavarakollien yksilöintitiedot (merkit, numerot, lukumäärä, laji)
- Tavarankuunnin nimi
- Tavarankuunnin määrä kauppakokouksen mukaan ilmaistuna
- Brutto- ja nettopaino ja tilavuus
- Tavarankuunnin hintatiedot
- Mahdolliset hinnanalennukset ja niiden perusteet
- Toimitusehto ja maksuehto
- Tullitariffinimike
- Myyjän alv-numero
- Ostajan alv-numero
- Alkuperä- ja määrämaa
- Allekirjoitus
- Myyjän pankkiyhteys
- Tavarankuunnin vastaanottajan nimi ja toimitusosoite
- Laskun numero ja päiväys (Hörkkö ym. 2005: 290-291.)

Pääesikunnassa ja sen alaisissa laitoksissa kauppalaskuun tulee merkitä myös ostajan ja myyjän viitetiedot, esim. tilausnumero ja päiväys, jotta toimituksen ja laskun kohdentaminen on mahdollista.

YK:n suosittelman kansainvälisen kaupan lomakemallin (UN Layout Key for Trade Documents) mukaisen kauppalaskun käyttö on suositeltavaa asiakirjojen yhtenäistämiseksi. Huolintaliikkeen tarjoavat omia

---

---

pohjiaan asiakkaiden käyttöön. Pohjat perustuvat YK:n antamaan malliin ja ovat siksi varsin käyttökelpoisia pohjia käytettäväksi kaupallisissa lähetyksissä. (Hörkkö ym. 2005: 290-291.)

#### 4.4.4 Todistus tullille puolustustarvikkeita varten

Puolustustarvikkeiden tuontitulleja koskeva lainsäädäntö muuttui vuoden 2003 alussa. Neuvoston asetuksen (150/2003) mukaan puolustustarvikkeiden tuontitullit lakkautettiin Euroopan Unionin ulkopuolisista maista Suomeen tuotavien tarvikkeiden osalta ja se takaa puolustustarvikkeita koskevien tietojen luottamuksellisuuden. Asetus takaa jatkossakin puolustusvoimien sotilaallisiin tarkoituksiin maahantuomien puolustustarvikkeiden tullittomuuden.

Puolustusvoimien toimivaltaisen viranomaisen on tällaisissa tapauksissa osoitettava tullille oma asemansa ja oikeutensa tullittomuuskohteluun. Oikeus tullittomuuteen voidaan osoittaa todistuksella tullille puolustustarvikkeita varten, johon on kirjattu maahantuojan tiedot sekä yksilöity tuonnin kohde CN-nimikkeistön mukaisesti.

Kaksikäyttötuotteille ei ole erikseen säädetty tullittomuudesta tai tulliedusta, mutta niiden kohdalla noudatetaan tullittomuusasetuksen säästöksiä sekä puolustustarvikkeiden tuonnin kohdalla neuvoston asetuksen mukaista tullittomuutta. Puolustusvoimien tuomat, sotilastarkoituksiin tulevat kaksikäyttötuotteet ovat näin ollen tullittomia. Tuojan on osoitettava kaksikäyttötuotteiden kohdalla mitä säännöksiä kunkin tavaran kohdalla noudatetaan.

Tullittomuusasetuksen perusteella tullittomuus voidaan myöntää myös tieteelliseen käyttöön tuleville kojeille ja laitteille sekä niiden osille, varaosille ja erityisille lisätarvikkeille. Tullittomuus koskee myös biologisia ja kemiallisia aineita sekä useita muita tavararyhmiä. Mahdolliseen tullittomuuteen oikeuttavat tuoteryhmät on esitetty tullittomuusasetuksessa sekä asetuksessa tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta ja niiden liitteissä.

Puolustusvoimien toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava tullille alkuperäinen todistus sekä vaadittava määrä jäljennöksiä tavaran tullituksen yhteydessä joko itse tai huolitsijan välityksellä saadakseen tullittomuuskohtelu. (Alpua 31.10.2007, haastattelu; Neuvoston asetus (EY) 150/2003.)

---

---

## 4.5 Arvonlisävero

Kolmansista maista tehtävien hankintojen arvonlisävero määräytyy tuontimaan arvonlisäverokannan mukaisesti. Tullin on tehtävä tullauspäätös tuonnista heti kun se on mahdollista. Samalla tavaralla määräytyy kannettavan tullin määrä sekä arvonlisävero. Pääsääntöisesti tullivelka on maksettava 10 päivän sisällä. Käteisasiakas voi kuitenkin saada tavarahan haltuunsa vasta kun se on maksanut tullivelan.

Kolmansista maista tuoduista tavaroista maksettu vero on vähennettävä vero, mikäli tavara on hankittu vähennyskelpoiseen käyttöön. Arvonlisävero laskutetaan tullauksen yhteydessä ja sen maksaa tavarahan haltija eli se, jonka nimissä tulli-ilmoitus tehdään. Veron perusteena on pääsääntöisesti tavarahan kauppavarvo, johon on lisätty kuljetuskustannukset toimitusehdon mukaiseen määräpaikkaan asti. (Fintra 2002: 88.)

## 4.6 Valuuttakurssiriskit

Euromääräisessä kaupankäynnissä ei ole valuuttakurssiriskiä, mutta käytäessä kauppaa muilla valuutoilla riski kurssivaihteluille on olemassa. Muissa valuutoissa tehtäviin tuontisopimuksiin voidaan tehdä valuuttaklausuuli tavarahan toimittajan tähän suostuessa. Klausuulilla tuotteen kauppahinta sidotaan ennakolta määrättyyn kurssitasoon. Maahan-tuojat käyttävät nykyisin varsin yleisesti tätä menetelmää suojatakseen oman asemansa tavarahan välittäjänä. Kurssi saatetaan määrittää kiinteänä tai vaihtoehtoisesti saatetaan varata mahdollisuus kurssin muuttamiseen, jos kurssi muuttuu esimerkiksi +/- 2 %. (Melin 2003: 48-50.)

---

---

## 5 Huolinta

### 5.1 Huolintapalvelut

Maahantuojia voi antaa kuljetuksensa ja sen ohessa muut maahantuontiin liittyvät tehtävät ja toimenpiteet tai osan niistä huolintaliikkeen hoidettavaksi. Huolintaliikkeet pystyvät useimmiten tarjoamaan koko kuljetusketjun kattavan palvelun sisältäen tavaran tullauksen.

Euroopan Unionin sisäkaupan osalta voidaan nykyisin puhua kuljetusliikkeestä, koska yhteisöaseman omaavien tavaroiden kuljetus ei juuri poikkea maan rajojen sisällä tapahtuvasta tavaran kuljetuksista. Näin ollen huolintapalveluiden merkitys korostuu ulkokaupassa, jossa tavarat tulee tulliselvittää.

Huolintaliikkeen kautta on mahdollista hoitaa suurin osa tullimuodollisuuksista, tavaran varastointi ja käsittely ennen ja jälkeen varsinaisen kuljetustapahtuman, kuljetusasiakirjojen täyttäminen sekä saada avustusta muiden asiakirjojen hankinnassa ja täyttämässä. Huolintaliikkeiltä saa myös neuvoja monilla eri ulkomaankaupan osa-alueilla. (Fintra 2002: 51-64.)

### 5.2 Huolintaliikkeen käyttö puolustusvoimissa

Puolustusvoimilla on voimassaoleva sopimus huolintapalvelujen käytöstä DHL:n ja Schenker Oy:n kanssa sekä sopimus pikarahtipalveluista DHL:n kanssa. Sopimuksien piirissä olevat palvelut voidaan tilata suoraan toimittajilta eikä niitä tarvitse kilpailuttaa.

### 5.3 Huolinta-asiakirjat

Jokaisesta huolintatapahtumasta on laadittava kuljetuksen ja kuljetettavan tavaran luonteeseen liittyvät asiakirjat. Asiakirjat tulee täyttää huolellisesti sillä puutteet dokumenteissa saattavat aiheuttaa muun muassa toimitusaikojen pitkittymistä sekä ylimääräisiä varastointikuluja.

#### 5.3.1 Rahtikirja

Rahtikirja tehdään jokaisesta tavarankuljetuksesta. Se on todisteena kuljetussopimuksen ehdoista ja siitä, että rahdinkuljettaja on ottanut tavaran vastaan.

---

---

Kansainvälisissä kuljetuksissa rahtikirja on tehtävä kolmena alkuperäisenä kappaleena, jotka lähettäjä ja rahdinkuljettaja tai huolitsija allekirjoittavat. Yksi kappale jää lähettäjälle, toinen kappale kulkee tavaran mukana vastaanottajalle ja kolmas jää rahdinkuljettajalle tai huolitsijalle. Rahtikirjan tyyppi sekä kuljetusehdot riippuu siitä, mitä kuljetustapaa rahdinkuljetuksessa käytetään:

- Airwaybill, AWB lentokuljetuksissa
- Liner Waybill, LWB merikuljetuksissa
- Kansainvälinen autorahdikirja, CMR maantiekuljetuksissa
- Kansainvälinen rautatierahdikirja, CIM rautatiekuljetuksissa

Puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten tapauksessa yleisimmin tavarat toimitetaan lentorahtina toimitusten ollessa yksittäisiä laitteita tai tuotteita. Lentorahtikirjasta käytetään yleensä kansainvälisen ilmakuljetusjärjestön IATA:n hyväksymää mallia. Lentorahtikirjan laatii aina lentoyhtiö tai huolitsija.

Huolintaliikkeitä tarjoavat rahtikirjan tekoa varten paperisia lomakkeita, mutta enemmistö huolintaliikkeistä pyrkii sähköisten asiakirjojen käyttöön. Käytännössä rahtikirja voidaan täyttää ennakolta Internetin välityksellä, jolloin rahtikirjan tiedot siirtyvät huolitsijalle. Tehdyistä asiakirjoista otetaan edelleen silti paperitulosteet, jotka kulkevat tavaran mukana samalla tavalla kuin perinteisestikin täytetty rahtikirja. (Hörkkö ym. 2005: 305-321.)

### 5.3.2 Saapumisilmoitus ja huolintaohje

Saapumisilmoitus on rahdinkuljettajan tai huolitsijan ilmoitus maahantuoijalle tavaran saapumisesta maahan. Saapumisilmoitus sisältää toimitusta koskevat tiedot ja usein sen liitteenä toimitetaan kopio varsinaisesta rahtikirjasta ja muista lähetyksen mukana kulkevista dokumenteista, jotta maahantuoja osaa ohjeistaa huolitsijaa tavaran tullauksessa. Maahantuoijan tulee tässä vaiheessa toimittaa huolitsijalle kaikki tarvittavat asiakirjat, jotka eivät ole kulkeneet tavaralähetyksen mukana.

Huolintaohje sisältää toimeksiannon huolitsijalle, jossa kerrotaan kuljetusta ja tullausta koskevat erityisvaatimukset. Huolintaohje on yleensä hyvin vapaamuotoinen toimeksiantajan laatima ohje tai huolitsijan toimesta tähän tarkoitukseen laatima lomake. Ohjeena voi toimia myös asiakirjakopio, mutta usein käytössä on huolitsijan ja maahantuoijan välillä vallitseva jatkuva ja vakiintunut käytäntö noudatettavasta toimintatavasta. Huolintaohjeen suositellaan olevan kirjallinen vain kun kyseessä on perimis- tai vakuutustehtävä. (Hörkkö ym. 2005: 305-321.)

---

Joillakin huolintaliikkeillä on tapana antaa maahantuojille ns. ennakkoavisointi-ilmoituksia. Ennakkoaviisi muistuttaa hyvin paljon saapumisilmoitusta, mutta ei pidä sisällään varsinaista toimeksiantoa huolintaohjeesta. Ilmoitus ei sinällään vaadi maahantuojalta toimenpiteitä, mutta antaa maahantuojalle mahdollisuuden valmistella mahdolliset tuontia varten tarvittavat asiakirjat ja huolintaohje ennakolta.

---

---

## 6 Muut kansainvälisten hankintojen erityispiirteet

### 6.1 Ostosopimus

Ostotoiminnan riskien minimointi ja hallinta on olennaisessa osassa kannattavaa liiketoimintaa. Ostoissa tapahtuvat häiriöt saattavat aiheuttaa merkittäviä keskeytyksiä ja viivästyksiä organisaation toiminnassa. Huolellisella ostosopimuksen laatimisella voidaan merkittävästi pienentää näitä riskejä. Ongelmat korostuvat ulkomaisissa hankinnoissa kotimaisia enemmän, sillä pelkästään välimatka, erilaiset toimintakulttuurit sekä kommunikointi saattavat aiheuttaa häiriöitä toimituksissa.

Tyypillisimmillään ostosopimukset ovat kertaluontoisia järjestelyitä tietyn tavaran tai tavaraerän ostamiseksi. Sopimuksissa käytetään usein myyjän vakioehtoja, mutta hankinnan taloudellisen merkityksen kasvessa kannattaa hankinnasta laatia ostosopimus tai ainakin sopia kauppaehdot ostajan kannalta edullisemmiksi. Pääsääntönä kansainvälisessä sopimusoikeudessa on sopimusvapaus, jonka mukaan sopijaosapuolet voivat vapaasti määrittellä sopimuksen sisällön. Ostajalla on siis vaikutusmahdollisuus sopimusehtoihin.

Kansainvälisessä kaupassa yleinen käytäntö on, että ostaja tekee myyjälle ostotarjouksen haluamistaan tuotteista. Mikäli myyjä on halukas toimittamaan kyseiset tavarat ostotarjouksen ehdoilla, vahvistaa myyjä tilauksen ja sopimuksen katsotaan syntyneen. Tarjouksen saaja ei ole velvollinen vastaamaan tarjouksentekijän lähettämään tarjoukseen ellei toisin ole sovittu osapuolten välillä. Ostotarjouksen hyväksymisen täytyy olla sisällöltään tarjousta vastaava, eikä se saa olla ehdollinen. Lisäehtoja sisältävän vastauksen katsotaan olevan uusi, alkuperäiselle ostotarjouksentekijälle osoitettu tarjous. (Fintra 2002: 15-24.)

Julkisyhteisöjen hankinnoissa hankinta voi käynnistyä myös lain julkisista hankinnoista mukaisella julkisella tarjouspyynnöllä. Myös tällöin tarjouskilpailuun osallistuva taho vastaa tarjouksella edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti, mutta on velvoitettu vastaamaan tarjouspyynnön mukaisella tarjouksella tullakseen valituksi tarjouskilpailussa. Tarjouspyyntöön on tällöin pyrittävä aina liittämään keskeisimmät sopimusehdot, sillä sopimuksen sisällöstä neuvottelemisen voi olla vaikeaa hankintapäätöksen tekemisen jälkeen. (Tossavainen 2007: 70-72.)

#### 6.1.1 Perustiedot

Hankinnan luonne, laajuus ja arvo määrittävät sen kuinka tarkkaan ehdoista tulee sopia. Arvoltaan vähäisten hankintojen sopimusten ei tar-

---

---

vitse olla erillisiä ja niin kattavia, kuin merkittävämpien hankintojen kohdalla, vaan usein riittää tilausvahvistus ostotarjoukseen tai ostotilaukseen. Kansallisen kynnyksarvon alittavissa hankinnoissa riittää kirjallisen tilauksen tekeminen, jossa yksilöidään hankinnan kohde, määrä ja hintatiedot sekä muut tilausehdot. Sopimuksen tulee ottaa kantaa seuraaviin tekijöihin:

- Sopimuksen numero, päiväys ja muu mahdollinen tunnus
- Osapuolten tiedot
- Hankinnan kohde yksilöitynä ja määriteltynä
- Paljous ja yksiköt
- Hinnat eriteltyinä
- Toimitusaika ja sopimuskausi
- Toimitusehto ja toimitustapa
- Toimitusosoite
- Maksuehto ja laskutustiedot
- Mahdollinen ennakkomaksu ja sen vakuus
- Takuuehdot
- Avainhenkilöiden yhteystiedot
- Vakuuttaminen
- Selvitys toimituksen valvonnasta, vastaanotossa noudatettavista menettelyistä sekä pakkaamiseen liittyvät ohjeet
- Ostajan myyjälle luovuttamat raaka-aineet ja niiden vakuudet
- Mahdollinen optio
- Luettelo mahdollisista liitteistä ja niiden käyttöoikeuksista
- Mahdolliset immateriaalioikeudet
- Ylivoimainen este ja viivästyksen ja virheen seuraamukset
- Sopimuksen muuttaminen
- Sopimuksen purkaminen
- Viittaus JYSE 1994 -ehtoihin tai muihin ehtoihin (Tossavainen 2007: 71.)

Sopimuksessa tulee huomioida juuri kyseisen hankinnan kannalta oleelliset tekijät. Ostajan on pystyttävä kirjaamaan sopimukseen kaikki se, minkä hän haluaa ja olettaa kuuluvan ostettavan tavaran joukkoon. Muista sopimuslausekkeista ei ole paljolti apua mikäli sopimuksen kohde on puutteellisesti määriteltä. (Fintra 2002: 15-24.)

### **6.1.2 Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot**

Sopimusteksti voidaan koota Julkisten hankintojen yleisten sopimusehtojen (JYSE 1994) pohjalta. Laadittaessa sopimus ulkomaisen myyjän kanssa voidaan soveltuvin osin käyttää JYSE-ehtoja englanninkielisinä.

---



---

Omat ehdot ovat olemassa myös tietotekniikka-alan hankinnoille, rakennusurakoille, konsulttitoiminnalle ja kiinteistöhoitopalveluille. (Tossavainen 2007: 72.)

## 6.2 Incoterms 2000 -toimituslausekkeet

Toimituslausekkeiden tehtävänä on määritellä se osa kauppasopimusta, joka koskee tavaran fyysistä siirtoa myyjältä ostajalle. Lauseke määrittää osapuolten toimintavelvollisuudet ja -vastuun keskittyen myyjän toimitusvelvollisuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, miten ja missä myyjän on asetettava tavara ostajan käytettäväksi sekä mitä toimia ostajan on tehtävä tavaran vastaanottamiseksi. Toimituslauseke kertoo, miten tavaran siirtoon liittyvät tavanomaiset kustannukset jakaantuvat ostajan ja myyjän välillä. Lauseke ei määrittele tavaran omistusoikeuden siirtymistä myyjältä ostajalle, vaan siitä on sovittava erikseen. Lauseke kuitenkin määrittelee sen, mistä lähtien myyjällä on oikeus vaatia kauppahinnan suorittamista. Toimenpidevelvollisuuksien ja kustannusten tarkka jakautuminen ei tavallisesti aiheuta ongelmia silloin, kun osapuolilla on vakiintunut kauppasuhde.

Kansainvälisessä kaupassa on käytetty erilaisia toimituslausekkeitä ja samatkin lausekkeet on määritelty eri tavoin eri maissa. Yleisimmin käytössä on Kansainvälisen Kauppakamarin vuodesta 1936 alkaen julkaisema Incoterms-tulkintakokoelma (International Commercial Terms), joka alun perin luotiin yhdenmukaistamaan käytettäviä lausekkeitä ja selkeyttämään eri maiden käytäntöjä. Nykyisin voimassa olevat Incoterms 2000 -lausekkeet julkaistiin vuonna 2000.

Toimituslausekkeen päätehtävänä on määritellä, milloin myyjä on täyttänyt tavaran toimittamiseen liittyvät velvollisuutensa, jotta tavaran voidaan katsoa siirtyneen myös juridisesti ostajan vastattavaksi. Tämä hetki määrittelee osapuolten vakuutustarpeen sekä tavaran kuljetukseen liittyvän taloudellisen riskin jakaantumisen. Lausekkeet pitävät sisälleen lisäksi määräyksiä:

- Velvollisuudesta hankkia vienti- ja tuontiluvat
- Vaadittavista kuljetusasiakirjoista
- Vakuuttamisvelvollisuudesta
- Tavaran pakkauksesta
- Ilmoitusvelvollisuudesta
- Tarkastusvelvollisuudesta

Incoterms-lausekkeen tulkintaa voidaan soveltaa vasta kun lausekkeen perään on lisätty Incoterms 2000 ja selkeä paikanmäärittäminen. Paikanmää-

---

---

ritys on oltava yksiselitteinen sillä monissa maissa on useita samannimisiä paikkakuntia. Lisäksi osa lausekkeista soveltuu käytettäväksi vain meri- ja sisävesikuljetuksissa.

Incoterms 2000-toimituslausekkeet on ryhmitelty kirjaintunnusten ja lausekkeiden tyyppin mukaan neljään ryhmään. Ryhmittely on tehty lausekkeiden käytön helpottamiseksi ja järjestelmän selkeyttämiseksi:

- E-ryhmä
- F-ryhmä. Lauseke ei sisällä rahtia
- C-ryhmä. Lauseke sisältää rahdin ja osin myös kuljetusvakuutuksen
- D-ryhmä. Myyjä vastaa kaikista kuljetuksen kustannuksista ja riskeistä (Fintra 2002: 33-39.)

E-ryhmään sisältyy vain yksi lauseke, jossa myyjä asettaa tavaran ostajan käytettäväksi toimitiloissaan. EXW-lausekkeessa myyjän velvollisuudet ovat vähäisimmät. Myyjältä ei velvoiteta osallistumista tavaran lastaamiseen vaikka se käytännössä auttaakin ostajaa usein tavaran lastaamisessa kulkuneuvoon. Mikäli ostaja haluaa myyjän sitoutuvan enempään, asia tulisi tehdä selväksi kauppasopimuksessa. (Räty 1999: 12.)

F-ryhmän lausekkeissa myyjä toimittaa tavaran ostajan osoittamalle rahdinkuljettajalle ostajan antamien ohjeiden mukaisesti. Lausekkeista vain FCA soveltuu käytettäväksi kaikilla kuljetusmuodoilla, FAS- ja FOB-lausekkeet soveltuvat käyttöön vain meri- ja sisävesikuljetuksissa. Kun sopimuksessa mainittu toimituspaikka on myyjän toimitiloissa, on toimitus tapahtunut, kun myyjä lastaa tavarat ostajan osoittamaan kuljetusvälineeseen. Muissa tapauksissa toimituksen katsotaan tapahtuneen, kun tavarat on asetettu ostajan käytettäväksi purkamatta niitä myyjän kuljetusvälineestä. (Räty 1999: 12-13.)

C-lausekkeissa myyjä tekee kuljetussopimuksen, mutta lastauksen jälkeiset riskit ovat ostajan vastuulla. Myyjä vastaa kuljetuksesta aiheutuvista kustannuksista. CIF- ja CIP-lausekkeissa myyjä solmii myös vakuutusopimuksen ja maksaa vakuutusmaksun. C-lausekkeiden mukaan myyjä vapautuu kaikista velvollisuuksistaan ostajaa kohtaan solmittuaan kuljetussopimuksen, luovutettuaan tavaran kuljetettavaksi ja hankittuaan vakuutuksen CIF- ja CIP-lausekkeita käytettäessä. Vaikka kustannusten jakopiste onkin määräämässä, C-lausekkeet ovat luonteeltaan F-lausekkeiden kaltaisia. Myyjä täyttää kauppasopimuksen ehdot lähtömaassa. Kauppasopimuksen ehdot ovat tällöin tavaran toimittamisen kannalta lähtöpään sopimuksia. (Räty 1999: 13-16.)

---

---

D-ryhmän lausekkeissa myyjä vastaa kaikista kustannuksista ja riskeistä toimittaessaan tavaraa sovittuun määräpaikkaan. Ne ovat luonteeltaan tulopään lausekkeitä. Lausekkeiden mukaan myyjä on vastuussa tavaran saapumisesta sovittuun määräpaikkaan. DDU-lausekkeen artiklojen mukaan ostaja vastaa kustannuksista, jotka johtuvat siitä, ettei hän pysty täyttämään tuontiselvitysvelvollisuuttaan. Yleisesti myyjä ei vastaa tuontiselvityksestä tuontimaassa DDP-lauseketta lukuun ottamatta. DDP vastaa myyjän enintä velvollisuutta, ja hänen velvollisuudekseen kuuluu toimittaa tavara ostajalle tuontiselvitettynä nimettyyn määräpaikkaan ostajan purettavaksi. Myyjä vastaa kaikista kuljetuksen aikaisista kustannuksista ja riskeistä mukaan lukien määräämään tullimuodollisuuksista aiheutuvat maksut. (Räty 1999: 16-17; Räty 1999: 100-105.)

Osapuolten velvollisuudet on luokiteltu kaikissa lausekkeissa kymmeen artiklaan. Jokaista myyjän artiklaa vastaa ostajan artikla. Artikloissa määritellään velvoitteet kummankin osapuolen näkökulmasta. (Räty 1999: 8-9.)

### 6.3 Vientilisenssi

Vientilisenssin tarve ja hakeminen liittyy kansainvälisiin vientivalvontasopimuksiin. Vientivalvontajärjestelmien tarkoituksena on valvoa kansainvälisessä kaupassa strategisten tuotteiden vientiä maasta. Tällaisia ovat muun muassa sotilaallisesti ja strategisesti tärkeät tuotteet, kaksikäyttötuotteet sekä tuotteet joista on maassa pulaa. Kaksikäyttötuotteella tarkoitetaan tuotetta, jota voidaan käyttää sekä sotilaallisiin että siviilitarkoituksiin. (Fintra 2004: 301-304.)

Laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta (1996/562) määrittelee kaksikäyttötuotteen tuotteeksi, teknologiaksi, palveluksi tai muuksi hyödykkeeksi, jota normaalin siviililuontoisen käyttönsä lisäksi voidaan käyttää joukkotuhoojien tai niiden maaliin saattamiseen tarkoitettujen ohjusjärjestelmien kehittelyyn tai valmistukseen tai jolla voidaan edesauttaa yleistä sotilaallista toimintakykyä.

Vientivalvonta perustuu erilaisiin kansainvälisiin sopimuksiin. Tärkeimmät sopimukset koskevat seuraavia tuotteita:

- Kaksikäyttötuotteet ja tavanomaiset aseet (Wassenaarin järjestely, WA)
  - Ohjusteknologia (Missile Technology Control Regime, MTCR)
  - Kemialliset ja biologiset tuotteet (Australian Group, AG)
  - Ydinala (Nuclear Suppliers Group, NSG)
-

---

Euroopan Unionin jäsenvaltioiden vientivalvonnan perustana on EU:n vientivalvontaa koskeva neuvoston asetus. Säännökset koskevat lähinnä kaksikäyttötuotteita ja muita strategisesti tärkeitä tuotteita. (Fintra 2004: 301-304.)

Vientivalvontajärjestelmän piiriin kuuluvien tuotteiden vientiin tarvitaan lupa viejämään toimivaltaiselta viranomaiselta. Käytännössä vientilisenssi mahdollistaa vientivalvonnan alaisten tuotteiden viennin, mutta lisenssin saaminen edellyttää yleensä selvitystä tuotteen käyttötarkoituksesta ja loppukäyttäjistä. Vaadittavat tiedot ja niiden tarkkuus vaihtelevat maittain.

Tuotteen käyttötarkoitus ja loppukäyttäjä osoitetaan loppukäyttäjätodistuksella. Lisenssihakemuksen yhteydessä saatetaan vaatia myös selvitys tuotteen säilyttämiseen liittyvistä turvallisuusnäkökohdista. Lisäksi viejämään viranomaiset saattavat vaatia tuojamaan viranomaisten vahvistaman maahantuontitodistuksen (Delivery verification certificate). Suomessa maahantuontitodistuksen antaa Tulli.

Vientilisenssi vaaditaan pääsääntöisesti vienti- ja tuontitapahtumissa, jossa kaupan toinen osapuoli on yhteisöalueen ulkopuolelle. EU:n sisäkaupassa lisenssi vaaditaan vain erälle erittäin arkaluontoisille tuotteille. (Kaksikäyttötuotteiden...2007.)

### 6.3.1 Loppukäyttäjätodistus

Vientilisenssin yhteydessä tuojalta vaaditaan loppukäyttäjätodistus (End-user Certificate / Declaration of End Use / End User Statement). Todistuksessa määritellään tuotteen loppukäyttäjä, hankittava tuote sekä tuotteen paljous vaaditulla tarkkuudella. Tuojan tulee ilmoittaa myös tuotteen käyttötarkoitus sekä sitoutua olemaan viemättä tai myymättä tuotetta edelleen ilman vientilisenssin myöntäneen viranomaisen kirjallista lupaa. Tuojaa voidaan vaatia ilmoittamaan todistuksessa myös muita hankintaan liittyviä tietoja kuten sopimus- tai tilausnumero. (Fintra 2004: 134; ISP...2007; The U.S. Government's...2007.)

### 6.3.2 Turvallisuusselvitys

Turvallisuusselvityksen (security statement / security plan) tarkoituksena on kuvata sitä, miten tuoja on järjestänyt hankittavan tuotteen säilytyksen tai varastoinnin loppukäyttöpaikassa tai tuojamaassa. Turvallisuusselvitystä ei vaadita vientilisenssin ohessa niin usein kuin loppukäyttäjätodistusta, mutta vaadittaessa se on annettava.

---

---

## 6.4 Sähköiset palvelut

Sähköisillä palveluilla tarkoitetaan sellaisia hankintoja, joissa toimitus tapahtuu sähköisesti Internetin tai muun sähköisen verkon välityksellä. Pelkkä sähköisesti tehty tilaus ei pelkästään riitä vaan myös toimituksen tulee tapahtua sähköisesti. Sähköisiä palveluita ovat muun muassa digitaaliset tuotteet, kuten ohjelmistot ja niiden luovutus, muutokset ja päivitykset, jotka voidaan ladata sähköisen verkon välityksellä myyjältä ostajalle.

Palvelusta ei tee sähköistä se, että ostaja ja myyjä pitävät yhteyttä toisiinsa sähköisesti, tai että tilaus tehdään esimerkiksi internetissä olevassa verkkokaupassa. Jos tavara tilataan internetin kautta, mutta toimitus tapahtuu esimerkiksi postitse, on kyseessä tavara- tai palveluhankinta eikä sähköinen palveluhankinta.

Kaikki edellä mainitulla tavalla suoritettut hankinnat luokitellaan palveluiksi eikä niihin liity tullaus- eikä tilastointivelvoitetta. (Maksimainen 2006: 42; Puumala 31.10.2007, haastattelu.)

---

---

## 7 Tutkimusprosessi

Tutkimukseni aikana tutustuin kattavasti ulkomaankauppaa käsittelevään kirjallisuuteen painottaen erityisesti tuontia käsitteleviä teoksia. Tarkoitukseni oli soveltaa jo olemassa olevaa tietoa opintojeni aikana oppimaani tietoon sekä haastatteluiden aikana ilmenneisiin asioihin. Aineistoni koostui kirjallisuuden lisäksi internetissä julkaistuihin tullihallituksen, ulkoasianministeriön sekä joidenkin ulkomaisten viranomaisten artikkeleihin ja oppaisiin. Käytössäni oli myös puolustusvoimien hankintojen ohjaukseen liittyvää ja niitä käsittelevään materiaalia. Myös hankintoja ja ulkomaankauppaa käsittelevä lainsäädäntö tuli entistä tutummaksi.

Materiaalia tutkimustani varten löytyi huomattavasti enemmän kuin kuvittelin työn aloitusvaiheessa. Useaan otteeseen jouduin toteamaan, että tutkimuksen yksittäisten osa-alueiden kohdalla olisi materiaalin puitteissa mahdollisuus perehtyä aiheeseen paljon syvällisemmin. Se ei ollut kuitenkaan tarkoituksenmukaista.

Puolustusvoimien hankintoja käsittelevän materiaalin kokosin lähinnä sisäisiä kanavia apuna käyttäen. Muilta osin työni lähteet olivat Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus FINTRAN sekä Suomen huoltaliikkeiden liitto ry:n julkaisemat kirjalliset teokset. Koska kirjallisuus oli pääasiassa kirjoitettu yksityisten yritysten näkökulmasta, jouduin kyseenalaistamaan paljon enemmän asioita kuin loppujen lopuksi oli tarve. Erot julkisyhteisöjen ja yksityisten yritysten välillä osoittautuivat yllättävän pieniksi.

Kansainvälisten hankintojen osaamisen ja yleisen nykytilan kartoittaminen pääesikunnassa ja sen alaisissa laitoksissa toteutettiin pääasiallisesti haastattelujen avulla. Haastattelujen avulla sain varsin selkeän kuvan kansainvälisen kaupankäynnin osaamisen tasosta sekä kansainvälisen hankintatoimen merkityksestä eri laitoksissa. Tämän perusteella rakensin ohjeen sisällön sekä sain paljon arvokkaita näkemyksiä eri laitojen toimintatavoista ja käytössä olevista ulkomaankaupan käytännöistä.

Haastattelut antoivat jonkin verran ristiriitaisia tietoja ns. oikeista käytännöistä, joten jouduin tarkastamaan joitakin asioita eri toiminnoista vastaavilta viranomaisilta kuten tullilaitokselta.

Tein osan haastatteluista henkilökohtaisten tapaamisten yhteydessä kysymyslomakkeen pohjalta sekä osan puhelimitse. Puolustusvoimien hankintahenkilöstön haastattelut toteutin liitteenä 2 olevan lomakkeen pohjalta. Kaikkien haastateltavien kohdalle haastattelu ei kattanut kaik-

---

kia lomakkeenkysymyksiä, johtuen haastateltavien henkilöiden toimenkuvista. Tullilaitoksen haastattelut toteutin puhelimitse liitteenä 3 olevan lomakkeen mukaisesti.

Tehtyjen haastatteluiden lisäksi tutkimukseni teoreettinen pohja rakentui vahvasti ulkomaankaupan käytänteitä ja erityisesti tuontia käsittelevän kirjallisuuden pohjalta. Haastatteluiden päätehtävä oli koota eri hankintayksiköiden toimintatapoja tuontiprosessin eri osa-alueilta ja luoda niiden perusteella hankintoja ohjaavan lainsäädännön ja kansainvälisen kaupan vakiintuneiden käytäntöjen mukainen ohje.

---

---

## 8 Yhteenveto ja johtopäätökset

Työn toimeksianto lähti liikkeelle omasta aloitteestani kehittää puolustusvoimien pääesikunnan ja sen alaisten laitosten hankintatoimintaa. Lisääntynyt avoimuus ja kansainvälisyys julkisissa hankinnoissa pakottaa hankintayksiköt ottamaan entistä useammin huomioon toimittajia oman maan rajojen ulkopuolelta, niin EU:n sisäpuolelta kuin ulkopuolelta.

Maailmankauppajärjestö WTO:n neuvottelema GPA-sopimus avasi julkiset hankinnat kansainväliselle kilpailulle. Julkisten hankintojen vapauttaminen on näin ollen myös osa Euroopan Unionin kilpailupolitiikkaa. Periaatteessa kaikille yrityksille on tarjottava mahdollisuus osallistua hankintojen tarjouskilpailuun, oli kyseessä sitten kotimainen tai ulkomainen yritys.

Sähköisten ilmoitusjärjestelmien kehityksen mukanaan tuoma lisääntynyt avoimuus ja tasapuolisuus on toisaalta lisännyt eri alkuperää olevien yritysten mahdollisuutta osallistua tarjouskilpailuihin, mutta toisaalta myös edellyttää hankintayksikköjen hankintoja tekevältä henkilöstöltä entistä parempaa tuntemusta kansainvälisen kaupan toimintatavoista ja käytänteistä. Julkisyhteisöjen hankintatoimi väistämättömästi kansainvälistyy. Kansainvälistyminen puolestaan pakottaa hankintoja tekevän henkilöstön perehtymään myös kansainvälisen kaupan erityispiirteisiin, jotka monesti ovat lainsäädännön avulla ohjattuja tai muuten vakiintuneita toimintatapoja.

Tavaran maahantuontia säädellään Euroopan Unionin sekä sen jäsenvaltioiden toimesta. Maahantuonti on säädetty verolliseksi, oli tuotavan tavaran alkuperämaa sitten EU:n alueella tai kolmansissa maissa. EU:n alueelta tehtävän hankinnan kohdalla arvonlisävero käsitellään kuitenkin toisin kuin EU:n ulkokaupan kohdalla. Valtion virastot ja laitokset huomioivat arvonlisäveron määrän Suomen arvonlisäverolainsäädännön mukaisesti. Yhteisöhankekohtojen kohdalla veroa ei kuitenkaan makseta rahasuorituksena verovirastolle vaan arvonlisävero kirjataan kirjanpitoon.

Yhteisöalueen ulkopuolelta tuotavat tavarat tulee tulliselvittää tullilainsäädännön mukaisesti. Tulliselvitys on annettava kaikista kolmansista maista saapuvista tavaroista maahantuonnin yhteydessä. Tulli perii tullituksen yhteydessä tavaran arvonlisäverokannan mukaisen veron sekä muut mahdolliset tullimaksut. Tullituksen yhteydessä tuojan on ilmoitettava tullille tavaraa vastaava tullinimike sekä osoitettava mahdolliseen etuuskohteluun tai tullittomuuteen oikeuttavat perusteet vaadittavien todistuksien.

---



---

Euroopan Unionin alueella tavarat liikkuvat pääsääntöisin vapaasti. Vapaata liikkuvuutta voidaan kuitenkin rajoittaa poikkeustapauksissa esimerkiksi terveydellisten tai strategisten perusteiden nojalla. Tavaroiden vapaa liikkuvuus perustuu niiden yhteisöasemaan, joka myönnetään kaikille tavaroille, jotka on tuotettu yhteisöalueella tai tuotu yhteisöalueelle sen ulkopuolelta ja tulliselvitetty alueella ja asetettu vapaaseen liikkeeseen. Tavarat, joita ei ole tullattu yhteisöalueelle voivat liikkua alueella ainoastaan tullivalvonnassa.

Toimituslausekkeet ovat merkittävässä osassa tavarankuoppasopimuksesta. Ne määrittelevät tavarankuoppasopimuksesta siirrosta myyjältä ostajalle sisältäen kummankin osapuolen toimintavelvollisuudet ja -vastuun. Toimituslausekkeen avulla ostaja myyjä sopivat muun muassa miten toimituskustannukset jakaantuvat sekä milloin myyjä on suorittanut oman velvollisuutensa asettamalla tavara ostajan saataville määritellyssä paikassa. Toimituslauseke ei pidä sisällään sopimuksesta tavarankuoppasopimuksesta omistusoikeuden siirtymisestä vaan siitä on sovittava erikseen kauppaopimuksessa. Kansainvälisessä kaupassa on yleisimmin käytössä Kansainvälisen kauppaopimukseen Incoterms 2000 -tulkintakokoelma.

Yhteisöalueen valuuttana käytetään pääasiassa euroa, mutta joitakin poikkeuksia löytyy. Yhteisöalueen ulkopuolelta tehtävistä hankinnoissa valuuttana on usein yhdysvaltojen dollari tai jokin muu ulkomainen valuutta. Euroalueen kaupankäynnissä ei ole valuuttakursiriskiä, mutta käytäessä kauppaa muilla valuutoilla riski kurssivaihtelulle on olemassa. Riskiä suojautumiseen on monia keinoja. Valuuttakurssi voidaan esimerkiksi sijoittaa ennalta määrättyyn kurssitasoon.

Kaikki maahantuotava tavara tilastoidaan. Euroopan Unionin sisäkaupan tilastotiedot kerätään Intrastat-järjestelmän kautta. Vuonna 2007 tilastovelvollisia ovat kaikki yritykset, joiden vuotuiset tuonnit ylittävät 100.000 euron rajan. Puolustusvoimien hankintayksiöt ovat velvollisia ilmoittamaan tuonnistaan huolimatta oman yksikön tuonnin määrästä, sillä puolustusvoimia käsitellään tilastovelvollisuuden kohdalla yhtenä kokonaisuutena. Tilastointi-ilmoitukset tulee antaa kuukausittain, vaikka hankintayksiköllä ei olisi tuontia kyseisen kuukauden aikana. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä on säädetty rangaistusseuraamus, jonka määrittelee tullilaki. Euroopan Unionin alueen ulkopuolelta tuotavien tavaroiden tullauksesta vastaa tullivaltio tavarankuoppasopimukseen yhteydessä.

Vientivalvontajärjestelmien tarkoituksena on valvoa strategisten tuotteiden vientiä maasta. Järjestelmän piiriin kuuluvat strategisten tuotteiden lisäksi yksinomaan sotilaalliseen käyttöön soveltuvat tuotteet sekä kaksikäyttötuotteet, joilla tarkoitetaan sellaisia tuotteita, jotka soveltuvat sekä siviili- että sotilaskäyttöön. Euroopan Unionin vientivalvonnan

---

perustana on EU:n neuvoston antama asetus. Käytännössä vientivalvonnan piiriin kuuluvien tuotteiden maastavientiin tarvitaan lupa, viennilisenssi. Lisenssin myöntäminen edellyttää, että tuoja on antanut riittävän ja hyväksyttävän selvityksen tuotteen loppukäytöstä ja mahdollisista muista turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä. Lisenssi tarvitaan lähtökohtaisesti vienti- ja tuontitapahtumissa silloin, kun toinen kaupan osapuolista on Euroopan Unionin alueen ulkopuolelta. EU:n sisäkaupassa lisenssi vaaditaan vain eräiden erittäin arkaluontoisten tuotteiden kohdalla.

Henkilöstön tarvetta ja osaamisista kartoitettiin haastatteluilla, jotka myös antoivat hyvän pohjan hankintaohjeen rakenteen ja sisällön suunnitteluun. Haastattelut toivat esiin selkeitä puutteita eri osa-alueilla, mutta toisaalta myös vahvasti käsitystä haastateltujen osaamisesta hankintatoimessa. Haastattelujen aikana nousi selkeästi esille kansainvälisiin hankintoihin liittyviä kysymyksiä, joihin lukeutuivat niin tullaus, hankintojen tilastointi kuin eri asiakirjojen merkitys ulkomaankaupassa.

Työn tavoitteena ollut, koko hankintaprosessin kattava tukimateriaali kansainvälisiä siviilimateriaalihankintoja tekeväälle henkilöstölle toteutui hyvin. Ennen kaikkea, pääasiallisesti hiljaisen tiedon varassa oleva ulkomaankaupan osaaminen pääesikunnassa ja sen alaisissa laitoksissa on saatu dokumentoitua yhdeksi kokonaisuudeksi ja on näin ollen koko henkilöstön hyödynnettävissä tuki-, oppimis- tai perehdyttämismateriaalina.

Työ on toteutettu ensisijaisesti puolustusvoimien näkökulmasta, mutta koska se ottaa kantaa ainoastaan lain julkisista hankinnoista piiriin kuuluvien siviilimateriaalihankintojen kansainvälisiin erityispiirteisiin, on sitä mahdollista hyödyntää myös muiden julkisyhteisöjen tekemissä kansainvälisissä hankinnoissa tietyin varauksin.

Tehdyn tutkimustyön perusteella julkisyhteisöjen, kuten puolustusvoimien ja yksityisen sektorin yritysten tuontitoiminnan erot ovat loppujen lopuksi melko pieniä. Suurimmat erot ilmenevät hankinnan alkuvaiheessa, mutta tehdyn hankintapäätöksen jälkeen eroavaisuudet vähenevät huomattavasti. Eroavaisuudet liittyvät lähinnä arvonlisäveron käsittelyyn sekä tullaukseen. Vähäiset eroavaisuudet eivät kuitenkaan vähennä materiaalin tarpeellisuutta.

---

---

## Lähteet

### Kirjat ja vastaavat julkaisut

- Arvonlisäverotus EU-tavarakaupassa. Verohallituksen julkaisu 175.07 1.4.2007 [online][viitattu 31.10.2007]. [www.vero.fi](http://www.vero.fi)
- Euroopan komissio 1999. Euroopan unionin tullipolitiikka 1999. Luxemburg: Euroopan yhteisön virallisten julkaisujen toimisto
- Fintra 2002. Tuontioapas. Helsinki: Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus - FINTRA ja Multikustannus/Multiprint Oy
- Fintra 2004. Ulkomaankaupan erikoistermit. Helsinki: Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus - FINTRA ja Multikustannus/Multiprint Oy
- Hytönen, Tomi & Lehtomäki, Liisa 2007. Valtion hankintakäsikirja 2007. Valtionvarainministeriö ja HAUS kehittämiskeskus Oy. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Hörkkö, Heli, Koskinen, Harri, Mattson, Margit, Ollikainen, Jari, Reinikainen, Antti & Werdermann, Rauli 2005. Huolinta-alan käsikirja. Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry. Uudistettu painos 2005. Helsinki: Suomen Spedservice Oy.
- ISP, The Swedish Inspectorate of Strategic Products. Dual-Use Products. [online][viitattu 20.10.2007]. [www.isp.se](http://www.isp.se)
- Kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta. Ulkoasiainministeriön julkaisu [online][viitattu 31.10.2007]. [formin.finland.fi](http://formin.finland.fi)
- Laki julkisista hankinnoista 30.3.2007/348
- Laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta 26.7.1996/562
- Laki puolustusvoimista 11.5.2007/551
- Maksimainen, Anna 2006. Puolustusvoimien arvonlisävero kansainvälisessä kaupassa. Opinnäytetyö. Tampereen Ammattikorkeakoulu, Liiketalous. Tampere
- Melin, Kirsti 2003. Ulkomaankaupan tekniikka. Toinen painos. Vaasa: Vaasan yliopisto
- Neuvoston asetus (EY) N:o 150/2003 tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta. 21.1.2003. Brysseli.
-

---

Räty, Asko 1999. Incoterms 2000 suomi-englanti. Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) Suomen osasto ry. Helsinki: ICC Palvelu Oy

Taskutietoa puolustusvoimista. Puolustusvoimien Pääesikunnan viestintäosaston julkaisu 2005 [online][viitattu 14.10.2007]. [www.mil.fi](http://www.mil.fi)

The U.S. Government's Export Portal. Regulations & Licenses. [online][viitattu 20.10.2007]. [www.export.gov](http://www.export.gov)

Tossavainen, Kari 2007. Puolustusvoimien hankintaohje. Helsinki

Tullihallitus 2006. Intrastat Suomessa vuonna 2007. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy

Tullitariffi. Tullihallitus 30.3.2006 [online][viitattu 4.10.2007] [www.tulli.fi](http://www.tulli.fi)

Valtion kirjanpidon käsikirja 2007. Valtiokonttorin julkaisu. [online][viitattu 14.10.2007]. [www.valtiokonttori.fi/hallinnonohjaus](http://www.valtiokonttori.fi/hallinnonohjaus)

### **Muut lähteet**

Alpua, Matti. Tullihallitus, lakimies. Haastattelu 31.10.2007.

Kivi, Tiina. Puolustusvoimien pääesikunta, hankintapäällikkö. Haastattelu 14.9.2007. Helsinki.

Koivula, Annika. Puolustusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos, hankkija. Haastattelu 2.11.2007. Ylöjärvi.

Puolustusvoimat 2007. Siviilihankintojen ohjaus 25.7.2007. PEMATOS PAK B 09:01. Helsinki.

Puumala, Päivi. Tullineuvonta, tullineuvoja. Haastattelu 31.10.2007.

Pylvänäinen, Jari. Puolustusvoimien Tietotekniikkakeskus, kapt., huoltopäällikkö. Haastattelu 10.10.2007. Espoo.

Selenius, Tuula. Puolustusvoimien Tietotekniikkakeskus, hankkija. Haastattelu 10.10.2007. Espoo.

Tainio, Esko. Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskuksen kehitysosasto, kaupallinen toimisto, osastoininööri. Haastattelu 10.10.2007. Espoo.

Tanninen Marja 2007. Puolustusvoimien pääesikunta, toimistos sihteeri. Hankintojen suuntautuminen maittain vuonna 2006. Selvitys. Helsinki.

---

---

## Liitteet

### Liite 1: Lyhenteet ja termit

<b>CPV-NIMIKKEISTÖ</b>	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2195/2002/EY mukainen viitenimikkeistö, jossa on yksityiskohtaisesti luokiteltu erilaiset tavarat, palvelut ja rakennustyöt. Julkisyhteisöt ilmoittavat hankinnoistaan CPV-nimikettä käyttäen, silloin kun hankintayksiköllä on ilmoitusvelvollisuus hankinnasta.
<b>EDI (-TULLAUS)</b>	EDI tarkoittaa määrämuotoisen tiedon siirtoa sähköisesti. EDI-tullaus on menettely, jossa maahantuojaja tai hänen edustajansa toimittaa tullauksen tiedot sähköisesti tulliviranomaisille.
<b>EFTA</b>	Euroopan vapaakauppaliitto EFTA on vuonna 1960 perustettu vapaakauppaliitto. Sen jäsenmaita ovat enää Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi, joista vain Sveitsi ei ole liittynyt Euroopan talousalueeseen.
<b>ETA</b>	Euroopan talousalue ETA muodostuu Euroopan Unionin ja kolmen EFTA-maan muodostamasta talousalueesta. Vaikka ETA on vapaakauppa-alue, menee sen sisällä harjoitettu integraatio paljon perinteistä vapaakauppajärjestelmää pidemmälle. Alue mahdollistaa mm. vapaan liikkuvuuden periaatteen noudattamisen sen jäsenvaltioissa.
<b>EUROSTAT</b>	Euroopan Unionin komission tilastotoimisto. Se suunnittelee ja toteuttaa EU-tasoiset tilastot pääosin kansallisten tilastoviranomaisten tietojen pohjalta.
<b>GATT</b>	GATT on perustettu toisen maailmansodan jälkeen edistämään kaupan vapautumista. Se on kiinnittänyt huomiotaan erityisesti tullien alentamiseen sekä tullien ulkopuolisten kaupan esteiden poistamiseen. Sen toimintaa jatkamaan on perustettu Maailmankauppajärjestö WTO.
<b>GPA-SOPIMUS</b>	Government Procurement Agreement, GATT/WTO:n neuvottelema julkisten hankintojen sopimus, jonka voidaan sanoa avanneen julkiset hankinnat kansainväliselle kilpailulle. Sopimuksen periaatteena on syrjimättömyys.
<b>GSP-JÄRJESTELMÄ</b>	Yleinen tullietuusjärjestelmä, jonka perusteella eräät kehitysmaailkuperää olevat tuotteet voivat saada alennuksen tullista tai tuontimaksusta tai saada tullittomuuden.

---

---

<b>HANKINTAYKSIKKÖ</b>	Julksen hankinnan toteuttava viranomainen tai muu hankintasääntösten mukaan hankintalainsäädännön noudattamiseen velvoitettu yksikkö.
<b>JYSE 1994</b>	Julksen sektorin käyttämät vakiosopimusehdot eli Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot, jotka on saatettu voimaan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä (1417/93)
<b>YK (UN)</b>	United Nations, Yhdistyneet kansakunnat
<b>WTO</b>	World Trade Organization, maailman kauppajärjestö

---

---

## Liite 2: Haastattelulomake - Pääesikunta ja sen alaiset laitokset

**Haastateltavan nimi:**

**Asema organisaatiossa / työtehtävä:**

1. Kerro lyhyesti mitä laitoksesi tekee?
  2. Kuinka paljon teette hankintoja vuositasolla?
  3. Kuinka suuri osa hankinnoista on ulkomaisia hankintoja?
  4. Kuinka paljon teette yhteisöhankintoja?
  5. Kuinka paljon teette hankintoja nk. kolmansista maista?
  6. Kansainväliset hankinnat käytännössä?
    - a. Onko laitoksenne hankintaohjeessa käsitelty kv-hankintoja?
    - b. Oletteko käyttänyt jotain muuta ohjetta kv-hankinnoissanne?
    - c. Oletteko saaneet koulutusta kansainvälisiin hankintoihin liittyen? Missä?
  7. Kuinka usein törmäätte ongelmiin kansainvälisten hankintojen kanssa? Miksi? Minkälaisiin?
  8. Miten kartoitatte markkinat?
  9. Millä tavoin olette yhteydessä ulkomaisiin toimittajiin?
  10. Ostosopimus
    - a. Miten teette sopimuksen?
    - b. Käytättekö jotain mallia sopimus pohjana?
    - c. Miten käytätte JYSE ehtoja?
    - d. Toimittajan pankkiyhteystietojen saaminen?
  11. Huolintapalvelut
    - a. Mitä huolintaliikettä käytätte?
    - b. Mitkä asiat huolintaliike hoitaa puolestanne?
      - i. Hoidatteko itse tuontitullauksen?
      - ii. Toimitatteko aina toimivaltaisen viranomaisen antamat todistukset, huolimatta siitä liittyykö tuontiin etuuskohtelua?
    - c. Toimiiko tavaran palautukset / takuukorjaukset / viennit toivomallanne tavalla?
-

---

12. Yhteisöhankinnat

- a. Miten huomioitte ALV:n / Pidätkö kirjaa ALV:stä?
- b. CN-nimikkeet

13. Intrastat-tilastointi

- a. Kuinka/missä täytätte ilmoituksen?
- b. Meneekö hankkimanne tavarat "peruskaavan mukaan"? Poikkeuksia?
- c. Hankitteko paljon tilastoinnin ulkopuolelle jääviä palveluita?
- d. Onko nimikkeistön käyttö selkeätä?
- e. Muuta tilastointiin liittyen?

14. Hankinnat kolmansista maista

- a. Oletteko törmänneet tuontirajoitteisiin?
- b. Tullinimikkeet? HS/TARIC
- c. Mitä valuuttakurssia käytätte?

15. Toimitusehto

- a. Mitä ehtoja käytätte?
- b. Neuvotteletteko ehdoista?

16. Kauppalasku

- a. Sisältävätkö laskut yleensä riittävät tiedot? Joudutteko kyselemään lisätietoja?
- b. Joudutteko usein tarkentamaan tullille nimikettä?

17. Vientilisenssi

- a. Kuinka paljon hankintoja teette, jotka ovat lisenssin alaisia?
- b. Miten lisenssin hakeminen tapahtuu?
- c. Saatteko yleensä myyjältä riittävät tiedot lisenssin hakemiseksi?
- d. Kuka laitoksessanne allekirjoittaa hakemukset?

18. Toiveita ohjetta varten

- a. Mitä asioita tulisi erityisesti huomioida?
  - b. Otetaanko koulutuksissa riittävästi huomioon kansainvälistä näkökulmaa?
-



---

## Liite 3: Haastattelulomake - Tulli

**Haastateltavan nimi: Tullihallitus**

**Asema organisaatiossa / työtehtävä: Matti Alpua, lakimies**

1. Toimivaltaisen viranomaisen antama todistus
  - Onko puolustusvoimat oikeutettuja tullittomuuteen?  
- Jos on, miten asema osoitetaan?
  - Mihin mahdollinen tullittomuus perustuu  
- Puolustusmateriaali / Siviilimateriaali?  
- Miten toimitaan kaksikäyttötuotteiden kohdalla?

**Haastateltavan nimi: Tullineuvonta, Helsinki**

**Asema organisaatiossa / työtehtävä: Päivi Puumala, tullineuvoja**

1. Onko valtion virastojen tavaroiden tullaukseen liittyen jotain poikkeavaa verrattuna yksityisiin yrityksiin?
  2. Kohdellaanko puolustusvoimia kokonaisuutena vai yksittäisinä laitoksina?
    - Lasketaanko Intrastat-kynnysarvo laitoksen vai koko puolustusvoimien mukaan?  
(tuonnissa 100.000)
  3. EDI-tunnus
    - Mihin EDI-tunnusta käytetään käytännössä?
  4. Sähköinen palvelu? Miten toimitetaan tullaus kun esim ohjelmistopäivitys ladataan?
    - Tehdäänkö tulliselvitys?
    - Miten arvonlisäveron kanssa toimitaan?
  5. Kommentoitavaa puolustusvoimien tai laitosten tullaukseen liittyen?
-

---

Liite 4: Hankintaohje kansainvälisille hankinnoille

# PÄÄESIKUNNAN JA SEN ALAISTEN LAITOSTEN HANKINTAOHJE

## HANKINTAOHJE KANSAINVÄLISILLE HANKINNOILLE

**LUONNOS V. 1.O / 26.11.2007**



### Päivityshistoria

<i>Pvm</i>	<i>Keskeiset toimenpiteet</i>	<i>Laatija</i>
26.11.2007		Tero Asikainen / PVT

---

---

## Sisällysluettelo

<b>1.</b>	<b>Johdanto .....</b>	<b>3</b>
1.1.	Miksi hankintaohje kansainvälisille hankinnoille? .....	3
1.2.	Ohjeen rakenne ja soveltaminen.....	3
<b>2.</b>	<b>Ulkomaisten hankintojen toteuttaminen.....</b>	<b>4</b>
<b>3.</b>	<b>Ulkomaisten hankintojen ratkaisuoikeudet .....</b>	<b>4</b>
<b>4.</b>	<b>SAP-järjestelmä ulkomaisissa hankinnoissa.....</b>	<b>4</b>
<b>5.</b>	<b>Ostosopimus .....</b>	<b>4</b>
5.1.	Sopimusehdot .....	5
5.2.	Valuuttakurssit / -riskit .....	5
5.3.	Toimituslauseke.....	5
<b>6.</b>	<b>Asiakirjat.....</b>	<b>6</b>
6.1.	Kauppalasku .....	6
6.2.	Todistus tullille puolustustarvikkeita varten.....	7
6.3.	Vientilisenssi .....	8
6.3.1.	Loppukäyttäjätodistus.....	8
6.3.2.	Turvallisuusselvitys .....	8
<b>7.</b>	<b>Tullaus .....</b>	<b>9</b>
7.3.	Tullinimike .....	9
7.4.	Arvonlisävero .....	10
7.4.1.	EU:n sisäkauppa .....	10
7.4.2.	EU:n ulkokauppa .....	10
<b>8.</b>	<b>Huolinta .....</b>	<b>11</b>
8.1.	Saapumisilmoitus .....	11
8.2.	Huolintaohje .....	11
8.3.	Ennakkoavisointi-ilmoitus.....	11
<b>9.</b>	<b>Tilastointi.....</b>	<b>12</b>
9.1.	EU:n sisäkauppa .....	12
9.2.	EU:n ulkokauppa .....	13
	<b>Liitteet.....</b>	<b>13</b>

---

# 1. Johdanto

## 1.1. Miksi hankintaohje kansainvälisille hankinnoille?

Maailmankauppajärjestö WTO:n neuvottelema GPA -sopimus avasi julkiset hankinnat kansainväliselle kilpailulle. Julkisten hankintojen vapauttaminen on näin ollen myös osa Euroopan Unionin kilpailupolitiikkaa. Periaatteessa kaikille yrityksille on tarjottava mahdollisuus osallistua hankintojen tarjouskilpailuun, oli kyseessä sitten kotimainen tai ulkomainen yritys.

EU:n komission hyväksyttyä yhteisen monikielisen hankintasanaston (CPV) julkisten hankintojen tiedonsaannin parantamiseksi, on avoimuus ja tasapuolisuus lisääntynyt julkisissa hankinnoissa. TED -portaali, johon myös Julkiset Hankinnat -portaali on kytköksissä, on julkisten hankintojen sähköinen seurantal palvelu. Yritykset voivat palvelun avulla hankkia sähköisessä muodossa CPV -nimikkeiden avulla tietoa EU -maiden julkisen sektorin hankintayksikköjen tarjouspyynnöistä ja tehdyistä hankintapäätöksistä. Julkisen hankintatoimen lisääntynyt avoimuus lisää kilpailua, mutta lisää samalla myös vaatimuksia hankintayksiköille ja hankintoja tekevälle henkilöstölle.

Lisääntyneen avoimuuden johdosta eurooppalainen hankintatoimi kansainvälistyy. Kansainvälistyminen puolestaan pakottaa hankintoja tekevän henkilöstön perehtymään myös kansainvälisen kaupan erityispiirteisiin, jotka monesti ovat lainsäädännön avulla ohjattuja tai muuten vakiintuneita menettelytapoja. Tämän ohjeen tarkoituksena on vastata hankintoja tekevien työntekijöiden tavallisimpiin kysymyksiin kansainvälisiin hankintoihin liittyen.

## 1.2. Ohjeen rakenne ja soveltaminen

Tämän hankintaohjeen tavoitteena on antaa kattava yleiskuva ulkomaisista hankinnoista. Ohjeen tarkoituksena on helpottaa ulkomaisten hankintojen tekemistä ja olla tukimateriaalina kansainvälisiä hankintoja tekevälle henkilöstölle.

Jokaisen pääotsikon alle on koottu tärkeimmät ja yleisimmät toimenpiteet ja tekijät. Jokaisen otsikon alle on eritelty EU:n sisä- ja ulkokaupan edellyttämät toimenpiteet. Mikäli erittelyä ei ole, voidaan samaa menettelytapaa soveltaa sekä ulko- että sisäkaupassa.

Tässä hankintaohjeessa hankinnalla tarkoitetaan ulkomaiselta toimittajalta hankittavaa siviilimateriaalituotetta. Ohje käsittelee vain tavarahankintoja, ei palveluita. Ohjetta sovelletaan vain ulkomaisiin hankintoihin. Siltä osin, mitä tässä hankintaohjeessa ei ole käsitelty, noudatetaan puolustusvoimien hankintaohjetta (PEMATOS PAK 09:02).

---

## 2. Ulkomaisten hankintojen toteuttaminen

Pääesikunta pyrkii delegoimaan kaupallista tai teknistä erityisosaamista vaativat hankinnat Pääesikunnan alaisten laitosten toteutettavaksi. Pääesikunta ei toteuta ulkomaisia hankintoja vaan niistä annetaan toimeksianto Pääesikunnan alaisille laitoksille, hankintavastuuyksikölle tai Puolustusvoimien materiaalilaitokselle. Pääesikunnan tulee neuvotella delegoitavista hankinnoista Pääesikunnan alaisen laitoksen kanssa jo hankintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Muissa tapauksissa toimitaan kuten kotimaistenkin, hankintasuunnitelman ulkopuolisten hankintojen kanssa.

Hankintavastuuyksikkö vastaa tietyn tuoteryhmän kuuluvien tuotteiden valtakunnallisten puitesopimusten ylläpidosta. Pääesikunta voi delegoida ulkomaiset hankinnat samoin kuin erillishankintojen kohdalla.

Ulkomailta tehtävät hankinnat vievät usein enemmän aikaa kuin vastaava kotimainen hankinta. Yhteydenpito toimittajaan saattaa viedä enemmän aikaa ja toimitusajat ovat usein pitempiä. Hankintayksikön on otettava asia huomioon hankintoja suunniteltaessa, jotta hankinnat ehditään toteuttaa toivotussa aikataulussa.

## 3. Ulkomaisten hankintojen ratkaisuoikeudet

Hankinnan hyväksyy ja siitä tekee päätöksen henkilö, jolla hankinnan arvon perusteella on siihen ratkaisuoikeus. Ulkomaisten hankintojen ratkaisuoikeudet on määritelty asiakirjassa Hankintojen ratkaisuoikeudet (PEKAUP-OS PAK B 01:03). Ulkomaisten hankintojen ratkaisuoikeudet saattavat poiketa hankintayksikön kotimaisten hankintojen ratkaisuoikeuksista.

## 4. SAP-järjestelmä ulkomaisissa hankinnoissa

Pääsääntöisesti SAP-järjestelmää käytetään ulkomaisissa hankinnoissa samoja periaatteita käyttäen kuin kotimaistenkin hankintojen kohdalla. Ulkomaiset tilaukset tulee kaikissa tapauksissa viedä SAP-järjestelmään ja tilausten yhteydessä toimittajalle tulee ilmoittaa SAP:in tilausnumero.

Toimittajan perustamisen yhteydessä toimittajarekisteriyksikkö määrittää ulkomaisille yrityksille oletuskieleksi englannin. Tilauslomakkeena ulkomaisissa hankinnoissa voidaan näin ollen käyttää SAP:ista saatavaa tilauslomaketta (Purchase order).

---

---

## 5. Ostosopimus

Ostotoiminnan riskien minimointi ja hallinta on olennaisessa osassa kannattavaa liiketoimintaa. Huolellisella ostosopimuksen laatimisella voidaan merkittävästi pienentää riskejä. Ongelmat korostuvat ulkomaisissa hankinnoissa kotimaisia enemmän, sillä pelkästään välimatka, erilaiset toimintakulttuurit sekä kommunikointi saattavat aiheuttaa häiriöitä toimituksissa tai puutteita hankittavassa tuotteessa. Hankintayksikön onkin noudatettava äärimmäistä huolellisuutta tehdessään ostosopimuksia ulkomaisten toimittajien kanssa. Sopimusta ei pidä hyväksyä, jos hankintayksikkö ei täysin ymmärrä sen sisältöä.

### 5.1. Sopimusehdot

Pääsääntönä kansainvälisessä sopimusoikeudessa on sopimusvapaus, jonka mukaan sopija-osapuolet voivat vapaasti määritellä sopimuksen sisällön. Ostajalla on siis vaikutusmahdollisuus sopimusehtoihin. Hankinnan luonne, laajuus ja arvo määrittävät sen kuinka tarkkaan ehdoista tulee sopia. Arvoltaan vähäisten hankintojen sopimusten ei tarvitse olla erillisiä ja niin kattavia, kuin merkittävämpien hankintojen kohdalla, vaan usein riittää tilausvahvistus ostoparjoukseen tai ostotilaukseen.

Sopimusteksti voidaan koota Julkisten hankintojen yleisten sopimusehtojen (JYSE 1994) pohjalta (LIITE 1). Laadittaessa sopimus ulkomaisen myyjän kanssa voidaan soveltuvin osin käyttää JYSE -ehtoja englanninkielisinä. Tietotekniikka-alan hankinnoissa sovelletaan JIT 2007 -ehtoja, joiden englanninkielinen versio julkaistaan joulukuussa 2007.

### 5.2. Valuuttakurssit / -riskit

Yhteisöhankeiden valuuttana käytetään pääasiassa euroa, jolloin valuuttakurssiriskiä ei ilmene. Poikkeuksia kuitenkin on. Esimerkiksi Iso-Britannia käyttää edelleen rahayksikkönään puntaa ja Ruotsi kruunua. Kuitenkin useat yritykset näissä valtioissa käyttävät liiketoiminnassaan euroa.

Euromääräisessä kaupankäynnissä ei ole valuuttakurssiriskiä, mutta käytäessä kauppaa muilla valuutoilla riski kurssivaihteluille on olemassa. Muissa valuutoissa tehtäviin tuontisopimuksiin voidaan tehdä ehto, jossa tuotteen kauppahinta sidotaan ennakolta määrättyyn kurssitasoon. Maahantuojat käyttävät nykyisin varsin yleisesti tätä menetelmää suojatakseen oman asemansa tavaran välittäjänä.

### 5.3. Toimituslauseke

Toimituslausekkeiden tehtävänä on määritellä se osa kauppasopimusta, joka koskee tavaran fyysistä siirtoa myyjältä ostajalle. Lauseke määrittää osapuolten toimintavelvollisuudet ja -

---

vastuun keskittyen myyjän toimitusvelvollisuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, miten ja missä myyjän on asetettava tavara ostajan käytettäväksi sekä mitä toimia ostajan on tehtävä tavarán vastaanottamiseksi. Toimituslauseke kertoo, miten tavarán siirtoon liittyvät tavanomaiset kustannukset jakaantuvat ostajan ja myyjän välillä.

Hankintayksikön tulee käyttää Incoterms 2000 -ehtoja ulkomaisissa hankinnoissaan (LIITE 2) Kotimaiset Finnterms -ehdot eivät ole sovellettavissa kansainvälisessä kaupassa.

Toimituslausekkeen päätehtävänä on määritellä, milloin myyjä on täyttänyt tavarán toimittamiseen liittyvät velvollisuutensa, jotta tavarán voidaan katsoa siirtyneen myös juridisesti ostajan vastattavaksi. Tämä hetki määrittelee osapuolten vakuutustarpeen sekä tavarán kuljetukseen liittyvän taloudellisen riskin jakaantumisen. Lausekkeet pitävät sisällään lisäksi määräyksiä:

<p><b>Incoterms 2000 -toimituslausekkeiden määrittelemät seikat</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Velvollisuudesta hankkia vienti- ja tuontiluvat</li> <li>• Vaadittavista kuljetusasiakirjoista</li> <li>• Vakuuttamisvelvollisuudesta</li> <li>• Tavarán pakkauksesta</li> <li>• Ilmoitusvelvollisuudesta</li> <li>• Tarkastusvelvollisuudesta</li> </ul>
---	--

Incoterms -lausekkeen tulkintaa voidaan soveltaa vasta kun lausekkeen perään on lisätty Incoterms 2000 ja selkeä paikanmääritys (DDU Tampere, Incoterms 2000). Paikanmääritys on oltava yksiselitteinen sillä monissa maissa on useita samannimisiä paikkakuntia. Lisäksi osa lausekkeista soveltuu käytettäväksi vain meri- ja sisävesikuljetuksissa.

Hankintayksikköä suositellaan käyttämään D -ryhmän lausekkeita, joissa myyjä vastaa kaikista kustannuksista ja riskeistä toimittaessaan tavaraa sovittuun määräpaikkaan. Ne vastaavat Finntermsin TOP -lauseketta eli ovat luonteeltaan tulopään lausekkeita. Lausekkeiden mukaan myyjä on vastuussa tavarán saapumisesta sovittuun määräpaikkaan. Yleisesti myyjä ei vastaa tuontiselvityksestä tuontimaassa DDP -lauseketta lukuun ottamatta. DDP vastaa myyjän enintä velvollisuutta, ja hänen velvollisuudekseen kuuluu toimittaa tavara ostajalle tuontiselvitettynä nimettyyn määräpaikkaan ostajan purettavaksi. Myyjä vastaa kaikista kuljetuksen aikaisista kustannuksista ja riskeistä mukaan lukien määräämään tullimuodollisuuksista aiheutuvat maksut. Käytännössä käyttökelpoisin on DDU -lauseke, sillä ulkomainen myyjä harvoin haluaa sitoutua tuontimaan tulliselvityksen aiheuttamiin kustannuksiin, koska ei tarkasti tunne, mistä ne koostuvat.

## 6. Asiakirjat

Ulkomaankaupassa liikkuu useita erilaisia asiakirjoja, joita ei esiinny kotimaisia hankintoja tehtäessä. Asiakirjojen tehtävänä on antaa tietoja kaupan osapuolille, viranomaisille sekä huolitsijalle muun muassa tavarantoimittamiseen, tullaamiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista. Osa niistä on lainsäädännössä vaadittavia dokumentteja ja osa muuten vain vakiintuneita tai yleismaailmallisesti sovittuja käytäntöjä.

### 6.1. Kauppalasku

Kauppalaskun tehtävänä on antaa tietoja ensisijaisesti kaupan osapuolille, mutta se on kansainvälisessä kaupankäynnissä merkittävä tuontiin tai vientiin liittyvä asiakirja. Se kulkee tavarantoimittajan mukana koko toimituksen ajan. Kaupan osapuolten lisäksi se antaa tietoja myös tulliviranomaisille, huolitsijalle, kuljetusliikkeelle, pankille sekä vakuutusyhtiölle.

Kaupallisissa lähetyksissä laadittavan kauppalaskun tulee pitää sisällään kauppasopimuksen pääkohdat sekä lisäksi erinäisiä tietoja niitä tarvitseville tahoille. Tiedot on esitettävä kauppalaskussa mahdollisimman tarkasti, koska ne ovat perustana useille muille vienti- ja tuontikaupassa tarvittaville asiakirjoille. Tästä syystä hankintayksikön onkin ilmoitettava myyjälle kauppalaskua koskevat vaatimukset. Kauppalaskusta tulee käydä ilmi seuraavat tekijät:

<p><b>Kauppalaskuun kirjattavat seikat</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Myyjän ja ostajan nimi ja osoitetiedot</li> <li>• Kauppalaskun asettamispäivä</li> <li>• Tavarakollien yksilöintitiedot (merkit, numerot, lukumäärä, laji)</li> <li>• Tavarantoimittajan kauppanimitys</li> <li>• Tavarantoimittajan paljous kauppatoimittajan mukaan ilmaistuna</li> <li>• Brutto- ja nettopaino ja tilavuus</li> <li>• Tavarantoimittajan hintatiedot</li> <li>• Mahdolliset hinnanalennukset ja niiden perusteet</li> <li>• Toimitusehto ja maksuehto</li> <li>• Tullitariffinimike</li> <li>• Myyjän alv-numero</li> <li>• Ostajan alv-numero</li> <li>• Alkuperä- ja määräämä</li> <li>• Allekirjoitus</li> <li>• Myyjän pankkiyhteys</li> <li>• Tavarantoimittajan vastaanottajan nimi ja toimitusosoite</li> <li>• Laskun numero ja päiväys</li> <li>• SAP -tilausnumero</li> </ul>
--	---



---

## 6.2. Todistus tullille puolustustarvikkeita varten

Neuvoston asetuksen (150/2003) mukaan puolustustarvikkeiden tuontitullit lakkautettiin Euroopan Unionin ulkopuolisista maista Suomeen tuotavien tarvikkeiden osalta ja se takaa puolustustarvikkeita koskevien tietojen luottamuksellisuuden. Asetus takaa jatkossakin puolustusvoimien sotilaallisiin tarkoituksiin maahantuomien puolustustarvikkeiden tullittomuuden.

Puolustusvoimien toimivaltaisen viranomaisen on tällaisissa tapauksissa osoitettava tullille oma asemansa ja oikeutensa tullittomuuskohteluun. Oikeus tullittomuuteen voidaan osoittaa todistuksella tullille puolustustarvikkeita varten (LIITE 3), johon on kirjattu maahantuojan tiedot sekä yksilöity tuonin kohde CN-nimikkeistön mukaisesti.

Kaksikäyttötuotteille ei ole erikseen säädetty tullittomuudesta tai tulliedusta, mutta niiden kohdalla noudatetaan tullittomuusasetuksen säädöksiä sekä puolustustarvikkeiden tuonin kohdalla neuvoston asetuksen mukaista tullittomuutta. Puolustusvoimien tuomat, sotilastaroituksiin tulevat kaksikäyttö tuotteet ovat näin ollen tullittomia. Tuojan on osoitettava kaksikäyttötuotteiden kohdalla mitä säännöksiä kunkin tavaran kohdalla noudatetaan. Mahdolliseen tullittomuuteen oikeuttavat tuoteryhmät on esitetty tullittomuusasetuksessa sekä asetuksessa tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta ja niiden liitteissä (LIITE 3).

Puolustusvoimien toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava tullille alkuperäinen todistus sekä vaadittava määrä jäljennöksiä tavaran tullauksen yhteydessä joko itse tai huolitsijan välityksellä saadakseen tullittomuuskohtelu.

Todistukset numeroidaan merkitsemällä peräkkäin todistuksen antamisjärjestyksen mukainen numero, hankintayksikön lyhenne ja vuosi (01/PVTT/07). Numerointi aloitetaan vuosittain alusta.

## 6.3. Vientilisenssi

Vientilisenssin tarve ja hakeminen liittyvät kansainvälisiin vientivalvontasopimuksiin. Vientivalvontajärjestelmien tarkoituksena on valvoa kansainvälisessä kaupassa strategisten tuotteiden vientiä maasta. Tällaisia ovat muun muassa sotilaallisesti ja strategisesti tärkeät tuotteet, kaksikäyttö tuotteet sekä tuotteet joista on maassa pulaa. Kaksikäyttö tuotteella tarkoitetaan tuotetta, jota voidaan käyttää sekä sotilaallisiin että siviilitarkoituksiin. Vientivalvontajärjestelmän piiriin kuuluvien tuotteiden vientiin tarvittavan luvan myöntää viejämään toimivaltaisen viranomaisen. Vientilisenssi vaaditaan pääsääntöisesti vienti- ja tuontitapahtumissa, jossa kaupan toinen osapuoli on yhteisöalueen ulkopuolelle. EU:n sisäkaupassa lisenssi vaaditaan vain erälle erittäin arkaluontoisille tuotteille.

Käytännössä vientilisenssi mahdollistaa vientivalvonnan alaisten tuotteiden viennin, mutta lisenssin saaminen edellyttää yleensä selvitystä tuotteen käyttötarkoituksesta ja loppukäyttäjistä. Vaadittavat tiedot ja niiden tarkkuus vaihtelevat maittain. Myyjän tulee ilmoittaa han-

---

kintayksikölle, mikäli hankinnan kohteena oleva tuote vaatii vientilisenssin. Myyjällä on yleensä tarjota valmis pohja lisenssihakemuksen tekemiseksi, jonka hankintayksikkö täyttää ja toimittaa myyjälle. Hankintayksikön tulee huomioida, että lisenssinhakumenettely saattaa lisätä tuotteen toimitusaikaa jopa 90 vuorokaudella.

Vientilisenssihakemukseen vaaditaan hankintayksikön nimenkirjoittajan allekirjoitus sekä hankintayksikön leima.

### **6.3.1. Loppukäyttäjätodistus**

Vientilisenssin yhteydessä tuojalta vaaditaan loppukäyttäjätodistus (End-user Certificate / Declaration of End Use / End User Statement) (LIITE 5). Todistuksessa määritellään tuotteen loppukäyttäjä, hankittava tuote sekä tuotteen paljous vaaditulla tarkkuudella. Tuojan tulee ilmoittaa myös tuotteen käyttötarkoitus sekä sitoutua olemaan viemättä tai myymättä tuotetta edelleen ilman vientilisenssin myöntäneen viranomaisen kirjallista lupaa. Tuojaa voidaan vaatia ilmoittamaan todistuksessa myös muita hankintaan liittyviä tietoja kuten sopimus- tai tilausnumero. Loppukäyttäjätodistukseen vaaditaan hankintayksikön nimenkirjoittajan allekirjoitus sekä hankintayksikön leima.

### **6.3.2. Turvallisuusselvitys**

Turvallisuusselvityksen (security statement / security plan) tarkoituksena on kuvata sitä, miten tuoja on järjestänyt hankittavan tuotteen säilytyksen tai varastoinnin loppukäyttöpaikassa tai tuojamaassa. Turvallisuusselvitystä ei vaadita vientilisenssin ohessa niin usein kuin loppukäyttäjätodistusta, mutta vaadittaessa se on annettava. Hankintayksikössä turvallisuusselvityksen antaa se henkilö, joka vastaa hankinnan kohteena olevan tuotteen loppukäytöstä ja muihin siihen liittyvien selvitysten antamisesta.

## **7. Tullaus**

### **7.1. EU:n sisäkauppa**

Euroopan yhteisön jäsenmaiden välillä tavarat ja palvelut liikkuvat pääsääntöisesti vapaasti. Maiden välillä ei ole tullirajoja eikä tavaroita tullata. Tavaroiden vapaata liikkuvuutta ei saa rajoittaa vaan yhdessä jäsenmaassa laillisesti tarkastettu ja hyväksytty tuote on hyväksyttävä myös muissa jäsenmaissa ns. Cassis de Dijon -periaatteen mukaisesti. Tuote, joka on hyväksytty myyntiin jossain jäsenmaassa, voidaan vapaasti myydä myös muihin jäsenmaihiin. Ainoastaan tietyissä poikkeustapauksissa viranomaiset voivat estää tavaroiden vapaan liikkumisen.

---

## 7.2. EU:n ulkokauppa

Yhteisöalueen ulkopuolelta tuotavat tavara on tulliselvitettävä maahantuonnin yhteydessä. Tulliselvitys on tehtävä siinäkin tapauksessa, että varsinaista tullia ei esimerkiksi vapaakauppasopimuksen tai jonkin muun etuuskohteluun oikeuttavan syyn vuoksi peritä. Tulli perii kuitenkin maahantuonnista tavaran arvonlisäverokannan mukaisen veron tullauksen yhteydessä sekä huolehtii tuonnin tilastoinnista. Tuojan ei siis tarvitse tehdä erillistä tilastoilmoitusta kolmansista maista tapahtuvan tuonnin yhteydessä kuten se tekee yhteisöhankintojen kohdalla. Tulliselvityksessä tavara asetetaan johonkin yhteisön tullimenettelyn mukaiseen tullimenettelyyn. Yhteisöalueella sovellettavia menettelytapoja ovat:

<b>Tulliselvityksen menettelytavat</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Tavaran laskeminen vapaaseen liikkeeseen</b></li> <li>• Ulkoinen passitus</li> <li>• Sisäinen passitus</li> <li>• Sisäinen jalostus</li> <li>• Ulkoinen jalostus</li> <li>• Siirto tullivararastoon</li> <li>• <b>Väliaikainen maahantuonti</b></li> <li>• Valmistus tullivalvonnassa</li> <li>• Vienti</li> </ul>
--	--

Yleisimmin tuonnista käytetään nimitystä tavaran laskeminen vapaaseen liikkeeseen. Tällöin tavara on tullattu ja saanut yhteisötavaran aseman. Tavara on tämän jälkeen vapaa liikkumaan koko yhteisön alueella.

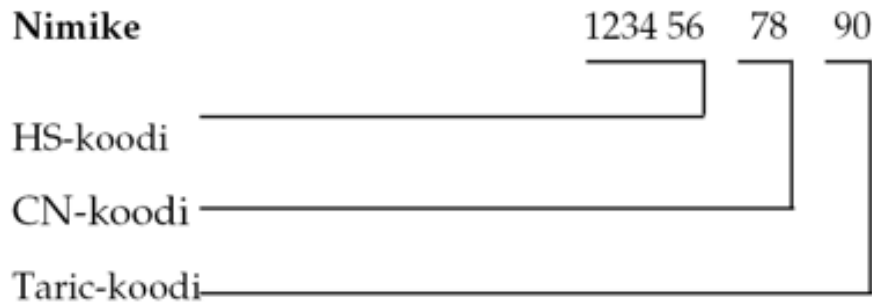
## 7.3. Tullinimike

Tullinimike yksilöi kaupan kohteena olevan tuotteen. Tuotteille asetetut tuontimääräykset ovat tullinimikekohtaisia. Tästä johtuen hankintayksikön on ennen tavaran tullausta selvitettävä tuotteiden nimikkeet. Tullinimikkeiden perusteella myös yksilöidään tuotteen ulkomaankaupan tilastointia varten.

Kansainvälisesti käytössä on harmonisoitu tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmä HS (Harmonized System). EU käyttää tuonnissaan HS -nimikkeistöä tarkempaa, 10-numeroista TARIC -nimikkeistöä (Integrated Tariff of the European Communities). TARICin avulla tavaroiden määrittelyssä päästään HS-nimikkeistöä suurempaan tarkkuuteen

Eu:n sisäkaupan tilastoinnissa käytetään CN- nimikkeistöä (Combined Nomenclature) huolimatta siitä, ettei tavaroita tullata. CN- tavaranimikkeistö koostuu 8-numeroisista koodeista, jotka luokittelevat kaupan kohteena olevan tuotteen tai sen edustaman tuoteryhmän. CN -

nimikettä käytetään muun muassa Intrastat -ilmoituksessa sekä toimivaltaisen viranomaisen antamassa todistuksessa yksilöimään tuonnin kohteena oleva tuote.



## 7.4. Arvonlisävero

### 7.4.1. EU:n sisäkauppa

Yhteisöhankinnassa ostettaessa tavaraa toisesta yhteisömaasta arvonlisävero siirtyy kotimaan verotuksen yhteyteen ja ostaja maksaa veron oman maansa verokannan mukaan ns. määrämaa-periaatteen mukaisesti. Ostajan tulee saada myyjältä veroton kauppalasku, jonka loppusummasta ostaja itse laskee arvonlisäveron. Arvonlisävero merkitään kirjanpitoon vähennettäväksi ostoveroksi.

Yhteisömyynti on arvonlisäverotonta, jos molemmat kaupan osapuolet ovat alv-rekisteröityjä yrityksiä. Kauppalaskussa tulee näkyä ostajan ja myyjän alv-tunnus. Yhteisöhankinnan veron peruste koostuu ostosopimuksen mukaisesta hinnasta, joka pitää sisällään kaikki ostajalta perittävät hinnannlisät ilman veron osuutta.

Yhteisöhankintalaskut ovat verottomia arvonlisäverovelvollisiksi rekisteröityneiden yritysten välisessä yhteisökaupassa. Valtionhallinnon alaiset hankintayksiköt laskevat arvonlisäveron määrän Suomen arvonlisäverolainsäädännön mukaisesti. Yhteisöhankintojen osalta veroa ei kuitenkaan makseta rahasuorituksena verovirastolle vaan maksun sijasta arvonlisävero kirjataan kirjanpitoon.

### 7.4.2. EU:n ulkokauppa

Kolmansista maista tehtävien hankintojen arvonlisävero määräytyy tuontimaan arvonlisäverokannan mukaisesti. Tullin on tehtävä tullauspäätös tuonnista heti kun se on mahdollista. Samalla tavaralla määräytyy kannettavan tullin määrä sekä arvonlisävero. Pääsääntöisesti tullivelka on maksettava 10 päivän sisällä. Tulli laskuttaa maksut laskutusasiakkailtaan.

Kolmansista maista tuoduista tavaroista maksettu vero on vähennettävä vero, mikäli tavara on hankittu vähennyskelpoiseen käyttöön. Arvonlisävero laskutetaan tullauksen yhteydessä ja

---

sen maksaa tavaran haltija eli se, jonka nimissä tulli-ilmoitus tehdään. Veron perusteena on pääsääntöisesti tavaran kaupp-arvo, johon on lisätty kuljetuskustannukset toimitusehdon mukaiseen määräpaikkaan asti.

## 8. Huolinta

Puolustusvoimilla on voimassaoleva sopimus huolintapalvelujen käytöstä DHL Express Oy:n (sop. nro: 4600000241 -2006) ja Schenker Oy:n (sop. nro: 4600000242 -2006) kanssa sekä sopimus pikarahtipalveluista DHL Express Oy:n (sop. nro: 4600000244 -2006) kanssa. Sopimuksien piirissä olevat palvelut voidaan tilata suoraan toimittajilta eikä niitä tarvitse kilpailuttaa. Pikarahtipalveluiden kohdalla palvelu voidaan tilata suoraan DHL Express Oy:tä. Huolintapalveluiden kohdalla hankintayksikön tulee valita toimittajista edullisin sopimushuolitsija omat kuljetustarpeensa huomioiden. Lisätietoja huolintapalveluista löytyy asiakirjasta BC7306 ja pikarahtipalveluista asiakirjasta BC15190.

Hankintayksikkö ottaa yhteyttä huolitsijan edustajaan tarvitessaan huolintapalveluita. Hankintayksiköllä on oma asiakasnumerosa, jonka perusteella hankintayksikkö on oikeutettu sopimuksen mukaisiin palveluihin ja hintoihin. Asiakasnumerot löytyvät sopimusten liitteistä.

### 8.1. Saapumisilmoitus

Saapumisilmoitus on rahdinkuljettajan tai huolitsijan ilmoitus maahantuojalle tavaran saapumisesta maahan. Saapumisilmoitus sisältää toimitusta koskevat tiedot ja usein sen liitteenä toimitetaan kopio varsinaisesta rahtikirjasta ja muista lähetyksen mukana kulkevista dokumenteista, jotta maahantuoja osaa ohjeistaa huolitsijaa tavaran tullauksessa. Maahantuojan tulee tässä vaiheessa toimittaa huolitsijalle kaikki tarvittavat asiakirjat, jotka eivät ole kulkeet tavaralähetyksen mukana sekä selvittää tavaran tullausnimikkeet.

### 8.2. Huolintaohje

Huolintaohje sisältää toimeksiannon huolitsijalle, jossa kerrotaan kuljetusta ja tullausta koskevat erityisvaatimukset. Huolintaohje on yleensä hyvin vapaamuotoinen toimeksiantajan laatima ohje tai huolitsijan toimesta tähän tarkoitukseen laatima lomake. Yleisimmin käytössä on huolitsijan ja hankintayksikön välillä vallitseva jatkuva ja vakiintunut käytäntö noudatettavasta toimintatavasta tai toimintatavasta voidaan sopia tapauskohtaisesti esimerkiksi puhelimitse.

### 8.3. Ennakkoavisointi-ilmoitus

Joillakin huolintaliikkeillä on tapana antaa maahantuojille ns. ennakkoavisointi-ilmoituksia. Ennakkoaviisi muistuttaa hyvin paljon saapumisilmoitusta, mutta ei pidä sisällään varsinaista

---

---

toimeksiantoa huolintaohjeesta. Ilmoitus ei sinällään vaadi hankintayksiköltä toimenpiteitä, mutta antaa hankintayksikölle mahdollisuuden valmistella mahdolliset tuontia varten tarvittavat asiakirjat ja huolintaohje ennakolta.

## 9. Tilastointi

Tilastot ovat välttämätön perusta taloutta koskevien päätösten tekemiseksi sekä kansallisella että teollisuuden tasolla.

### 9.1. EU:n sisäkauppa

Euroopan unionin jäsenmaiden välisen sisäkaupan tilastotiedot kerätään Intrastat -järjestelmän kautta. Sekä viejät että tuojat ovat velvollisia antamaan tulliviranomaisille tilastoilmoituksen käymästään tavaroiden yhteisökaupasta. Tilastoinnin piiriin eivät kuulu palvelut ja väliaikaisesti maahantuotavat tavarat. Suomessa tilastot kerää tullilaitos, joka toimittaa tilastotiedot Eurostatin käyttöön. Sisäkaupan tilastointi perustuu Euroopan parlamentin ja komission asetukseen 638/2004, joka sitoo kaikkia jäsenmaita.

Puolustusvoimia käsitellään kokonaisuutena tilastointivelvollisuutta ajateltaessa, ja sitä koskee näin ollen täydellinen ilmoitusvelvollisuus. Pääesikunnan alaisten laitosten tulee siis ilmoittaa kuukausittain tuontinsa joko itsenäisesti omilla raportointitunnuksillaan tai esimerkiksi keskitetyn menettelyn kautta. Tilastoilmoitus on annettava vaikka hankintayksiköllä ei tilastointijakson aikana ole tuontia lainkaan. Tällöin annettavaa ilmoitusta kutsutaan nollailmoitukseksi.

Tilastoilmoitus voidaan jättää joko valmiiksi painetulla tullilomakkeella tai Internetissä olevalla sähköisellä Intrastat -lomakkeella. Sähköinen lomake löytyy Internet -osoitteesta <http://tyvi.elma.fi>. Sähköisen lomakkeen käyttäminen vaatii rekisteröitymisen palvelun käyttäjäksi.

Hankintayksikön on säilytettävä tilastoilmoituksen sisältämät tiedot vähintään kaksi vuotta tilastointivuoden päättymisen jälkeen. Käytännön syistä on suositeltavaa säilyttää kuluvan tilastovuoden ilmoitusten tietojen lisäksi kahden aikaisemman kalenterivuoden tiedot.

Tilastotietojen antamisen laiminlyömisestä on säädetty rangaistusseuraamus. Tullilain mukainen virhemaksu voidaan määrätä, mikäli tilastoilmoitusta ei ole annettu määräajassa.

Tarkemmat ohjeet tilastoilmoituksen tekemiseen löytyy Intrastat ohjekirjasta ja Tullin verkkosivuilta.

---

---

## 9.2. EU:n ulkokauppa

Hankintayksikön ei tarvitse tehdä erillistä tilastoilmoitusta kolmansista maista tapahtuvan tuonnin yhteydessä kuten se tekee yhteisöhankekohtaisilla. Tulli huolehtii tuonnin tilastoinnista samalla kun tavara tullataan.

## Liitteet

LIITE 1 - JYSE 1994 (ENG)

LIITE 2 - Incoterms 2000 -toimitusehtolausekkeet

LIITE 3 - Neuvoston asetus EY N:o 150/2003 tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tullien suspendoimisesta

LIITE 4 - Loppukäyttäjätodistus

LIITE 5 - Prosessikaavio ulkomaisista hankinnoista

LIITE 6 - Lähdekirjallisuutta ja Internet osoitteita ulkomaisia hankintoja tekeville

---

Valid from Jan 1st, 1994

## **GENERAL TERMS OF PUBLIC PROCUREMENT FOR FINLAND (1994).**

Confirmed on Dec 22nd, 1993 by the Ministry of Trade and Industry in accordance with decree no.1416193.

### **1. Scope**

1.1. The following General Terms of Public Procurement shall be observed for procurements of goods and services unless otherwise specifically agreed in writing in individual cases.

1.2. In these Terms, Buyer means the entity that undertakes the procurement, Supplier means the other party to the procurement, and Goods mean the object of the procurement.

### **2. Tenders**

2.1. A tender shall correspond to the invitation. In a tender not conforming to this requirement, the deviations from the invitation shall be stated.

2.2. A tender shall be binding and open for acceptance two months from the deadline for tenders, unless some other period of validity was indicated in the invitation.

2.3. The Buyer shall have the right to accept the tender or any part of it, unless otherwise specified in the tender.

2.4. The Buyer is not obliged to accept any tender.

2.5. The Supplier assumes all cost and expenses of making and submitting his tender.

2.6. A tender must include the following information:

- a) a detailed description of the Goods (quantity, quality etc.);
- b) the total price as composed of specified unit prices and applicable price variations due to quantity ordered, and, if the price is not fixed, an unequivocal base for price adjustment;
- c) terms of payment;
- d) terms of guarantee;
- e) time and terms of delivery in accordance with internationally approved terms of trade (Incoterms);
- f) packaging: number, size, standards observed and allowance, if any, of returnable transport covering;
- g) period of validity of the tender: and
- h) any other details specially mentioned by the Buyer in the invitation.

### **3. Contract of procurement**

3.1. A contract between Buyer and Supplier shall be deemed concluded when

- a) both parties have signed a written contract; or
- b) the Buyer has notified the Supplier in writing that the tender has been accepted (order); or



c) the Supplier has confirmed the order in writing without alterations upon the request of the Buyer (confirmation of order).

3.2. The Supplier must send the confirmation specified in 3.1. c) to the Buyer within 14 days of receipt of the order .

3.3. Any terms or conditions in the Supplier's confirmation of order which change or alter the terms of the order shall be valid only if approved in writing by the Buyer.

3.4. Any amendments to the contract shall be agreed upon in writing by both parties.

#### **4. Prices**

4.1. Unless otherwise agreed in writing the contract price is a firm and fixed total price.

4.2. The contract price shall include a) any indirect taxes and duties payable by the Supplier and applicable at the deadline for tenders;

b) the cost of packaging required for normal transport and storage;

c) any documents needed for the proper installation, use and servicing of the Goods, customary manuals pertaining to use and maintenance, and similar information.

4.3. If the contract price is wholly or partly tied to an exchange rate or to changes in a specific index, the price shall be adjusted only when the change is at least two per cent. If the base value of the factor was not given in the tender, it shall be calculated as from the values known at the date of the tender. The comparison value shall be the mean currency exchange rate as quoted by the Bank of Finland on the date of delivery or an index value published by the date of delivery, whichever is applicable.

4.4. Any advance payment made shall constitute a fixed part of the contract price. Any adjustments attributable to modifications of such indirect taxes or duties directly affecting the purchase price as shall according to the contract be borne by the Supplier shall, however, be taken into account also for advance payments.

4.5. If a delivery is delayed for any reason other than those given in paragraph 11 below and if the application of price adjustment or any modification of such indirect taxes or duties directly affecting the purchase price as shall be borne by the Supplier would result in a price increase due to the delay, this increase shall not be effected. If the price adjusted as per date of delivery is lower, the adjustment of price shall be effected.

4.6. If the contract price has been agreed upon in a foreign currency and the delivery is delayed due to the Supplier's fault, the Buyer is not liable to pay any sum higher than the conversion result of the Finnish mark into the foreign currency by the exchange rate of the contractual delivery date.

#### **5. Payments**

5.1. Payments shall be made on1y against an invoice. Payment terms are thirty (30) days net after comp1etion of de1ivery and receipt of invoice. A precondition for advance payments is that the Buyer has been furnished in good time with an acceptab1e security.

#### **6. Securities**

6.1. If the contract stipulates an advance payment by the Buyer or if the Buyer has to furnish the Supplier with raw materials or accessories, the Supplier shall, prior to the advance payment or the furnishing of the raw materials or accessories, provide the Buyer with a security. Such security may be a guarantee issued by a bank or insurance company in Finland or such other security as the Buyer may specify or approve. The

security must be equivalent to the amount of the advance payment or the value of the raw materials or accessories furnished plus fifteen per cent (15 %).

6.2. The security shall cease to be valid when the Supplier has fulfilled all his obligations under the contract; however, under no circumstances earlier than one month after the contractual time of delivery .If the delivery is delayed, the Supplier must extend the period of validity for the security provided.

## **7. Properties of Goods**

7.1. At the time of delivery the Goods must be free from faults and conform to the contract as to their kind, quantity, quality and other properties and as to their packaging.

7.2. Every part of the delivery has to comply with the requirements of Finnish legislation and official regulations in effect at the time of delivery regarding structure, accessories, labour and fire safety and similar requirements.

7.3. At the time of delivery the Goods shall be in the condition envisaged in the contract and be accompanied by all such certificates, permits and other documents needed for the direct use of the Goods and customarily or contractually provided by the Supplier .

## **8. Documents, rights and secrecy**

8.1. Any drawings and technical documents needed for the manufacture of the Goods that the Buyer and Supplier provide each other with before or after the conclusion of the contract remain the property of the providing party. The party receiving such documents is not entitled to use them or disclose information regarding them to a third party, unless the providing party gives his consent. The documents shall be returned to the providing party upon his request and at his expense.

8.2. The Supplier shall provide the Buyer in good time with any drawings, instructions and other data and documents subject to the contract which the Buyer needs for installation, repairs, service or use of the Goods. The documents thus given are retained by the Buyer.

8.3. Both parties shall be held responsible for the veracity of any designs and documents they provide and of any data these are based upon.

8.4. The Supplier shall meet any claims and obligations concerning patents and other industrial property rights so that the Buyer incurs no expenses, damages or inconvenience.

8.5. The Supplier shall not, without the Buyer's permission, disclose any facts concerning the purchase to a third party unless such disclosure is necessary for fulfilling the obligations of the contract. The use by the Supplier, without the Buyer's permission, of any part of the contract or of the Buyer's name in marketing the Goods is likewise forbidden.

## **9. Acceptance inspections and delivery control**

9.1. The Buyer is entitled to inspect the Goods prior to delivery.

9.2. The inspections and observation effected by the Buyer before concluding the contract or before the delivery of the Goods do not in any way limit the Supplier's responsibilities and liabilities.

9.3. After the delivery of the Goods, the Buyer shall carry out an acceptance inspection of the Goods as soon as the conditions make this possible. The Buyer is also entitled to perform acceptance inspections on the Supplier's premises. If there is a deficiency in the Goods, the Buyer shall notify the Supplier of the deficiency within a reasonable time from detecting it.

9.4. The Supplier shall at his own expense place at the Buyer's disposal any premises, facilities and personnel needed for normal inspections.

9.5. Any deficiencies and omissions detected shall be remedied by and at the expense of the Supplier.

The Buyer has no obligation to indemnify the Supplier for any costs caused by any goods or accessories that have become unserviceable or lost value in the course of a normal inspection.

9.6. Both parties shall bear the expenses for their respective representatives attending an inspection.

Should an item or consignment of Goods inspected not meet the requirements set for it, the Supplier shall bear all the expenses that a renewed inspection, handling or transport may involve.

## **10. Delivery times and delays**

10.1. The delivery time shall be counted from the date on which the contract was concluded. Goods or any part thereof shall not without the Buyer's consent in writing be delivered before the contractual time of delivery.

10.2. The delivery of Goods shall be deemed effected at the time when they have been delivered in accordance with the terms of delivery in such a state in which they can be approved in the acceptance inspection.

10.3. If the Supplier finds it impossible to comply with the contractual delivery time or expects delays to occur, he shall immediately notify the Buyer in writing to that effect, stating the reasons for the delays and giving a new time of delivery.

10.4. Delays in delivery shall render the Supplier liable to an immediate deduction from the contract price as liquidated damages without the Buyer having to prove he has suffered any loss or damage. The liquidated damages shall be calculated on the price of the Goods or that part of the Goods the intended use of which the delays have impeded. The liquidated damages shall be 0.5 per cent for each commenced period of seven days by which the Supplier exceeds the contractual delivery time, but it shall not be charged for more than 15 weeks. The Buyer shall be entitled to deduct the liquidated damages from any payment to be made to the Supplier.

10.5. In determining the liquidated damages any delays in the supply of drawings and written data needed for the installation, operation or use of Goods shall constitute a delay in delivery.

10.6. If the delay is due to negligence on the part of the Supplier, the Buyer is entitled to obtain recovery from the Supplier for any direct expenses and damages in excess of the liquidated damages under 10.4. above. The total amount of the damages payable shall not exceed the price on the basis of which the liquidated damages are to be calculated. However, the total amount of the damages shall be payable, if the delay was due to gross negligence on the part of the Supplier, 10.7. If the delay is due to any other cause than the Buyer's negligence, the Supplier has to pay for the period of the delay an annual interest of 12 percent on that part of any advance payment received corresponding to the value of Goods delayed according to 10.4. above. The Buyer is entitled to deduct the interest from any payment to be made to the Supplier.

## **11. Release from obligations**

11.1. A case for release from obligations (force majeure) is deemed to be caused by overwhelming and abnormal impediment or occurrence that prevents the fulfilment of the contract and which neither party had reason to take into account when entering into the contract and which is independent of any action by either party and could not be averted or prevented without unreasonable expense or loss of time. Such occurrences may be war, mutiny, internal unrest, expropriation or confiscation for public needs, embargo, act of God, discontinuation of public transportation or supply of energy, labour conflict or fire or some other unusual event with equally drastic effects beyond both parties' control.

11.2. A delay on the part of a subcontractor constitutes a case for release from obligations only when caused by force majeure as set out in 11.1. above and when subcontracting from another source is unpracticable without unreasonable loss of time or expense.

11.3. If the fulfilling of a contractual obligation is delayed through any cause given in 11.1. or 11.2. above or through an act or omission by the other party of the contract, the time for fulfilling the obligation shall be extended by a period which taking into account all relevant circumstances is deemed reasonable.

11.4. A party of the contract shall without delay make a written notification of the extension of the time needed for fulfilling an obligation to the other party. A party shall also make an undelayed notification to the other party of the termination of any force majeure, whereupon the parties shall, at the latest, agree upon the effect that this shall have on the fulfilling of the obligation.

## **12. Transfer of risk and ownership; Insurance**

12.1. Risk is transferred to the Buyer when the Goods are delivered in accordance with the terms and conditions of the contract. If the Buyer's delay prevents the delivery of the Goods within the contractual time, the risk is transferred to the Buyer at the moment when the delivery should have taken place at the latest provided that the Supplier has performed what is required of him with a view to the delivery of the Goods and the Buyer has been notified in writing.

12.2. Ownership is transferred to the Buyer upon transfer of risk at the latest.

12.3. If according to the contract the risk is carried by the Buyer, the Goods shall not be insured at his expense.

12.4. The Supplier shall nevertheless be held liable for any Goods, parts and accessories that the Buyer, being their owner, has delivered to the supplier for storage, repairs or further processing.

## **13. Guarantees and fault in goods**

13.1. The guarantee period is 12 months, unless otherwise agreed in writing by virtue of established practice. The guarantee period shall be counted from the date on which the Buyer received and accepted the Goods.

13.2. The Supplier shall, at his own risk and expense, repair, replace or otherwise make good faults detected in the Goods during the guarantee period as soon as he has been informed of them, or replace the faulty Goods by new ones. The Supplier's liability does not extend to deficiencies due to normal wear and tear or to negligence on the part of the Buyer.

13.3. If on the basis of the guarantee the Goods are exchanged or a part thereof is repaired or replaced, the Goods or parts repaired or supplied in exchange or as replenishment shall be similarly guaranteed from the date of installation or repair. The initial guarantee period shall be extended by the period during which the Goods could not be used on account of the fault. The guarantee period shall not, however, exceed twice the period agreed upon under 13.1. above, unless otherwise agreed or unless the provisions at 13.4. should entail something else.

13.4. If the fault detected during the guarantee period is obviously due to defective design or construction and it is obvious that similar faults will occur even in other Goods, the Supplier must remove the defect in all the Goods delivered under the contract.

13.5. The Supplier shall, even upon the termination of the guarantee period, bear responsibility in accordance with 13.2. for any faults that the Buyer proves the Goods to have included when the risk was transferred and which the Buyer was not reasonably able to detect during the acceptance inspection or the guarantee period.

13.6. If the Supplier fails to remove the fault, the Buyer may after notification have the necessary repairs performed at the Supplier's risk and expense.

13.7. If in a case referred to in 13.1.-13.5. the fault is due to negligence on the part of the Supplier, the Buyer is entitled to obtain compensation from him for any direct expenses and damage arising from the fault. The compensation shall not exceed the price of the Goods. However, the total amount of the damages shall be payable, if the fault was due to gross negligence on the part of the Supplier.

#### **14. Spare parts and Service**

14.1. In the case of machinery and equipment, the Supplier shall warrant an appropriate supply of spare parts and appropriate service in Finland at such prices and terms as are reasonable with a view to the conditions prevailing at the moment.

#### **15. Sub-contracting and transfer of contract**

15.1. The Supplier is not entitled to transfer the contract, wholly or in part, to a third party without the Buyer's consent. This does not, however, prevent the Supplier from using subcontractors.

15.2. Should an essential change take place in the person of the Supplier, the Buyer shall be informed without delay, whereby it shall be proved that the prerequisites for fulfilling the contract have not ceased to exist.

#### **16. Cancellation of contract**

16.1. Either party is entitled to cancel the contract if a case for release from obligations would postpone the delivery essentially or by more than 6 months. The Buyer is always entitled to cancel the contract irrespective of this time limit if the delay is of essential significance for him and the Supplier conceived or should have conceived that.

16.2. The Buyer is entitled to cancel the contract as far as it concerns Goods which could not be taken into intended use, if

a) the Supplier's performance does not meet the contract and the deficiency is not removed despite of the Buyer's notice,

b) the Supplier fails to fulfil the contract within the contractual time and does not prove that the nonfulfilment is due to a case for release from obligations or to a fault on the part of the Buyer, and the delay has exceeded one-third of the contractual delivery time but has not been less than 14 days or, if the delivery time is longer than one year, that it has exceeded four months. The Buyer may always cancel the contract irrespective of the periods prescribed above if the delay is of essential significance for him and the Supplier conceived or should have conceived that,

c) the Supplier is found to be in such a financial position or the fulfilment of the contract to be at such a stage that the Supplier cannot be expected to meet his contractual obligations.

16.3. If the contract is cancelled in cases other than those referred to in 16.1. above, the Buyer is entitled, in addition to the liquidated damages specified in 10.4. above, to be recompensed by the Supplier for any direct expenses and damage incurred on account of the nonfulfilment of the contract. The sum of the liquidated damages and the actual remuneration shall not, however, exceed the price on the basis of which the liquidated damages are to be calculated. However, the total amount of the damages shall be payable, if the delay or fault is due to gross negligence on the part of the Supplier.

16.4. If the Buyer has made an advance payment or furnished the Supplier with raw materials or accessories, the Supplier shall upon cancellation of the contract refund the prepaid amount plus an annual interest of 12 per cent from the date on which the advance payment was made to the date on which it was

refunded and return the raw materials and accessories that he had been furnished with or refund the Buyer their value according to current prices and in all cases pay interest as above.

### **17. The Buyer's obligation to compensate damage**

17.1. The Supplier is not entitled to obtain compensation from the Buyer in respect of any indirect expenses and damage due to a breach of the contract. The Supplier is entitled to obtain compensation for direct expenses and damage due to negligence on the part of the Buyer but only up to the price of the Goods involved by the breach.

### **18. Settlement of disputes**

18.1. The contract shall be interpreted and any disputes shall be settled in accordance with the national laws enacted by Finland at the conclusion of the contract, but excluding the United Nations Convention for the International Sale of Goods.

18.2. All disputes arising out of the contract which cannot be solved by amicable means shall be submitted to arbitration and finally settled under the rules of the Board of Arbitration of the Central Chamber of Commerce of Finland. Each party shall nominate one arbitrator within thirty (30) days from the day notice was first given by the other party of that party's intention to have the matter submitted to arbitration together with his nomination of an arbitrator. Failing a nomination of an arbitrator by one or both of the parties within the time specified, the Board of Arbitration of the Central Chamber of Commerce of Finland shall nominate an arbitrator or arbitrators. The Board of Arbitration of the Central Chamber of Commerce of Finland shall nominate a third arbitrator as chairman of the panel.

18.3. The arbitration shall be conducted in English in the city of Helsinki, Finland. The award shall be final and binding on the parties.

### **19. General provisions**

19.1. The contract concluded between the parties shall, together with any annexes, constitute the sole mutually recognized document expressing the sole and exclusive understanding between the parties.

19.2. Any notices given by any party shall be made in writing, by telex, as a telefacsimile or by similar means.

19.3. All correspondence, invoices and deliveries shall include the identifying number or other symbol of the contract and the name of the Buyer; invoices and deliveries also a description of the Goods and the delivery address.

## Incoterms-toimituslausekkeet 2000

Alkuperäinen Incoterms 2000 on ICC julkaisu nro 560, ISBN 952-9815-22-0, jonka osalta oikeudenhaltijat ovat pidättäneet kaikki oikeudet.

Lisätietoja: ICC Finland, [www.iccfin.fi](http://www.iccfin.fi), puh. (09) 669 459

### E-ryhmä

EXW - EX WORKS (. . . nimetty paikka)

Lausekkeen "Ex Works", mukaan myyjä täyttää toimitusvelvollisuutensa, kun hän asettaa tavarán ostajan käytettäväksi omissa tiloissaan (esim. tuotantolaitoksessa tai varastossa). Erityisesti on huomattava, että myyjä ei ole vastuussa tavaroiden lastaamisesta ostajan hankkimaan kuljetusvälineeseen eikä tavarán vientitullauksesta, ellei toisin ole sovittu. Ostaja vastaa kaikista kuljetuksen aiheuttamista kustannuksista ja riskeistä. Lauseke merkitsee siis myyjän vähintä velvollisuutta.

Tätä lausekettä ei tulisi käyttää, jos ostaja ei tarvittaessa pysty hankkimaan suoraan tai välillisesti vientilisenssiä. Silloin tulisi käyttää lausekettä FCA.

### F-ryhmä

FCA - FREE CARRIER

Vapaasti rahdinkuljettajalla (. . . nimetty lähtöpaikka)

Lauseke "vapaasti rahdinkuljettajalla" tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavarán vientiselvitettynä ostajan nimeämälle rahdinkuljettajalle nimetyssä paikassa. Huomattakoon, että toimituspaikka vaikuttaa lastaus- ja purkausvelvollisuuksiin. Jos toimitus tapahtuu myyjän toimitiloissa, myyjä vastaa lastauksesta. Jos toimitus tapahtuu muualla, myyjä ei vastaa tavarán purkamisesta esikuljetusvälineestä.

Tätä lausekettä voidaan käyttää kaikissa kuljetusmuodoissa, myöskin yhdistetyissä kuljetuksissa.

"Rahdinkuljettajalla tarkoitetaan" tarkoitetaan tässä ketä tahansa, joka kuljetussopimuksella sitoutuu joko itse kuljettamaan tavarán tai järjestämään sen kuljetuksen rautateitse, maanteitse, vesiteitse, lentoteitse tai näiden kuljetusmuotojen yhdistelmänä.

Jos ostaja nimeää jonkin muun henkilön kuin kuljettajan vastaanottamaan tavarán myyjältä, myyjän on silti katsottava täyttäneen toimitusvelvollisuutensa luovutettuaan tavaraa tälle henkilölle.

FAS - FREE ALONGSIDE SHIP

Vapaasti aluksen sivulla (. . . nimetty laivaussatama)

"Vapaasti aluksen sivulla" tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavarán, kun hän asettaa sen ostajan käytettäväksi aluksen vierellä nimetyssä laivaussatamassa. Ostaja vastaa kaikista sen jälkeisistä kustannuksista ja tavararaan kohdistuvista riskeistä.

FAS –lauseke edellyttää, että myyjä vientiselvittää tavarán vientiä varten. Tämä käytäntö poikkeaa aikaisemmista Incoterms-versioista, jota edellyttivät ostajan vastaavan vientiselvityksestä.

Jos kuitenkin osapuolet haluavat ostajan hoitavan vientiselvityksen, se tulisi selventää lisäämällä kauppasopimukseen tätä tarkoittava täydennys.

Tätä lauseketta voidaan käyttää vain vesitiekuljetuksissa.

#### FOB - FREE ON BOARD

Vapaasti aluksessa (. . . nimetty laivaussatama)

”Vapaasti aluksessa” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran, kun tavara ylittää aluksen partaan nimetyssä laivaussatamassa. Ostaja vastaa kaikista se jälkeisistä kustannuksista ja tavaraan kohdistuvista riskeistä. FOB –lauseke edellyttää, että myyjä vientiselvittää tavaran vientiä varten.

Tätä lauseketta voidaan käyttää vain vesitiekuljetuksissa. Jos osapuolet eivät aio toimittaa tavaraa alukseen yli partaan, heidän tulisi käyttää lauseketta FCA.

#### C-Ryhmä

##### CFR - COST AND FREIGHT

Kulut ja rahti maksettuna (. . . nimetty määräsatama)

Lauseke ”kulut ja rahti maksettuna” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran, kun tavara ylittää aluksen partaan nimetyssä laivaussatamassa.

Myyjä maksaa merirahdin sovittuun määräsatamaan, mutta riski tavaran vaurioitumisesta tai tuhoutumisesta sekä kaikista toimitushetken jälkeisistä lisäkustannuksista siirtyy ostajalle lastattaessa.

CFR –lauseke edellyttää, että myyjä vientiselvittää tavaran vientiä varten.

Tätä lauseketta voidaan käyttää vain vesitiekuljetuksissa. Jos osapuolet eivät aio toimittaa tavaraa alukseen yli partaan, heidän tulisi käyttää lauseketta CPT.

##### CIF - COST, INSURANCE AND FREIGHT

Kulut, vakuutus ja rahti maksettuina (. . . nimettyyn määräsatamaan)

Lauseke ”kulut, vakuutus ja rahti maksettuina” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran, kun tavara ylittää aluksen partaan nimetyssä laivaussatamassa.

Myyjä maksaa merirahdin sovittuun määräsatamaan, mutta riski tavaran vaurioitumisesta tai tuhoutumisesta sekä kaikista toimitushetken jälkeisistä lisäkustannuksista siirtyy ostajalle lastattaessa. Sen lisäksi CIF –lausekkeessa myyjän on otettava ostajan hyväksi merivakuutus tavaraan kuljetuksen aikana kohdistuvien riskien varalta.

Myyjä tekee vakuutus sopimuksen ja maksaa vakuutusmaksun. Ostajan tulee pitää mielessä, että myyjän edellytetään ottavan vain vähimmäiskatteen antava vakuutus. Jos ostaja haluaa sitä laajemman vakuutus suojan, hänen on sovittava tästä myyjän kanssa tai tehtävä oma vakuutusjärjestelynsä.

Cif –lauseke edellyttää, että myyjä vientiselvittää tavaran vientiä varten.

Tätä lauseketta voidaan käyttää vain vesitiekuljetuksissa. Jos osapuolet eivät aio toimittaa tavaraa



alukseen yli partaan, heidän tulisi käyttää lauseketta CIP.

#### CPT - CARRIAGE PAID TO

Kuljetus maksettuna (. . . nimettyyn määräpaikkaan)

Lauseke ”kuljetus maksettuna” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran nimeämälleen kuljettajalle ja maksaa rahdin tavaran kuljettamiseksi nimettyyn määräpaikkaan. Ostaja vastaa tavaran vaurioitumis- tai tuhoutumisriskistä sekä kaikista toimitushetken jälkeisistä lisäkustannuksista.

”Rahdinkuljettajalla” tarkoitetaan ketä tahansa, joka kuljetussopimuksella sitoutuu joko itse kuljettamaan tavaran tai järjestämään sen kuljetuksen rautateitse, maanteitse, vesiteitse, lentoteitse tai näiden kuljetusmuotojen yhdistelmänä.

Jos kuljetukseen käytetään useita rahdinkuljettajia, riski siirtyy silloin, kun tavara luovutetaan ensimmäiselle rahdinkuljettajalle.

CPT –lauseke edellyttää, että myyjä vientiselvittää tavaran vientiä varten.

Lauseke soveltuu kaikkiin kuljetusmuotoihin, mukaan lukien yhdistetyt kuljetukset.

#### CIP - CARRIAGE AND INSURANCE PAID TO

Kuljetus ja vakuutus maksettuina (. . . nimettyyn määräpaikkaan)

Lauseke ”kuljetus ja vakuutus maksettuina” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran nimeämälleen kuljettajalle ja maksaa rahdin tavaran kuljettamiseksi nimettyyn määräpaikkaan. Sen mukaan riski tavaran vaurioitumisesta tai tuhoutumisesta sekä kaikista toimitushetken jälkeisistä lisäkustannuksista siirtyy ostajalle. Sen lisäksi CIP –lausekkeessa myyjän on otettava ostajan hyväksi vakuutus tavaraan kuljetuksen aikana kohdistuvien riskien varalta.

Myyjä tekee vakuutussopimuksen ja maksaa vakuutusmaksun. Ostajan tulee pitää mielessä, että myyjän edellytetään ottavan vain vähimmäiskatteen antava vakuutus. Jos ostaja haluaa sitä laajemman vakuutussuojan, hänen on sovittava tästä myyjän kanssa tai tehtävä oma vakuutusjärjestelynsä.

”Rahdinkuljettajalla” tarkoitetaan ketä tahansa, joka kuljetussopimuksella sitoutuu joko itse kuljettamaan tavaran tai järjestämään sen kuljetuksen rautateitse, maanteitse, vesiteitse, lentoteitse tai näiden kuljetusmuotojen yhdistelmänä. Jos kuljetukseen käytetään useita rahdinkuljettajia, riski siirtyy silloin, kun tavara luovutetaan ensimmäiselle rahdinkuljettajalle.

CIP –lauseke edellyttää, että myyjä vientiselvittää tavaran vientiä varten.

Lauseke soveltuu kaikkiin kuljetusmuotoihin, mukaan lukien yhdistetyt kuljetukset.

### **D-ryhmä**

#### DAF - DELIVERED AT FRONTIER

Toimitettuna rajalle (. . . nimettyyn paikkaan)

Lausekkeen ”toimitettuna rajalle” mukaan myyjä täyttää velvollisuutensa, kun hän asettaa tavaran ostajan käytettäväksi saapuvassa ajoneuvossa purkamatta sitä, vientiselvitettynä, mutta ei tuontiselvitettynä

nimetyssä paikassa rajalla, ennen seuraavan maan tullirajaa. ”Rajalla” voidaan tarkoittaa mitä tahansa rajaa, jopa vientimaan rajaa. Siksi on erittäin tärkeää määritellä tarkoitettu raja mainitsemalla lausekkeessa aina luovutuskohta ja –paikka.

Jos osapuolet haluavat myyjän vastaavan tavaran purkauksesta saapuvasta kuljetusvälineestä ja kantavan purkauksen kustannukset sekä sen aikaiset riskit, se tulisi selventää maininnalla kauppasopimuksessa.

Tätä lauseketta voidaan käyttää kuljetusmuodosta riippumatta silloin, kun tavara toimitetaan maarajalle. Jos toimitus tapahtuu määräsatamassa, joko aluksessa tai laiturilla, oikea lauseke on DES tai DEQ.

#### DES - DELIVERED EX SHIP

Toimitettuna aluksessa (. . . nimetyssä määräsatamassa)

Lauseke ”toimitettuna aluksessa” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran asettamalla sen ostajan käytettäväksi tullaamattomana aluksessa nimetyssä määräsatamassa.

Myyjä vastaa kaikista kuljetuksen aikaisista kustannuksista ja riskeistä purkaukseen saakka. Jos osapuolet haluavat myyjän vastaavan myös purkauksen aikaisista kustannuksista ja riskeistä, heidän tulisi käyttää lauseketta DEQ.

Tätä lauseketta voidaan käyttää ainoastaan vesitiekuljetuksissa tai yhdistetyissä kuljetuksissa silloin, kun tavara saapuu määräsatamaan aluksessa.

#### DEQ - DELIVERED EX QUAY

Toimitettuna laiturilla (. . . nimetyssä määräsatamassa)

Lauseke ”toimitettuna laiturilla” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran asettamalla sen ostajan käytettäväksi nimetyn määräsataman laiturilla ilman tuontiselvitystä. Myyjä vastaa kaikista kuljetuksen ja laiturille purkauksen aikaisista kustannuksista ja riskeistä.

Lauseke DEQ edellyttää, että ostaja tuontiselvittää tavaran ja maksaa kaikki tuonnista aiheutuvat muodollisuudet, tullit, verot ja muut maksut. Tämä on muutos edelliseen Incoterms-versioon, joka edellytti, että myyjä järjestää tuontiselvityksen. Jos osapuolet haluavat myyjän vastaavan kaikista tai joistakin tuontimuodollisuuksien kustannuksista, tulee se mainita kauppasopimuksessa.

Tätä lauseketta voidaan käyttää ainoastaan vesitiekuljetuksissa tai yhdistetyissä kuljetuksissa, kun tavara puretaan aluksesta määräsataman laiturille. Jos osapuolet sisällyttävät myyjän velvollisuuksiin tavaroiden toimittamisen muualle satamassa tai sen ulkopuolella sijaitsevaan paikkaan (varastoon, terminaaliin, jakelupaikkaan tms.), heidän tulisi käyttää lauseketta DDU tai DDP.

#### DDU - DELIVERED DUTY UNPAID

Toimitettuna tullaamatta (. . . nimetyssä määräpaikassa)

Lauseke ”toimitettuna tullaamatta” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran ostajalle nimettyyn määräpaikkaan saapuneessa kuljetusvälineessä ostajan purettavaksi ja ilman tuontitullausta. Myyjä vastaa kaikista kuljetuksen aikaisista kustannuksista ja riskeistä lukuun ottamatta mahdollista määräämään tuontitullia.

”Tullilla” tarkoitetaan tässä tullimuodollisuuksien suorittamista, vastuuta niistä ja niiden samoin kuin

tullien, verojen ja muitten tuontiin tarvittavien maksujen kustannuksia. Tämä ”tulli” on ostajan vastuulla, samoin kuin riskit ja kustannukset, jotka aiheutuvat siitä, että hän laiminlyö tuontiselvitysvelvollisuutensa. Jos osapuolet haluavat myyjän vastaavan kaikista tai joistakin tuontimuodollisuuksien kustannuksista, tulee se mainita kauppasopimuksessa.

Huomattakoon, että se, kuka vastaa tavaran purkamiseen ja uudelleenlastaamiseen liittyvistä kustannuksista ja tavaran vaurioitumisesta, riippuu siitä, onko valittu toimituspaikka ostajan vai myyjän valvonnassa.

Tätä lauseketta voidaan käyttää kuljetusmuodosta riippumatta. Jos toimitus tapahtuu satamassa aluksessa tai laiturilla, tulisi käyttää lauseketta DES tai DEQ.

#### DDP - DELIVERED DUTY PAID

Toimitettuna tullattuna (. . . nimetyssä määräpaikassa)

Lauseke ”toimitettuna tullattuna” tarkoittaa, että myyjä toimittaa tavaran ostajalle tuontiselvitettynä nimettyyn määräpaikkaan saapuneessa kuljetusvälineessä ostajan purettavaksi. Myyjä vastaa kaikista kuljetuksen aikaisista kustannuksista ja riskeistä mukaan lukien mahdollinen määrärahan tuontitulli.

” Tullilla” tarkoitetaan tässä tullimuodollisuuksien suorittamista, vastuuta niistä ja niiden samoin kuin tullien, verojen ja muitten tuontiin tarvittavien maksujen kustannuksia.

Kun lauseke EXW edustaa myyjän vähimmäisvelvollisuuksia, DDP edustaa hänen enintä velvollisuuttaan.

Tätä lauseketta ei tule käyttää, jos myyjä ei tarvittaessa pysty hankkimaan tuontilisenssiä joko suoraan tai välillisesti.

Jos osapuolet haluavat sulkea myyjän velvoitteista joitakin tuonin yhteydessä maksettavia kustannuksia, esimerkiksi arvonlisäveron, tulee se mainita kauppasopimuksessa.

Jos osapuolet haluavat, että ostaja vastaa kaikista tuontimuodollisuuksista ja niiden kustannuksista, heidän tulisi käyttää lauseketta DDU.

Tätä lauseketta voidaan käyttää kuljetusmuodosta riippumatta. Jos toimitus tapahtuu satamassa aluksessa tai laiturilla, tulisi käyttää lauseketta DES tai DEQ.

## I

(Säädökset, jotka on julkaistava)

**NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 150/2003,  
annettu 21 päivänä tammikuuta 2003,  
tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 26 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen <sup>(1)</sup>,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhteisön perustuminen tulliliittoon edellyttää, että yhteisiä tullitariffeja sovelletaan hyödykkeiden maahan tuontiin kolmansista maista kaikkien jäsenvaltioiden suhteen johdonmukaisesti, elleivät erityiset yhteisön toimenpiteet edellytä toisin.
- (2) On koko yhteisön edun mukaista, että jäsenvaltiot pystyvät hankkimaan asevoimilleen teknologialtaan pisimmälle kehitettyjä ja sopivimpia aseita ja puolustustarvikkeita. Koska teknologinen kehitys kyseisellä teollisuuden alalla on nopeaa kaikkialla maailmassa, jäsenvaltioiden kansallisesta puolustuksesta vastaavien viranomaisten tavanomaisena käytäntönä on hankkia aseita ja puolustustarvikkeita kolmansissa maissa sijaitsevilta tuottajilta tai muilta toimittajilta. Jäsenvaltioiden turvallisuusintressin huomioon ottaen on yhteisön edun mukaista, että eräitä näistä aseista ja tarvikkeista voidaan tuoda maahan tullitta.
- (3) Tällaisen tullisuspension johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi on tarkoituksenmukaista laatia yhteinen luettelo aseista ja puolustustarvikkeista, joihin tullisuspensiota voidaan soveltaa. Kyseisten hyödykkeiden erityisluonteen vuoksi on myös tarkoituksenmukaista, että osat, komponentit ja osakokoonpanot, jotka on tarkoitettu yhdistettäväksi tai asennettaviksi luettelossa oleviin tavariin tai näiden tavaroiden korjaamiseen, kunnossapitoon tai huoltoon, sekä koulutustoimintaan tai luettelossa olevien tavaroiden testaamiseen käytettävät tavarat voidaan tuoda maahan tullitta. Niiden puolustustarvikkeiden maahantuontiin, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, sovelletaan asianmukaisia yhteisen tullitariffin mukaisia tulleja.
- (4) Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten erilaisten organisaatorakenteiden takia on tarpeellista yksinomaan tullitarkoituksiin määritellä maahantuotujen tavaroiden loppukäyttö yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 <sup>(2)</sup> ja sen täytäntöönpanoasetusten (jäljempänä 'tullikoodeksi') mukaisesti. Asianomaisten viranomaisten hallinnollisen työn rajoittamiseksi on asianmukaista asettaa määräaika loppukäyttöä koskevalle tullivalvonalle.
- (5) Jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaamiseksi on luotava erityiset hallinnolliset menettelyt tullisuspension myöntämiseksi. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama selvitys, jonka asevoimille aset tai puolustustarvikkeet on tarkoitettu, olisi asianmukainen takuu siitä, että vaaditut edellytykset täyttyvät, ja sitä voitaisiin käyttää myös tullikoodeksissa vaadittuna tulliselvityksenä. Selvitys olisi annettava todistuksen muotoisena. On aiheellista määritellä todistuksissa käytettävä kaava ja sallia myös automaattisten tietojenkäsittelytekniikoiden käyttö selvityksessä.
- (6) On tarpeellista laatia säännöt siitä, miten jäsenvaltiot ilmoittavat tämän asetuksen nojalla tullisuspendoitujen tavaroiden määrän ja arvon sekä antamiensa todistusten lukumäärän, sekä menettelyistä tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi.

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

## 1 artikla

Tällä asetuksella vahvistetaan edellytykset jäsenvaltioiden sotilallisesta puolustuksesta vastaavien viranomaisten toimesta tai nimissä kolmansista maista maahan tuotujen tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien yksipuoliselle suspendoinnille.

<sup>(2)</sup> EYVL L 302, 19.10.1992, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2700/2000 (EYVL L 311, 12.12.2000, s. 17)

<sup>(1)</sup> EYVL C 265, 12.10.1988, s. 9.

## 2 artikla

1. Liitteessä I lueteltujen tavaroiden maahantuontiin sovellettavat yhteisen tullitariffin mukaiset tullit suspendoidaan kokonaan, kun kyseiset tavarat tulevat Euroopan unionin jäsenvaltioiden asevoimien käyttöön tai niiden nimissä käytettäväksi yksin tai yhteistyössä muiden valtioiden kanssa jäsenvaltion alueellisen koskemattomuuden puolustamiseksi tai kansainvälisiin rauhanturva- tai -tukitehtäviin osallistumiseksi tai muihin sotilastarkoituksiin, kuten Euroopan unionin kansalaisten suojelemiseen yhteiskunnallisilta tai sotilaallisilta levottomuuksilta.

2. Kyseiset tullit suspendoidaan kokonaan myös:

- a) osilta, komponenteilta ja osakokoonpanoilta, jotka on tuotu maahan yhdistettäväksi tai asennettäväksi liitteiden I ja II luettelossa oleviin tavaroihin, tai niiden osilta, komponenteilta ja osakokoonpanoilta, tai osilta, komponenteilta ja osakokoonpanoilta, jotka on tuotu maahan kyseisten tavaroiden korjaamista, kunnossapitoa tai huoltoa varten;
- b) tavaroilta, jotka on tuotu maahan liitteiden I ja II luettelossa olevia tavaroita koskevaa testaus- tai koulutustoimintaa varten.

3. Liitteessä I ja tämän artiklan 2 kohdassa määriteltyihin maahantuotuihin tavaroihin sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 2913/92 21 ja 82 artiklassa ja sen täytäntöönpanosäädöksissä asetettuja loppukäyttöä koskevia edellytyksiä. Loppukäyttöä koskeva tullivalvonta päättyy kolmen vuoden kuluttua päivästä, jona tavarat luovutettiin vapaaseen liikkeeseen.

4. Liitteessä I lueteltujen tavaroiden käyttäminen koulutus-tarkoituksiin tai näiden tavaroiden tilapäinen käyttö yhteisön tullialueella asevoimien tai muiden joukkojen toimesta odottamattomasta onnettomuudesta tai luonnonkatastrofista johtuviin siviilitarkoituksiin ei ole 1 kohdassa määritellyn loppukäytön vastaista.

## 3 artikla

1. Edellä 2 artiklan nojalla tullisuspension piiriin kuuluviksi esitettyjen tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevaan hakemukseen on liitettävä sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, jonka asevoimille tavarat on tarkoitettu. Tuontijäsenvaltion tulliviranomaisille on toimitettava liitteen III mukainen todistus yhdessä siinä mainittujen tavaroiden kanssa. Sillä voidaan korvata asetuksen (ETY) N:o 2913/92 59—76 artiklassa vaadittu tulli-ilmoitus.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, todistus ja maahantuodut tavarat voidaan sotilaallisista salassapitosyistä toimittaa tuontijäsenvaltion tätä varten nimeämille muille viranomaisille. Tällöin todistuksen antaneen toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä ennen kunkin vuoden tammikuun 31 ja heinäkuun 31 päivää kyseisiä maahantuotuja tavaroita koskeva yhteenveto saman jäsenvaltion tulliviranomaisille. Yhteenvedon on koskettava sen toimittamista välittömästi edeltävää kuuden

kuukauden ajanjaksoa. Yhteenvedossa on mainittava todistusten lukumäärä ja myöntämispäivä sekä todistusten nojalla maahantuotujen hyödykkeiden tuontipäivä, kokonaisarvo ja bruttopaino.

3. Todistuksen laatimiseen ja esittämiseen tulliviranomaisille tai muille tulliselvityksestä vastaaville viranomaisille voidaan käyttää tietojenkäsittelytekniikkaa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (1) 292 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4. Tätä artiklaa sovelletaan tarvittavin muutoksin liitteessä II lueteltuihin maahantuotuihin tavaroihin.

## 4 artikla

Todistuksen antavan tai tavaroita käyttävän toimivaltaisen viranomaisen on 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta ilmoitettava jäsenvaltionsa tulliviranomaisille liitteessä I ja 2 artiklan 2 kohdassa lueteltujen tavaroiden kaikesta tullivalvonnan aikana tapahtuvasta käytöstä, joka poikkeaa 2 artiklan 1 kohdassa määritellystä käytöstä, asetuksen (ETY) N:o 2913/92 21 ja 87 artiklan mukaisesti.

## 5 artikla

1. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava komissiolle niiden viranomaisten nimet, joilla on toimivalta antaa 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus, ja malli kyseisten viranomaisten käyttämästä leimasta. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle myös sen viranomaisen nimi, joka voi luovuttaa maahantuodut tavarat 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Komissio välittää saamansa tiedot muiden jäsenvaltioiden tulliviranomaisille.

2. Jos tavarat tulevat vapaaseen liikkeeseen muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa todistus on annettu, tuontijäsenvaltion tulliviranomaisten on toimitettava todistuksen jäljennös sen jäsenvaltion tullihallinnolle, jonka toimivaltaisen viranomaisen on antanut todistuksen.

Jos muut viranomaiset ovat luovuttaneet tavarat 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa todistus on annettu, kyseisten viranomaisten on toimitettava todistuksen jäljennös suoraan todistuksen antaneille viranomaisille.

3. Kunkin jäsenvaltion viranomaisen, jolla on valtuudet antaa 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus, on säilytettävä annettujen todistusten jäljennökset ja asiakirjatodisteet, jotka tarvitaan suspension oikean soveltamisen osoittamiseen, kolmen vuoden ajan tavaroiden tullivalvonnan voimassaolon päätyttyä.

(1) EYVL L 253, 11.10.1993, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 993/2001 (EYVL L 141, 28.5.2001, s. 1).

*6 artikla*

Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille, jos jokin jäsenvaltio jättää pyynnön liitteissä I ja II olevia luetteloita koskevan muutosehdotuksen esittämisestä.

*7 artikla*

1. Kunkin jäsenvaltion on annettava komissiolle tietoja tämän asetuksen hallinnollisesta täytäntöönpanosta kuuden kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 2003.

2. Jäsenvaltioiden on myös toimitettava komissiolle viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kunkin kalenterivuoden päättymisestä tiedot annettujen todistusten kokonaislukumäärästä sekä yhdessä tämän asetuksen säännösten mukaisesti maahantuotujen tavaroiden kokonaisarvosta ja bruttopainosta.

*8 artikla*

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2003.

*Neuvoston puolesta*  
*Puheenjohtaja*  
N. CHRISTODOULAKIS

## LIITE I

LUETTELO ASEISTA JA PUOLUSTUSTARVIKKEISTA, JOIDEN TUONTITULLIT ON SUSPENDOITU <sup>(1)</sup>

2804	8527
2825	8528
3601	8531
3602	8535
3603	8536
3604	8539
3606	8543
3701	8544
3702	8701
3703	8703
3705	8704
3707	8705
3824	8709
3926	8710
4202	8711
4911	8716
5608	8801
6116	8802
6210	8804
6211	8805
6217	8901
6305	8903
6307	8906
6506	8907
7308	9004
7311	9005
7314	9006
7326	9008
7610	9013
8413	9014
8414	9015
8415	9020
8418	9022
8419	9025
8421	9027
8424	9030
8427	9031
8472	9302
8479	9303
8502	9304
8516	9306
8518	9307
8521	9404
8525	9406
8526	

<sup>(1)</sup> 1 päivästä tammikuuta 2003 sovellettavat CN-koodit, jotka on hyväksytty tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta 1 päivänä elokuuta 2002 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1832/2002 (EYVL L 290, 28.10.2002, s. 1).

## LIITE II

**LUETTELO ASEISTA JA PUOLUSTUSTARVIKKEISTA, JOIDEN SOPIMUSTULLI ON "TULLIVAPAA" JA JOIHIN VOIDAAN SOVELTAA 3 ARTIKLAN TUONTIMENETTELYJÄ<sup>(1)</sup>**

4901  
8426  
8428  
8429  
8430  
8470  
8471  
8517  
8524  
9018  
9019  
9021  
9026  
9301

---

<sup>(1)</sup> 1 päivästä tammikuuta 2003 sovellettavat CN-koodit, jotka on hyväksytty tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta 1 päivänä elokuuta 2002 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1832/2002 (EYVL L 290, 28.10.2002, s. 1).



## LIITE III

## TOIMIVALTAISEN VIRANOMAISEN ANTAMA TODISTUS

## EUROOPAN YHTEISÖ

1 Hankintasopimuksen numero ja päivämäärä	<b>TODISTUS PUOLUSTUSTARVIKKEITA VARTEN</b>			
	Nro	ALKUPERÄINEN		
2.1 Maahantuoja (Täydellinen nimi ja osoite, myös jäsenvaltio)	3 TODISTUKSEN ANTAVA VIRANOMAINEN (esitätetty)			
2.1. Vastaanottaja (Täydellinen nimi ja osoite, myös jäsenvaltio)				
<b>HUOMAUTUKSIA</b>				
A. Tämä alkuperäinen todistus ja sen jäljennös on esitettävä tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen tueksi.				
B. Asianomaisen tullitoimipaikan tai muun valtuutetun viranomaisen on säilytettävä tämän todistuksen jäljennös, hyväksyttävä alkuperäiskappale ja palautettava se todistuksen antaneelle viranomaiselle.				
5 Merkit ja numerot — Pakkausten lukumäärä ja pakkauslaji — Hankintasopimuksen tuotenumero	6 CN-koodi (4 numeroa)			
	7 Bruttopaino (kg)			
5 Merkit ja numerot — Pakkausten lukumäärä ja pakkauslaji — Hankintasopimuksen tuotenumero	6 CN-koodi (4 numeroa)			
	7 Bruttopaino (kg)			
5 Merkit ja numerot — Pakkausten lukumäärä ja pakkauslaji — Hankintasopimuksen tuotenumero	6 CN-koodi (4 numeroa)			
	7 Bruttopaino (kg)			
5 Merkit ja numerot — Pakkausten lukumäärä ja pakkauslaji — Hankintasopimuksen tuotenumero	6 CN-koodi (4 numeroa)			
	7 Bruttopaino (kg)			
8 Kokonaisarvo (euroissa)				
9. TULLIN TAI MUUN VIRANOMAISEN HYVÄKSYNTÄ Vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevan ilmoituksen numero ja päivämäärä:  Tullitoimipaikan nimi:  Paikka ja päiväys:  Tullivirkamiehen allekirjoitus:   Leima	10 Viimeinen voimassaolopäivä	Päivä	Kuukausi	Vuosi
	11 Täten todistetaan, että edellä kuvatut tavarat on määrätty ..... n asevoimien käyttöön (jäsenvaltio)  Paikka ja päiväys:  Valtuutetun henkilön allekirjoitus:   Leima			



## ULKOMAISEN HANKINNAN PROSESSI

VAIHE	VAIHEEN OSA-ALUEET	HUOMIOTAVIA ASIOITA
<b>Hankinnan suunnittelu</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Huomioitava tarvittava aika hankinnan toteuttamiseksi</li> <li>- Hankintamenettelyn valinta</li> </ul>	
<b>Markkinakartoitus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tietopyynnöt</li> <li>- Yhteydenpito toimittajiin</li> <li>- Toimittajien etsiminen suora hankinnoissa</li> </ul>	
<b>Tarjouspyyntö</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tarjouspyyntö</li> <li>- Sopimusehdot</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Incoterms 2000</li> <li>- Toimitustavan valinta</li> <li>- JYSE 1994 / JIT 2007</li> </ul>
<b>Tilaus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Hankintapäätös tarjouskilpailun perusteella</li> <li>- Tilaus SAPIin</li> <li>- Sopimusehdot</li> <li>- Hankintasopimus</li> <li>- Toimituksesta sopiminen</li> <li>- Lisenssihakemus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Incoterms 2000</li> <li>- JYSE 1994 / JIT 2007</li> <li>- Vientilisenssi</li> <li>- Loppukäyttäjätodistus</li> <li>- Turvallisuus selvitys</li> <li>- Kauppalasku</li> <li>- Toimitustavan valinta</li> <li>- Valuuttakurssi</li> <li>- Tuontirajoitukset</li> </ul>
<b>Toimitus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Huolinta</li> <li>- Tullaus</li> <li>- Tavarantoimituksen vastaanotto</li> <li>- Reklamointi</li> <li>- Laskun maksu</li> <li>- Yhteydenpito toimittajiin toimituksen jälkeen</li> <li>- takuun valvonta ja mahdolliset huollot / korjaukset</li> <li>- Arvonlisäveron käsittely</li> <li>- Tilastointi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kauppalasku</li> <li>- Tullinimikkeistö (CN, HS, TARIC)</li> <li>- Ennakoavisointi-ilmoitus</li> <li>- Saapumisilmoitus</li> <li>- Todistus tullille puolustustarvikkeita varten</li> <li>- rahtikirja</li> <li>- Intrastat</li> </ul>

## LÄHDEAINEISTOA ULKOMAISIA HANKINTOJA TEKEVILLE

1. Ulkomaankaupassa käytettävää terminologiaa on esitelty tarkemmin Ulkomaankaupan koulutuskeskus FINTRAN julkaisussa Ulkomaankaupan erikoistermit (Fintra 2004). Teoksesta löytyy käännökset termeille yleisimmillä kielillä.
2. Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus FINTRAN julkaisema tuontiopas (Fintra 2002) tarjoaa monipuolista tietoa tuontitoiminnasta ja sen käytänteistä.
3. Tullihallitus julkaisee vuosittain oppaan Intrastat -tilastoilmoituksen tekemisestä. Vuonna 2007 käytössä olevat ohjeet on koottu julkaisuun Intrastat Suomessa vuonna 2007. Teos toimitetaan vuosittain tullin asiakkaaksi rekisteröityneille hankintayksiköille sekä yksiköille, joilla on omat raportointitunnukset. Opas on myös ladattavissa Tullihallituksen internetsivuilta osoitteesta [www.tulli.fi](http://www.tulli.fi)
4. Tullihallituksen internet sivuilta ([www.tulli.fi](http://www.tulli.fi)) löytyy kattava ja monipuolinen tietopaketti tullaukseen ja tavaroiden maahantuontiin liittyvistä asioista.
5. Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) Suomen osasto ry:n julkaisema Incoterms 2000 suomi-englanti (Räty 1999) on virallinen käänös Kansainvälisen kauppakamarin julkaisemasta toimituslausekekekoelmasta. Teoksessa on esitelty toimituksen osapuolten vastuut ja oikeudet sekä käyttöohjeet lausekkeiden käyttöön.
6. Lisätietoja huolintapalveluista sekä niiden käytöstä, toimijoiden vastuista sekä huolintaa ja tullausta koskevista asiakirjoista on saatavilla Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry:n julkaisusta Huolinta-alan käsikirja (Hörkkö ym. 2005)